

วารสาร

Journal of Economic and Social

เศรษฐกิจและสังคม

ปีที่ 58 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2564

ISSN 2774-0595 (Online)

ร่วมคิด ร่วมสร้าง ร่วมวางอนาคตไทย

สภาพัฒนา

www.nesdc.go.th

สภาพัฒนา Update

สภาพัฒนา

สภาพัฒนา

0 2280 4085

บทบรรณาธิการ

ตั้งแต่ต้นปี 2563 การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด 19 ได้สร้างผลกระทบรุนแรงต่อระบบเศรษฐกิจโลก รวมทั้งประเทศไทยซึ่งยังไม่มีใครรู้ว่าสถานการณ์ครั้งนี้จะสิ้นสุดลงเมื่อใด โดยในปี 2563 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (GDP) ของไทยเข้าสู่จุดต่ำสุดในช่วงไตรมาส 2/2563 ที่หดตัวมากถึง -12% แต่สุดท้ายสามารถฝ่าฟันวิกฤติมาได้ด้วยดี โดยภาพรวมในปี 2563 เศรษฐกิจไทยหดตัวที่ -6.1% น้อยกว่าที่คาดการณ์ไว้ ส่วนแนวโน้มเศรษฐกิจไทยปี 2564 คาดว่าจะขยายตัว 1.2% ซึ่งปรับตัวดีขึ้นอย่างช้าๆ

ปัจจัยที่จะช่วยหนุนเศรษฐกิจไทยได้คือ การฟื้นตัวของเศรษฐกิจและปริมาณการค้าโลก และภาคการส่งออกที่ขยายตัว รวมถึงการลงทุนภาครัฐที่มีความสำคัญมาก โดยต้องเร่งเบิกจ่ายงบประมาณ รวมทั้งดำเนินมาตรการทางเศรษฐกิจเพื่อช่วยเหลือเยียวยาประชาชน แรงงาน และภาคธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาด ตลอดจนกระตุ้นการใช้จ่ายและการบริโภคในประเทศ ซึ่งเห็นได้จากการที่รัฐบาลได้ทยอยออกมาตรการกระตุ้นการบริโภคและการใช้จ่ายผ่านโครงการต่าง ๆ เช่น คนละครึ่ง, เราชนะ และเรารักกัน เป็นต้น รวมถึงการควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด 19 ซึ่งเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย

วารสารเศรษฐกิจและสังคม “การฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมไทยก้าวข้ามวิกฤตโควิด 19” ฉบับนี้ มุ่งนำเสนอประเด็นความคืบหน้าแนวทางแก้ไขปัญหาและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมไทย จากภาวะวิกฤตโควิด-19 ดังกล่าว โดยเนื้อหาภายในเล่มเริ่มต้นด้วยบทสัมภาษณ์พิเศษ ศ.ดร.สนธิ อักษรแก้ว ประธานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และประธานอนุกรรมการติดตามโครงการภายใต้แผนงานสร้างความเข้มแข็งแก่เศรษฐกิจฐานราก เรื่อง โครงการ “1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่ และ “โคก หนอง นา โมเดล” กับการสร้างความเข้มแข็งสู่เศรษฐกิจฐานรากท่ามกลางโควิด-19 และบทความที่น่าสนใจ ได้แก่ กรอบนโยบายการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมไทยที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของไวรัสโควิด-19 การพัฒนาภาคการผลิตและบริการหลังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แผนงานฟื้นฟูเศรษฐกิจและชุมชน แผนงานส่งเสริมและกระตุ้นการบริโภคภาคครัวเรือนและเอกชนตามแผนงานการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 พ.ศ. 2564-2565

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า สารต่าง ๆ ในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนคนไทยที่เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวข้ามผ่านพ้นวิกฤตโควิด-19 ไปพร้อมกัน

กองบรรณาธิการ

บรรณาธิการ

นายวิโรจน์ นรารักษ์

รองบรรณาธิการ

นางสาวณีย์ แสงสุพรรณ

กองบรรณาธิการ

นายอาจันต์ ฉัตรแก้ว

นางจันทร์ทิพย์ ปาละนันท์

นางสาววิวรรณ เลียดทอง

นายคมสัน วรวิวัฒน์

นางสาววันทนี สุขรัตน์

นางสาวณัฐพร ก่อใจ

นางสาวเมธิตญา วงษ์ภักดี

นางสาวปราณี ขวัญเกิด

นายอภิชาติ แดงดี

นายจักรพงษ์ สวภาพมงคล

ฝ่ายจัดการ

นางสาวพัชนี นิยมจันทร์

ออกแบบ

บริษัท สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด

ภาพประกอบ

กลุ่มงานประชาสัมพันธ์ สศช. /

เว็บไซต์ Google

สารบัญ

สัมภาษณ์พิเศษ

ศ.ดร.สนิก อักษรแก้ว

ประธานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ

และประธานอนุกรรมการติดตามโครงการ
ภายใต้แผนงานสร้างความเข้มแข็ง
แก่เศรษฐกิจฐานราก

โครงการ “1 ตำบล
1 กลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่” และ
“โคก หนอง นา โมเดล”
กับการสร้างความเข้มแข็ง
สู่เศรษฐกิจฐานราก
ท่ามกลางโควิด-19

6

บทความ

กรอบนโยบาย
การฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมไทย
ที่ได้รับผลกระทบ
จากการระบาดของไวรัสโควิด-19

22

การพัฒนา
ภาคการผลิตและบริการ
หลังการระบาด ของ
โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

34

แผนงานฟื้นฟูเศรษฐกิจและชุมชน

46

แผนงานส่งเสริมและกระตุ้นการบริโภคภาคครัวเรือนและเอกชน
ตามแผนงานการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม

58

แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

72

แผนแม่บทเฉพาะกิจ
ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจาก
สถานการณ์โควิด-19 พ.ศ. 2564-2565

76

ศ.ดร.สนิท อักษรแก้ว

ประธานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
และประธานอนุกรรมการติดตามโครงการ
ภายใต้แผนงานสร้างความเข้มแข็งแก่เศรษฐกิจฐานราก

สัมภาษณ์พิเศษ

โครงการ “1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่” และ “โคก หนอง นา โมเดล” กับการสร้างความเข้มแข็งสู่เศรษฐกิจฐานราก ท่ามกลางโควิด-19

โครงการ “1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่” และโครงการ “โคก หนอง นา โมเดล” เป็นโครงการที่ได้รับความสนใจจากสังคมเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีผลการดำเนินงานประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ และถือเป็นตัวอย่างความสำเร็จในการช่วยเหลือฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายใต้แผนงานฟื้นฟูเศรษฐกิจและชุมชน* กรอบวงเงินตามพระราชกำหนดฯ 400,000 ล้านบาท

* แผนงานฟื้นฟูเศรษฐกิจและชุมชน ภายใต้ พ.ร.ก. เงินกู้ 400,000 ล้านบาท เป็นเครื่องมือสำคัญของภาครัฐในการช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมโดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นและชุมชน และกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจในระดับพื้นที่ผ่านการสร้างงานและสร้างอาชีพ เพื่อแก้ปัญหา ย่อยยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 โดยโครงการ “1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่” และโครงการ “โคก หนอง นา โมเดล” เป็น 2 โครงการจาก 5 โครงการ ของหน่วยราชการส่วนกลางที่อยู่ภายใต้แผนงานฟื้นฟูเศรษฐกิจและชุมชน ซึ่งได้รับอนุมัติจาก ครม. แล้ว ดังนี้

- โครงการ “1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่” วงเงิน 3,550.9175 ล้านบาท มีพื้นที่ดำเนินการครอบคลุม 75 จังหวัด 648 อำเภอ 4,009 ตำบล รวมพื้นที่ 125,615 ไร่ มีพื้นที่เก็บกักน้ำสำหรับทำการเกษตร 88 ล้านลบ.ม. กลุ่มเป้าหมายเกษตรกร 32,000 ราย และก่อให้เกิดการจ้างงานในพื้นที่ 16,000 คน
- โครงการ “โคก หนอง นา โมเดล” วงเงิน 4,787.9164 ล้านบาท มีพื้นที่ดำเนินการครอบคลุม 73 จังหวัด 575 อำเภอ 3,246 ตำบล 25,179 ครัวเรือน (ยกเว้นจังหวัดสิงห์บุรี สมุทรปราการ สมุทรสาคร) กลุ่มเป้าหมายเกษตรกร 24,842 ราย และก่อให้เกิดการจ้างแรงงานในพื้นที่ 9,188 คน

โครงการดังกล่าวอยู่ภายใต้แผนงานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก โดยมี **ดร.สนิท อักษรแก้ว** ประธานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะ “ประธานอนุกรรมการติดตามโครงการภายใต้แผนงานสร้างความเข้มแข็งแก่เศรษฐกิจฐานราก” เป็นผู้นำการติดตามประเมินผลโครงการ ได้กรุณาให้ทีมงานวารสารเศรษฐกิจและสังคมสัมภาษณ์ถึงความคืบหน้า ปัญหาที่พบ และแนวทางแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ช่วยให้โครงการประสบความสำเร็จ ตลอดจนช่วยให้เกษตรกรมีวิถีความเป็นอยู่ดีขึ้นและสามารถประกอบอาชีพและสร้างรายได้ได้อย่างยั่งยืน

“โครงการพัฒนาชุมชน ดูแลโครงการ โคก หนอง นา โมเดล ได้งบประมาณ 4,780 ล้านบาท”

ภายใต้แผนงานฟื้นฟูเศรษฐกิจและชุมชนที่คณะอนุกรรมการฯ ลงไปติดตามความคืบหน้าทั้ง 2 โครงการนั้น ได้ติดตามเรื่องอะไร และได้ผลอย่างไรบ้าง

ก่อนที่จะพูดถึงเรื่องการติดตามโครงการ ผมขอทำความเข้าใจความเป็นมาของโครงการโดยย่อสักนิดหนึ่ง เนื่องจากสถานการณ์ระบาดของไวรัสโควิด-19 ตั้งแต่ต้นปี 2563 ก่อให้เกิดปัญหาและวิกฤตทางเศรษฐกิจตามมา จนในที่สุดทำให้ผู้ประกอบการทุกสาขาอาชีพล้วนได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในระดับฐานรากที่สำคัญคือกลุ่มเกษตรกร ซึ่งประสบความลำบากมากขึ้น จากเดิมที่มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีอยู่แล้วในสภาวะปกติ ไม่ว่าจะเป็นฤดูแล้งไม่มีน้ำทำการเกษตร หรือฤดูฝนน้ำมากจนท่วม ทำให้ผลผลิตเสียหาย กลุ่มนี้จะมีปัญหาอยู่ตลอดเวลา เพราะฉะนั้นการเกิดภาวะวิกฤตเศรษฐกิจจากไวรัสโควิด-19 จึงไปซ้ำเติมความเป็นอยู่และการดำรงชีวิตของเกษตรกรไทยอย่างมาก

เพราะฉะนั้นจึงถึงเวลาและมีความจำเป็นที่ภาครัฐต้องเข้าไปช่วยเหลือเกษตรกร ซึ่งเป็นที่มาของ 2 โครงการที่ได้งบประมาณจากเงินกู้ 400,000 ล้านบาท คือ โครงการ “1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่” ซึ่งอยู่ในการดูแลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และโครงการ “โคก หนอง นา โมเดล” ของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

ในส่วนของกระทรวงเกษตรฯ ได้เข้าไปจัดการทำเรื่องน้ำ โดยมีการขุดบ่อให้ เพราะปัญหาใหญ่และเกิดขึ้นซ้ำซากของเกษตรกรคือไม่มีน้ำ จึงมอบหมายให้กรมพัฒนาที่ดินเข้าไปขุดบ่อน้ำ กรมส่งเสริมการเกษตรไปมอบพันธุ์พืชและพันธุ์ผัก ปลุกเพื่อดำรงชีวิต กรมประมงเข้าไปมอบพันธุ์สัตว์น้ำ ไม่ว่าจะเป็นปลาหรือกุ้ง หรืออะไรก็แล้วแต่ความประสงค์ของเกษตรกร ส่วนกรมปศุสัตว์ไปช่วยดูแลเรื่องพันธุ์สัตว์ให้เกษตรกรเลี้ยง เช่น เป็ด ไก่ และที่สำคัญเพื่อให้เกษตรกรได้ปลูกพืชระยะสั้น หรือเลี้ยงสัตว์ที่ใช้เวลาไม่นานและสามารถขายได้ ทำมาหากินได้ ในช่วงที่เกิดวิกฤตโควิด-19 นี้เป็นวัตถุประสงค์ของโครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ ของกระทรวงเกษตรฯ

ส่วนโครงการ “โคก หนอง นา โมเดล” ของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทยนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ประยุกต์สู่การปฏิบัติรูปแบบ โคก หนอง นา โมเดล ซึ่งเป็นโครงการที่ขยายผลต่อยอดมาจาก “โครงการนำร่อง โคก หนอง นา โมเดล” ที่กรมการพัฒนาชุมชน

ดำเนินการในปีงบประมาณ 2563 ร่วมกับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และมูลนิธิสิริกรรมธรรมชาติของ ดร.วิวัฒน์ ศัลยกำธร ซึ่งได้มีการทำมาก่อนหน้านี้ แค่เข้าไปพัฒนาเพิ่มเติมขึ้นเท่านั้นเอง โดยเฉพาะในเรื่องการให้การศึกษา การขยายผลิตภัณฑ์และเพิ่มคุณภาพการเกษตร ตลอดจนการหาตลาด ดังนั้นทั้ง 2 โครงการนี้ จึงเป็นโครงการที่มีความสำคัญมากที่จะช่วยยกระดับรายได้ของเกษตรกรซึ่งเป็นกลุ่มคนส่วนใหญ่ของเรา ให้สามารถมีอาชีพและดำรงชีวิตที่ยั่งยืนได้ โดยทั้ง 2 โครงการเป็นโครงการระยะสั้น เป็นโครงการเงินกู้ โดยกระทรวงเกษตรฯ ซึ่งดูแลโครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ ได้เงินสนับสนุนจัดสรรให้งบประมาณ 3,550 ล้านบาท ส่วนของกรมการพัฒนาชุมชน ดูแลโครงการ โคก หนอง นา โมเดล ได้งบประมาณ 4,780 ล้านบาท

ทั้ง 2 โครงการนี้ถือว่าเป็นโครงการที่มีความสำคัญอย่างมาก แต่เนื่องจากระยะเวลาการดำเนินโครงการค่อนข้างสั้น ความช่วยเหลือเป็นไปอย่างเร่งด่วนจึงต้องมีการพิจารณาทุกเกณฑ์ให้ชัดเจน และมีการตรวจสอบ ติดตามการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง ดังนั้น คณะรัฐมนตรีจึงมีมติแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการติดตามโครงการภายใต้แผนสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2563 ซึ่งมีผมเป็นประธาน และอนุกรรมการ ประกอบด้วย **ดร.วิวัฒน์ ศัลยกำธร** ซึ่งเรารู้จักดีในนามของอาจารย์ยักษ์ ท่านได้ทำเรื่อง โศก หนอง นา โมเดล ในพื้นที่จนเห็นผลในทางปฏิบัติมานาน ท่านที่สองคือ**ท่านเอ็นนู ซื่อสุวรรณ** ท่านเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสภาพัฒน์ และอดีตผู้อำนวยการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร ซึ่งท่านมีความเข้าใจในเรื่องการพัฒนาการเกษตรเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมี **ดร.เดชรัต สุขกำเนิด** ท่านเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีความเชี่ยวชาญทำวิจัยเรื่องของเศรษฐกิจการเกษตรชนบท เรื่องของการเกษตรและเกษตรกรอย่างดี ร่วมกับ

ผู้แทนจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวง การคลัง สำนักงานปรมาณ และทีมงานสภาพัฒน์ เป็นฝ่ายเลขานุการ ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ ชุดนี้มีอำนาจและหน้าที่ในการติดตามการดำเนินงานของ ทั้ง 2 โครงการเป็นการเฉพาะ และให้ข้อเสนอแนะ แก่หน่วยงานเจ้าของโครงการ (กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ และกรมการพัฒนาชุมชน) เพื่อให้โครงการ สามารถดำเนินการได้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย รวมทั้ง มีหน้าที่ในการเสนอแนะนโยบายและแนวทางการ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากของประเทศให้เข้มแข็งขึ้น และเสนอแนะแนวทางการติดตามและประเมินผล โครงการที่มีประสิทธิภาพ

หน้าที่หลักของเราคือ เดินทางลงไปในพื้นที่ **ติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงาน** ซึ่งระยะต้น เมื่อเริ่มโครงการเราจะลงไปดูว่าแผนงานต่าง ๆ ของ กระทรวงเกษตรฯ มีปัญหาอะไร ก็จะเข้าไปช่วยแก้ไข **ปัญหาอุปสรรคเพื่อให้โครงการเดินต่อไปได้** ไม่ว่าจะเป็น เรื่องของการจัดหากลุ่มเกษตรกรและการจัดทำ คู่มือต่าง ๆ การตรวจสอบคุณสมบัติของเกษตรกร พื้นที่

“หน้าที่หลักของเราคือ
เดินทาวลวไปในพื้นที่
ติดตามความก้าวหน้า
ในการดำเนินงาน”

ของเกษตรกรมีจำนวนเท่าไร ซึ่งช่วงแรกนี้จะมีปัญหาค่อนข้างมากที่จะต้องได้รับการแก้ไข รวมทั้งกำกับให้การดำเนินโครงการให้แล้วเสร็จตามกำหนดและบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

ในการทำงานตรงนี้ เราต้องให้ความสนใจต่อกระทรวงเหมือนกัน เพราะว่างานอะไรที่เป็นการเริ่มต้นเป็นการเร่งด่วนย่อมมีปัญหา เมื่อเราลงไปติดตามจึง

รวบรวมปัญหาที่พบเห็นเหล่านี้มาเพื่อหาแนวทางแก้ไข ปัญหาอะไรที่คิดว่าสามารถนำมาหารือกับทางผู้ดำเนินการระดับนโยบายคือกระทรวงเกษตรฯ แล้วสามารถแก้ไขปัญหาไปได้ เราก็นำไปหารือ ส่วนปัญหาไหนที่เห็นว่าเป็นเรื่องที่จะต้องเสนอและต้องได้รับการอนุมัติจาก ครม. เราก็นำเสนอ โดยสภาพัฒน์เป็นผู้รวบรวมเรื่องของปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ทั้งหมด

ปัญหาและอุปสรรคในช่วงแรก ๆ จาก ที่คณะอนุกรรมการฯ ลงไปติดตาม มีอะไรบ้าง

ทั้ง 2 โครงการที่เราลงไปติดตามเป็นระยะ ๆ ทุกเดือน โดยเฉพาะในระยะเริ่มแรกช่วงมีปัญหาโควิด-19 พบว่า หลังจากที่เราดูตามมีปัญหามากมาย หลายอย่าง เช่น เรื่องการขุดสระขุดดินทำบ่อน้ำที่กำหนดไว้ว่าต้องลึก 3 เมตร ถ้าต้องการขุดลึกกว่ากำหนดจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่ม มิฉะนั้นอาจจะมีปัญหากับทางกรมบัญชีกลาง ซึ่งเราพยายามแก้ไขเรื่องนี้กับกรมบัญชีกลางและก็ผ่านพ้นไปได้ หรือในกรณีกระทรวงเกษตรฯ เมื่อพิจารณาคู่มือของกระทรวงแล้วในคู่มือระบุว่าเกษตรกรต้องมีที่ดิน 3 ไร่ขึ้นไปถึงจะเข้าโครงการได้ พอเราลงไปติดตามในพื้นที่พบว่าทั้ง 4 ภาค เกษตรกรที่มีที่นาต่ำกว่า 3 ไร่ จำนวนหลายพันราย คณะอนุกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าควรจะให้เกษตรกรเหล่านี้เข้าร่วมโครงการจะเป็นประโยชน์มากกว่า แต่เนื่องจากในเงื่อนไขของ ครม. ที่อนุมัติไว้ระบุว่าเกษตรกรต้องมีที่ดิน 3 ไร่ขึ้นไป คณะอนุกรรมการฯ จึงรวบรวมปัญหาเหล่านี้เสนอ ครม. พิจารณาอีกครั้ง ครม. ก็ให้ความเห็นชอบนี้เป็นสิ่งที่คิดว่าคณะอนุกรรมการชุดติดตามของพวกเราสามารถแก้ปัญหาได้ และเกิดประโยชน์กับเกษตรกรจำนวนมาก

นอกจากจะช่วยเกษตรกรที่เราลำบากเดือดร้อนแล้ว ซึ่งครั้งนี้เป็นสิ่งที่สำคัญและเป็นโอกาสเหมาะสมแล้วหนึ่งเกษตรกรเดือดร้อนจริง ๆ ปกติซึ่งเดือดร้อนอยู่แล้วไม่ปกติยิ่งเดือดร้อนหนักกว่าเดิม เราก็ช่วยแก้ปัญหาไปได้มาก อีกเรื่องคือเรื่องของการขุดบ่อน้ำ เนื่องจากแต่ละภาคแต่ละพื้นที่มีลักษณะของดินต่างกัน บางกลุ่มเกษตรกรบางคนอยากได้บ่อซีเมนต์ บางคนอยากได้บ่อรูปตัวแอล บางคนอยากได้บ่อรูปหัวใจ ซึ่งเป็นวิสัยทัศน์ของเขาที่มองว่าในอนาคตอาจจะต่อยอดใช้โครงการนี้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ทางกระทรวงเกษตรโดยกรมพัฒนาที่ดินก็ได้แก้ไขปรับปรุงให้ตามความเหมาะสม

ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการฯ ได้จัดแบ่งกันลงพื้นที่ดูแลแยกเป็น 4 ภาค ผมในฐานะประธานจะลงไปตามทุกภาคคงไม่ไหว สุดท้ายสรุปว่าผมรับผิดชอบภาคใต้ อาจารย์ยักษ์ ดูแลภาคกลาง อาจารย์เอ็นนู ไปภาคอีสาน อาจารย์เดชรัตน์ ดูแลภาคเหนือ ตอนแรกตั้งใจว่าจะลงไปติดตามทุกเดือน แต่พอมีการระบาดของโควิด-19 เราจึงใช้วิธีประชุมออนไลน์กันทุกเดือนแทน เพื่อจะได้ดูข้อเท็จจริงในแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีวิถีชีวิตและลักษณะภูมิประเทศแตกต่างกัน รวมถึงการปลูกพืชที่ไม่เหมือนกัน เพื่อจะได้หาแนวทางแก้ไขปัญหาดังตรงจุดในแต่ละท้องถิ่นจริง ๆ และได้ดำเนินการติดตามทั้ง 2 โครงการ

**“ การจะทำให้โครงการ
ประสบความสำเร็จได้นั้น นอกจาก
จะทำบนพื้นฐานวิชาการผลงานวิจัยแล้ว
ต้องพิจารณาบนพื้นฐาน
ของความต้องการที่แท้จริง
ของชุมชนด้วย
ถึงจะเกิดการพัฒนายั่งยืน ”**

สิ่งสำคัญในการแก้ไขปัญหาหรือ ปัจจัยความสำเร็จของโครงการ มีอะไรบ้าง

จากตัวอย่างที่ผมได้กล่าวแล้วข้างต้น ในการแก้ไขปัญหาทำให้เราได้แนวคิดว่าเราจะทำให้โครงการประสบผลสำเร็จได้นั้น นอกจากจะทำบนพื้นฐานวิชาการผลงานวิจัยแล้ว ต้องพิจารณาบนพื้นฐานของความต้องการที่แท้จริงของชุมชนด้วยถึงจะเกิดการพัฒนายั่งยืน และทำให้เกษตรกรมีอาชีพที่ยั่งยืนได้ อย่างเรื่องปัญหาจากการขาดตลาดแบบที่เกษตรกรต้องการ เป็นต้น อย่างไรก็ตามในปัจจุบันปัญหาต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว ได้รับการแก้ไขและดำเนินการไปได้ดีพอสมควร แต่ที่ค่อนข้างเป็นปัญหาหนักมากคือ กลุ่มเกษตรกรบางกลุ่มบอกว่าขอลาออกในช่วงการดำเนินการ กว่าเจ็ดจากกันได้ ก็พยายามอธิบายให้เข้าใจว่า รัฐบาลเองก็เห็นใจอุดหนุนลงทุนให้เงินกู้ จึงต้องขอร้องให้ทำไปก่อนดีกว่าไม่ทำอะไรเลย ในที่สุดเกษตรกรเขาก็ยอม ดำเนินการเข้าโครงการต่อไป จากที่เราลงไปใกล้ชิดกับเกษตรกรจริง ๆ พบว่าเกษตรกรที่ลาออกมีจำนวนไม่มาก ไม่น่าเกิน 5% แต่เกษตรกรเหล่านี้เราขอให้ทางกระทรวงดำเนินการในงานปกติด้วย

จากที่เราลงไปสัมภาษณ์เพื่อติดตามผลการดำเนินงาน สิ่งที่เราคิดว่าพวกเขาน่าภาคภูมิใจคือเกษตรกรเขาดีใจมาก ที่รัฐได้ให้ความช่วยเหลือในช่วงวิกฤตโควิด-19 เขาบอกว่าโอกาสแบบนี้ไม่ค่อยมีที่หน่วยงานจะเข้าไปใกล้ชิดกับเกษตรกรเขาจริง ๆ ลงไปช่วยขุดบ่อน้ำ ไปช่วยทำในสิ่งที่เขาต้องการและมีความลำบากมาก เป็นสิ่งที่เขาคิดว่ารัฐบาลทำถูกทางและสภาพตัวเองได้กลั่นกรองโครงการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์กับเกษตรกรจริง ๆ ถึงแม้จะมีปัญหาอยู่บ้าง แต่ก็แก้กันไปได้ ทำให้งานสำเร็จ อันนี้เป็นสิ่งที่สะท้อนมาจากเกษตรกรในกลุ่มพื้นที่

นอกจากนั้น ยังอาจมีปัญหาอื่น ๆ เกิดขึ้นได้ อย่างที่คิดไม่ถึง เช่น ตามเกณฑ์ให้เกษตรกรที่จะจับคู่กัน

เป็น 1 กลุ่มเกษตรกร 1 ตำบล ต้องอยู่ในตำบลเดียวกันเท่านั้น แต่คนที่อยู่ในต่างตำบลนี้มีอยู่ 2-3 รายไม่สามารถจับคู่กันได้ เนื่องจากไม่เข้าเกณฑ์ เราจึงเสนอแนะทางกระทรวงเกษตรฯ ไปว่าให้เกษตรกรที่อยู่ต่างตำบลจับคู่กันได้ใหม่ ปรับปรุงหลักเกณฑ์ และได้ให้หลักไปว่า ถ้าสามารถแก้ปัญหาโดยไม่ขัดกับมติ ครม. และเกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรจริง ๆ อันนี้ผมคิดว่าทางสภาพตัวเองได้เปิดไว้กว้าง อย่างไรก็ตาม ถ้ากระทรวงเกษตรฯ หรือกรมการพัฒนาชุมชนยังมีปัญหาที่ไม่สามารถจะแก้ไขได้ในระดับกรมหรือระดับกระทรวงในการดำเนินงานต่อไปก็สามารถเสนอการแก้ปัญหาในระดับ ครม. เข้ามาได้ แต่ขอให้รีบดำเนินการมาในตอนนี้ เพราะเหลือเวลาในการดำเนินการอีกไม่กี่เดือนจะหมดเวลาแล้ว เนื่องจากทั้ง 2 โครงการดำเนินการมาตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2563 และจะสิ้นสุดในเดือนธันวาคม 2564 ซึ่งจะเหลือเวลาอีกประมาณ 6 เดือน

อย่างไรก็ตาม ทางกระทรวงเกษตรฯ ได้ให้ความสนใจและตั้งใจทำงานในเรื่องนี้มากเพราะว่าคณะอนุกรรมการฯ ได้เน้นกับกระทรวงเกษตรฯ ว่าการดำเนินโครงการเหมาะสมดีแล้ว เป็นโครงการทำทนายและอาจจะเป็นโครงการแรกที่ได้ช่วยเหลือเกษตรกรที่เขาเดือดร้อนอย่างแท้จริงและเป็นปัญหามานาน และครั้งนี้สามารถช่วยเหลือเกษตรกรได้ทันท่วงที และงบประมาณก็มีเพียงพอ

“โครงการ “โคก หนอง นา โมเดล” นี้ จึงถือเป็นโครงการ ที่ต่อยอดจากโครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกร ทฤษฎีใหม่ แต่มีกลุ่มเป้าหมายที่ต่างกัน

ทั้ง 2 โครงการมีความเชื่อมโยงกัน หรือไม่ อย่างไร

ผมขอเรียนว่า ทั้ง 2 โครงการ คือ โครงการ “โคก หนอง นา โมเดล” และโครงการ “1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่” มีความเชื่อมโยงกันอย่างมาก กล่าวคือ ทั้ง 2 โครงการเป็นการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงพระราชทานไว้ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ทรงสืบสาน ต่อยอด และผลักดัน โดยทรงมอบหมายอาจารย์ยักษ์ไปศึกษาต่อยอดในการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้เกษตรทฤษฎีใหม่ ในลักษณะโคก หนอง นา โดยการขุดบ่อขึ้นมากำโคก ในบ่อมีน้ำเลี้ยงปลา ทำนาปลูกข้าว นี่คือนิยามทฤษฎีใหม่ แต่ว่าในความเป็นจริงคือต้องการให้มีน้ำใช้ ให้สามารถปลูกพืชยืนต้น ปลูกไม้ใหญ่เพื่อนำมาใช้ในการก่อสร้าง ในนาที่ปลูกข้าวหรือพืชอื่นที่กินได้ มีการเลี้ยงสัตว์น้ำ ซึ่งก็คือการปฏิบัติตามทฤษฎีใหม่นั้นเอง

โครงการ “โคก หนอง นา โมเดล” นี้จึงถือเป็นโครงการที่ต่อยอดจากโครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ แต่มีกลุ่มเป้าหมายที่ต่างกัน โดยโครงการ “1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่” จะมุ่งไปที่เกษตรกรกลุ่มที่ไม่เคยทำเกษตรทฤษฎีใหม่มาก่อน ที่ดินยังว่างเปล่า ทางกระทรวงเกษตรฯ ก็ไปขุดบ่อให้ เพราะต้องการให้

เกษตรกรมีน้ำ มีพันธุ์พืช ทำการเกษตรที่สามารถดำรงชีวิตได้ ไม่ว่าจะเป็นพืช ประมง สัตว์น้ำ ปศุสัตว์ สัตว์เลี้ยงต่าง ๆ และต่อไปอาจจะเพิ่มอีกกรมหนึ่งคือ กรมป่าไม้ เพราะว่าตอนนี้กฎหมายเปิดให้เกษตรกรสามารถปลูกไม้เศรษฐกิจในพื้นที่เอกสารสิทธิและตัดเองได้โดยไม่ต้องขออนุญาตจากกรมป่าไม้ ถ้าเกษตรกรสามารถปลูกไม้พะยุง เมื่ออายุประมาณ 30 ปีแล้วสามารถตัดขาย ช่วยให้มีรายได้ โดยมีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) เข้าช่วยเหลือในการให้เงินกู้

ส่วนกลุ่มเกษตรกร โคก หนอง นา โมเดล จะมุ่งไปที่เกษตรกรที่เคยได้รับความช่วยเหลือทำเกษตรทฤษฎีใหม่มาแล้วแต่ยังขาดความรู้ จึงต้องเข้าไปให้ความรู้เรื่องการตลาด การพัฒนาคุณภาพผลผลิตต่าง ๆ ขยายความรู้ให้ครบวงจรมากขึ้น จึงเป็นการต่อยอดการขุดบ่อ เลี้ยงสัตว์ เรียกได้ว่าเกิดความเชื่อมโยงได้จริง

ความคืบหน้าโครงการเป็นอย่างไรบ้าง

โดยสรุปจากการลงพื้นที่และมีการประชุมอย่างต่อเนื่องขอเรียนว่าโครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกร ทฤษฎีใหม่ ของกระทรวงเกษตรฯ มีขั้นตอนการดำเนินงาน มีอยู่ 13 ขั้นตอน ดำเนินการได้ประสบความสำเร็จ ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ เช่น ขั้นตอนการแต่งตั้งกรรมการบริหารโครงการ การกำหนดคุณสมบัติเกษตรกร การจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน การรับสมัครเกษตรกรและตรวจสอบคุณสมบัติตามเงื่อนไขต่าง ๆ การฝึกอบรมให้ความรู้กลุ่มเกษตรกร การปรับปรุงแปลงเกษตรและขุดบ่อเก็บน้ำ การส่งเสริมสนับสนุนความรู้และปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการให้พันธุ์พืช

พันธุ์ปลา และพันธุ์สัตว์ไปบ้างแล้ว รวมทั้งได้มีการส่งเสริมเรื่องการตลาด การเพิ่มช่องทางการสื่อสารในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ตลอดจนให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงจ้างเกษตรกรช่วยให้ความรู้ต่าง ๆ และติดตามประเมินผล รวมทั้งทางกระทรวงฯ ได้มีการตั้งอนุกรรมการขึ้นมา 3 ชุด ชุดที่ 1 เป็นอนุกรรมการด้านการพัฒนาอาชีพและการตลาด ชุดที่ 2 ด้านการขับเคลื่อนการทำงานในพื้นที่ ชุดที่ 3 เป็นการติดตามและประเมินผลเพื่อดำเนินงาน รวมทั้งติดตามและประเมินผลโครงการ เพื่อติดตามงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย

“

ในบางจังหวัด

สามารถทำให้เกิดผลประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
และ ประชาชนสามารถเป็นเจ้าของโครงการ
โคก หนอง นา โมเดล ที่เขาทำได้ดี

”

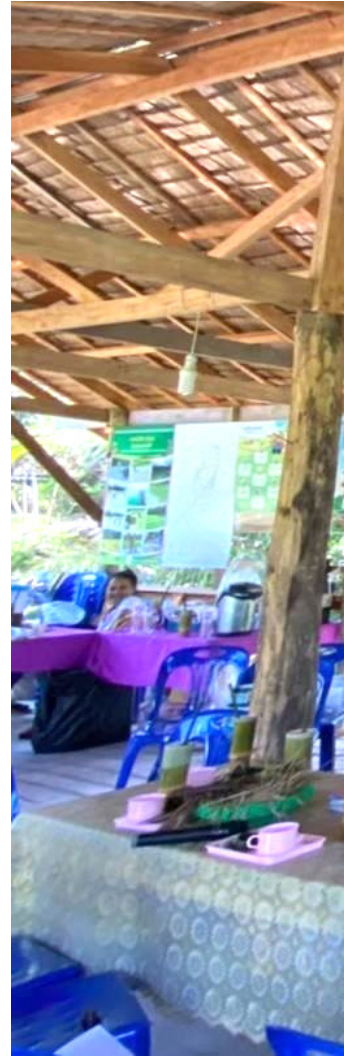
สำหรับโครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” ของกรมการพัฒนาชุมชน มีทั้งหมด 7 งาน ซึ่งเขาทำได้ประสบผลสำเร็จเรียบร้อย โดย 7 งาน ที่ว่านี้ เช่น การฝึกอบรมเพิ่มทักษะระยะสั้น และการสร้างพื้นที่เรียนรู้ต้นแบบซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนครัวเรือนและส่วนตำบล โดยในส่วนครัวเรือนพัฒนาไปในครัวเรือน ส่วนตำบลได้จัดทำเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ต้นแบบระดับตำบล ซึ่งดำเนินการไปเกือบเสร็จแล้ว การสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร การกระตุ้นการบริโภคครัวเรือน ทำถนน หาดตลาด สร้างผลิตผลแปรรูป รวมถึงพัฒนาการสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่น (local economy) คือการทำเศรษฐกิจฐานราก ให้ดี ปัญหาต่าง ๆ ของโครงการได้รับการแก้ไขเสร็จสิ้นไปหมดแล้ว เพราะโครงการอยู่ในระยะกลางแล้วเหลืออีก 6 เดือน คิดว่าอีก ๒ เดือน ถ้าสถานการณ์โควิดสงบ คณะอนุกรรมการฯ จะลงไปติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินการ เช่น การขุดบ่อ การเลี้ยงปลาและผลผลิตที่ได้ดำเนินการ

มีสิ่งที่น่าสนใจหรือสิ่งที่ยากบอกเล่าในการลงพื้นที่ติดตามผลการดำเนินโครงการหรือไม่ อย่างไร

ผมรู้สึกประทับใจมากในหลายเรื่อง ขณะที่ผมลงไปติดตามผลการดำเนินงานโดยเฉพาะของโครงการ “โคก หนอง นา โมเดล” ได้มีโอกาสสอบถามประชาชนว่า รู้ไหม โคก หนอง นา โมเดล นี้เป็นของใคร ประชาชนบอกเป็นของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 ถามว่า “อ้าว ทำไม่รู้ละ” ชาวบ้านตอบว่า “เห็นพระองค์ทรงวาดรูปลงหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับโคก หนอง นา อยู่หลายฉบับครับ”

ผมเชื่อว่าที่เราลงไปติดตามผลการดำเนินงานพบว่า ในบางจังหวัดสามารถทำให้เกิดผลประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประชาชนสามารถเป็นเจ้าของโครงการ โคก หนอง นา โมเดล ที่เขาทำได้ดี หลังจากทั้ง 2 โครงการได้ดำเนินการแล้วเสร็จ ผมเสนอแนะให้ไปศึกษาเพิ่มเติมอีกนิดว่าจังหวัดไหน ภาคไหนทำเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่แล้วได้ผลดี มีผลประโยชน์จริงตามเป้าหมาย เกษตรกรมีอาชีพยั่งยืน แล้วนำมาเป็นต้นแบบถอดบทเรียนความสำเร็จว่าทำได้อย่างไร เช่นเดียวกับโครงการ โคก หนอง นา โมเดล ซึ่งสภาพณ์ในฐานะหน่วยงานที่ได้ขับเคลื่อนในเรื่องนี้ อาจทำหน้าที่

ถอดบทเรียนต้นแบบในแต่ละภาค ไปศึกษาว่าการดำเนินการอย่างไรถึงประสบความสำเร็จ จะช่วยให้เรารู้ว่าอะไรเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success) ซึ่งจะช่วยให้เราไม่ต้องไปเริ่มต้นจากศูนย์ สามารถข้ามขั้นตอนในการขยายผลให้กว้างขวางและรวดเร็วขึ้นได้

“ถ้าเราสามารถทำโครงการ
“1 ตำบล 1 เกษตรกฤษฎีใหม่”
และโครงการ “โคก หนอง นา โมเดล”
ปรากฏผลสุดท้าย
เกษตรกรสามารถอยู่ได้
อย่างมีความสุข
มีเงินออม ครอบครัว
เจริญก้าวหน้า
เหมือนกับอาชีพอื่น ๆ เมื่อนั้นแล้ว
ผมคิดว่า ภาคเกษตรของเรา
จะยั่งยืน”

ผมได้เรียนทั้ง 2 กระทรวงว่า ทั้ง 2 โครงการนี้เป็นโครงการที่ได้รับความสนใจจากหลายหน่วยงาน ทั้งสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ต่างให้ความสนใจ เพราะว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ก็สนใจลงไปตรวจสอบในเรื่องความโปร่งใส ถ้าราชการทำเรื่องนี้ได้ดีมีความโปร่งใส และตามที่สภาพัฒน์ลงไปติดตามดูการดำเนินงานทั้ง 2 โครงการเรียบร้อย เกิดผลประโยชน์ที่ดีที่จะช่วยเหลือเกษตรกรที่ลำบากมานาน พวกเราก็มีความยินดี

ผมขอเพิ่มเติมทั้ง 2 โครงการนี้เป็นโครงการที่ต้องการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรจริง ๆ ต้องการให้เงินทุกบาททุกสตางค์ถึงมือเกษตรกรจริง ๆ ต้องการให้ตอบสนองความต้องการช่วยเหลือให้เขายั่งยืนในอาชีพจริง ๆ เพราะฉะนั้นหลายหน่วยงานจึงให้ความสำคัญกับโครงการนี้มาก และเป็นที่น่ายินดีที่ทั้ง 2 หน่วยงานได้ดำเนินงานประสบผลสำเร็จอย่างเรียบร้อย แม้ว่าปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ จะมีบ้างอย่างที่เรียนมาตั้งแต่ต้น

และสภาพัฒน์เราก็ได้ให้ความช่วยเหลือในทุกเรื่อง มาตลอด จากผลที่เราได้ไปติดตามลงพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

ในฐานะประธานสภาพัฒน์และอนุกรรมการฯ ซึ่งทำหน้าที่ติดตามผลการดำเนินงานโครงการนี้ อยากฝากอะไรในการดำเนินโครงการหรือไม่ อย่างไร

สภาพัฒน์ในฐานะหน่วยงานที่ต้องขับเคลื่อนโครงการทั้งสองนี้ โดยเฉพาะผมในฐานะประธานสภาพัฒน์ มีสิ่งที่ใคร่ขอฝากไว้คือ ทั้ง 2 โครงการนี้เป็นโครงการที่มีความสำคัญมาก เป็นโครงการช่วยเหลือเกษตรกรซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ของประเทศ และคนกลุ่มนี้ไม่เคยลืมตาอ้าปากได้ ณ วันนี้ แรงงานภาคเกษตร ไม่ว่าจะเป็นคนที่จบจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มักจะไม่กลับไปสู่

ภาคเกษตรเพราะเขามองเห็นอนาคตของคนที่เป็นเกษตรกรว่าไม่มีโอกาสร่ำรวยเหมือนคนภาคอื่น ๆ ผมจึงคิดว่าถ้าเราสามารถทำโครงการ “1 ตำบล 1 เกษตรทฤษฎีใหม่” และโครงการ “โคกหนองนาโมเดล” ปรากฏผลสุดท้ายเกษตรกรสามารถอยู่ได้อย่างมีความสุข มีเงินออม ครอบครัวเจริญก้าวหน้าเหมือนกับอาชีพอื่น ๆ เมื่อนั้นแล้วผมคิดว่าภาคเกษตรของเราจะยั่งยืน ซึ่งแน่นอนว่า ภาคเกษตรมีความสำคัญไม่ใช่แค่ประเทศไทย แต่สำคัญกับทุกประเทศทั่วโลก เพราะเรื่องอาหารเป็นปัจจัยสำคัญของคนทั้งโลก และประเทศไทยมีจุดแข็งทางด้านการเกษตรและอาหาร เนื่องจากมีสภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศเหมาะสม แต่การสนับสนุน ขับเคลื่อนช่วยเหลือ และการให้โอกาสเกษตรกรยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่มีปัญหาวิกฤติโควิด-19 ทำให้ไม่สามารถลืมตา

อ้าปากได้ เราจะทิ้งคนเหล่านี้ไว้ข้างหลังไม่ได้ อันนี้เป็นสิ่งหนึ่งที่ผมอยากจะฝากทางกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกรมการพัฒนาชุมชน ว่าทั้ง 2 โครงการเป็นโครงการที่มีความท้าทาย ถ้าเราทำสำเร็จ ความภูมิใจจะเกิดขึ้นมากจากที่เราได้ไปช่วยเหลือเกษตรกรให้มีความสุขได้

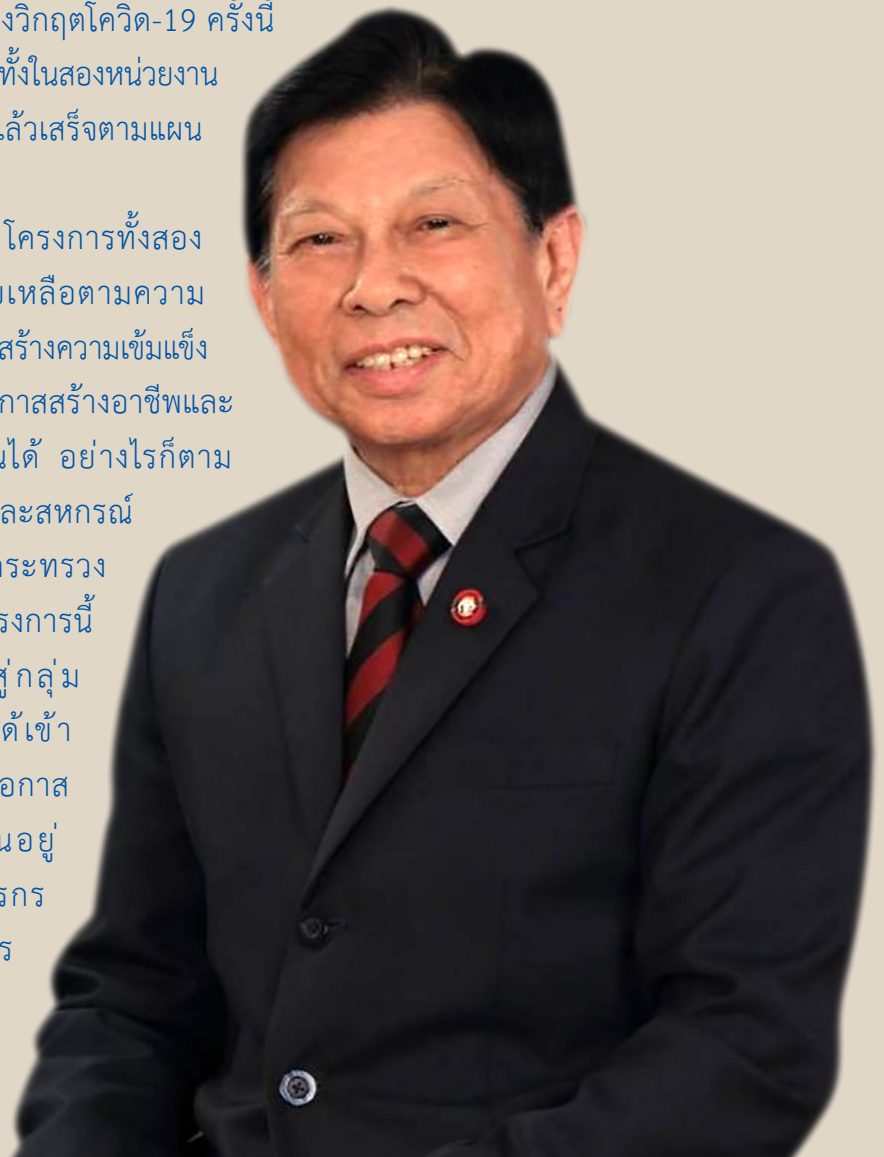
อีกประการหนึ่งที่ผมจะฝากไว้คือ “เกษตรทฤษฎีใหม่” เป็นโครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ได้พระราชทานแนวพระราชดำริมาเป็นเวลานานแล้ว พระองค์ทรงเห็นว่าเกษตรกรควรจะได้รับ การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีอาชีพที่ดี ที่ยั่งยืน ผมได้ศึกษาและทำงานด้านนี้พอสมควร ทั้งเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พระองค์พระราชทานไว้ตั้งแต่วันที่ 29 พฤศจิกายน 2543 จนถึงวันนี้ เป็นระยะเวลากว่า 20 ปีแล้ว แต่ตลอดระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมา ผมคิดว่าการเผยแพร่และการปฏิบัติ ยังมีไม่มากพอ อันนี้เป็นเรื่องสำคัญประการแรก ประการที่สอง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ทรงสืบสานต่อยอด ทำเป็นโครงการ “โคก หนอง นา โมเดล” ซึ่งต่อยอดจากเรื่องของเกษตรทฤษฎีใหม่หรือปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พระองค์ทั้ง 2 ทรงมีพระราชประสงค์ให้ราษฎรกลุ่มเกษตรกรไทยได้ลืมตาอ้าปากได้อย่างยั่งยืน ผมจึงฝากทั้ง 2 กระทรวงว่าเราต้องขยายผลและทำให้สำเร็จ และจะเป็นสิ่งภาคภูมิใจที่เราได้ทำงานถวายพระองค์ท่าน

เรื่องที่ 3 ที่ผมจะฝากไว้ เนื่องจากว่าสภาพพัฒนาเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีความเชื่อมโยงกับ 2 โครงการนี้อย่างมาก คือเป็นหน่วยงานที่คอยกลั่นกรองโครงการสำคัญ และเห็นว่าทั้ง 2 โครงการมีความสำคัญและจำเป็น โดยมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทยดำเนินการ ผมขอขอบคุณทั้ง 2 หน่วยงานอย่างมากที่ได้ดำเนินโครงการนี้อย่างมีขั้นตอน มีการติดตามการดำเนินงาน และเมื่อมีปัญหาขอให้แจ้งทางสภาพัฒน์ได้รับทราบถึงปัญหาและทำการแก้ไข ทั้งนี้ ขอให้คิดว่าเป็นการทำงานร่วมกัน ที่คณะอนุกรรมการฯ ลงไปติดตามผลการดำเนินงานนั้นเพื่อเป็นการปรับปรุงและพัฒนาางานร่วมกัน ไม่ได้ลงไปติดตามเพื่อหาข้อผิดพลาดหรือจะไปตำหนิแต่ประการใด แต่ติดตามเพื่อที่จะร่วมกันทำให้ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ นั้นหมดไป ติดตามเพื่อที่จะช่วยกันวางแผนในการดำเนินงานและเชื่อมโยงระหว่างฝ่ายปฏิบัติกับฝ่ายนโยบาย ให้สามารถทำงานร่วมกับเกษตรกรและได้รับผลเป็นอย่างดี และที่สำคัญไปกว่านั้นก็คือรัฐบาลให้ความหวังในเรื่องนี้มาก และยังเป็นโครงการเงินกู้ เพราะฉะนั้นจึงต้องทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่ ครม. อนุมัติ และไว้วางใจให้เราดำเนินการ และสุดท้ายขอขอบคุณทั้ง 2 หน่วยงานไว้ ณ โอกาสนี้ด้วยครับ

ผมขอเรียนโดยสรุปนะครับว่า โครงการเงินกู้ที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐเพื่อช่วยเหลือกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบความเดือดร้อนจากภาวะวิกฤตโควิด-19 ในครั้งนี้ถึง 2 โครงการ ประกอบด้วย โครงการ “1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่” ซึ่งเป็นการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 มาเป็นแนวทางในการดำเนินการโครงการ โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และโครงการ “โคก หนอง นา โมเดล” ซึ่งเป็นโครงการสืบสานต่อยอดจากเกษตรทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 เพื่อให้เป็นต้นแบบในการเรียนรู้และปรับประยุกต์ให้สอดคล้องกับภูมิสังคมและภูมินิเวศ รวมถึงการจัดทำบัญชีและการจัดหาตลาดให้กับกลุ่มเกษตรกรซึ่งดำเนินงานโดยกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย จากการที่ทางคณะกรรมการติดตามผลดำเนินงานของสภาพัฒน์ ได้ลงพื้นที่และการประชุมออนไลน์ เนื่องจากปัญหาโควิด-19 พบว่า ในช่วงระยะที่ผ่านมาเกือบ 8 เดือน หน่วยงานทั้งสองโครงการได้ดำเนินการแล้วเสร็จอย่างเรียบร้อย ถึงแม้จะมีปัญหาอุปสรรคอยู่บ้างก็ตาม กลุ่มเกษตรกรทั้งหมดที่เข้าร่วมทั้งสองโครงการมีความตั้งใจและพอใจเป็นอย่างยิ่งที่ทางรัฐบาลให้ความช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนในช่วงวิกฤตโควิด-19 ครั้งนี้

ซึ่งทำความสูญเสียให้อย่างมาก ทั้งในสองหน่วยงาน ก็จะดำเนินโครงการต่อไปจนแล้วเสร็จตามแผนในเดือนธันวาคม 2564 นี้

ผมมีความเชื่อมั่นว่า โครงการทั้งสองเป็นโครงการที่ให้ความช่วยเหลือตามความต้องการที่แท้จริง และสามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกรให้ได้มีโอกาสสร้างอาชีพและรายได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนได้ อย่างไรก็ตาม หวังว่าทางกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย จะได้นำทั้งสองโครงการนี้ไปเผยแพร่และขยายผลสู่กลุ่มเกษตรกรทั่วประเทศที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการในครั้งนี้ ให้มีโอกาสสร้างอาชีพและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และเป็นกลุ่มเกษตรกรที่เป็นกำลังของชาติในการสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารของประเทศหรือของโลกในอนาคตสืบไป

กรอบนโยบายการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในด้านต่าง ๆ
ภายใต้แผนงานหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์
เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม
ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ตั้งแต่ต้นปี 2563 การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือที่รู้จักกันดีในชื่อไวรัสโควิด-19 ทำให้รัฐบาลต้องออกมาตรการจำกัดและควบคุมการเดินทางและการรวมตัวกันในที่สาธารณะเพื่อจำกัดการแพร่กระจายของโรค ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศหยุดชะงัก เศรษฐกิจหดตัวลงอย่างรุนแรงและรวดเร็ว โดยที่ผ่านมา รัฐบาลได้บริหารจัดการงบประมาณของประเทศที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อใช้สำหรับบรรเทาผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ตลอดจนการควบคุมและจำกัดการแพร่ระบาดของโรค ทั้งในส่วนของการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2563 งบกลาง รายการสำรองจ่ายฉุกเฉินหรือจำเป็น การปรับแผนการใช้จ่ายงบประมาณ การจัดทำพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายปี 2563 เพื่อใช้สำหรับรองรับสถานการณ์ภัยพิบัติและสถานการณ์อื่น ๆ ที่ยังคงมีความไม่แน่นอนในช่วงครึ่งหลังของปีงบประมาณ 2563 ตลอดจนปรับปรุงสาระของงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2564 ให้สามารถรองรับผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม การบริหารเงินงบประมาณ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีอยู่อย่างจำกัดและมีขั้นตอนในการ ดำเนินการตามกฎหมายที่ต้องใช้ระยะเวลา ขณะที่ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ยังคง มีความรุนแรงขึ้น มีความไม่แน่นอนสูง และไม่สามารถ คาดการณ์ได้ ดังนั้น ในวันที่ 19 เมษายน 2563 รัฐบาลจึงได้ประกาศใช้พระราชกำหนดให้อำนาจ กระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการ ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 วงเงินไม่เกิน 1 ล้านล้านบาท เพื่อสร้างความพร้อม ด้านสาธารณสุขของประเทศให้สามารถรองรับวิกฤตการณ์ ที่เกิดขึ้น และช่วยเหลือเยียวยาประชาชนที่ได้รับ ผลกระทบในทุกภาคส่วน โดยเฉพาะประชาชนที่ได้รับ ผลกระทบจากมาตรการควบคุมและจำกัดการ แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของรัฐบาล ตลอดจน ฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจเพื่อสร้างความเชื่อมั่นของประเทศ ให้กลับมาสู่สภาวะปกติได้โดยเร็ว

พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลัง กู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและ

สังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 (พระราชกำหนดฯ) มีสาระสำคัญเป็นการให้อำนาจกระทรวงการคลัง กู้เงินในวงเงินไม่เกิน 1 ล้านล้านบาท เพื่อดำเนินการ ตามแผนงาน/โครงการต่างๆ ภายใต้วัตถุประสงค์หลัก 3 ข้อที่ได้กำหนดไว้ตามบัญชีท้ายพระราชกำหนดฯ ได้แก่

1. แผนงานหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์ ทางการแพทย์และสาธารณสุข เพื่อแก้ปัญหาการ ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 วงเงินรวม 45,000 ล้านบาท
2. แผนงานหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อ ช่วยเหลือ เยียวยา และชดเชยให้กับภาคประชาชน เกษตรกร และผู้ประกอบการ ซึ่งได้รับผลกระทบจาก สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 วงเงินรวม 555,000 ล้านบาท
3. แผนงานหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อ ฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการ ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 วงเงินรวม 400,000 ล้านบาท

นอกจากนี้ พระราชกำหนดฯ ยังได้กำหนดกลไกในการพิจารณาจัดสรรเงินกู้ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามบัญชีท้ายพระราชกำหนดฯ โดยให้มีคณะกรรมการกลั่นกรองการใช้จ่ายเงินกู้ (คณะกรรมการฯ) เป็นผู้ทำหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งมีเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นประธานกรรมการฯ มีผู้แทนจากส่วนราชการและผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่างๆ ร่วมเป็นกรรมการฯ โดยพระราชกำหนดฯ ได้ให้อำนาจคณะกรรมการฯ เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการกำหนดแนวทางการดำเนินการตามแผนงานหรือโครงการตามพระราชกำหนดฯ ซึ่งในวันที่ 21 เมษายน 2563 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการดำเนินการตามแผนงานหรือโครงการภายใต้พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ) ที่มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดแนวทางและวิธีปฏิบัติในการเสนอการพิจารณาอนุมัติโครงการที่จะขอใช้จ่ายจากเงินกู้ภายใต้พระราชกำหนดฯ รวมทั้งแนวทางปฏิบัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ข้อ 12 ได้กำหนดให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นผู้จัดทำกรอบนโยบายการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในด้านต่าง ๆ เพื่อให้คณะกรรมการฯ ได้ใช้เป็นกรอบในการพิจารณาอนุมัติแผนงานหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามบัญชีท้ายพระราชกำหนดฯ วงเงินรวม 400,000 ล้านบาท ตลอดจนเพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้ประกอบการจัดทำข้อเสนอโครงการที่จะขอใช้จ่ายเงินกู้ภายใต้พระราชกำหนดฯ ด้วย

กรอบนโยบายการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในด้านต่างๆ วงเงิน 400,000 ล้านบาท

สศช. ประเมินว่าสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ยังคงมีความไม่แน่นอนสูงและยังไม่สามารถประเมินผลกระทบได้ ขณะที่กลไกการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศที่สำคัญ ได้แก่ การบริโภคและการส่งออกได้รับผลกระทบอย่างมากจากทั้งปริมาณอุปสงค์จากต่างประเทศที่ลดลงจากมาตรการควบคุมและยับยั้งการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ตลอดจนอุปสงค์ในประเทศที่ลดลงตามการคาดการณ์รายได้ที่มีความไม่แน่นอน ดังนั้นทางเลือกในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะถัดไปจึงมีอยู่อย่างจำกัด และจำเป็นต้องมุ่งเน้นแนวทางที่สามารถฟื้นฟูและขับเคลื่อนเศรษฐกิจได้จากภายในประเทศและสามารถกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจในระดับชุมชน ผ่านการสร้างงานและสร้างอาชีพรองรับแรงงานส่วนเกินที่อพยพกลับท้องถิ่นและชุมชน เพื่อช่วยกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคได้อย่างยั่งยืน โดยมีขอบเขตแผนงานหรือโครงการภายใต้กรอบนโยบายฯ มีรายละเอียดดังนี้

1. แผนงานหรือโครงการลงทุนและกิจกรรมการพัฒนาที่สามารถพลิกฟื้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เพิ่มศักยภาพ และยกระดับการค้า การผลิต และการบริการในสาขาเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ ได้แก่

1.1 ภาคเกษตรกรรม : เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่ โดย (1) ประยุกต์ใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร (2) ปรับระบบการทำการเกษตร โดยส่งเสริมให้เกษตรกรที่มีศักยภาพ ปรับรูปแบบการทำการเกษตรไปสู่การทำเกษตรอัจฉริยะ และ (3) สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร

1.2 ภาคอุตสาหกรรม การค้า/การลงทุน : พัฒนาอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาด โดยทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน สนับสนุนการใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่มีเทคโนโลยีขั้นสูงและทันสมัยมาใช้ในกระบวนการผลิต และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่พัฒนาเขตเศรษฐกิจต่าง ๆ ตามนโยบายของรัฐ สร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน ในการพัฒนาทักษะแรงงานให้สามารถประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีการผลิตขั้นสูง ขยายการจัดตั้งศูนย์วิเคราะห์ และทดสอบผลิตภัณฑ์ (Testing Center) ในภาค

อุตสาหกรรมสำคัญ รวมทั้งการพัฒนาศูนย์วิจัยเพื่อสนับสนุนการผลิตขั้นสูงในภาคอุตสาหกรรม

1.3 ภาคท่องเที่ยวและบริการ : มุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ (Responsible Tourism) อุตสาหกรรมการให้บริการ (Hospitality Industry) และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยปรับปรุงและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกในเมืองหลักและเมืองรองให้ได้มาตรฐานสากล พัฒนาระบบการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว (Carrying Capacity) รวมทั้งประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการ ฝึกอบรมและพัฒนาผู้ประกอบการ ตลอดจนพัฒนาฝีมือแรงงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ

2. แผนงานฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชน : โดยการสร้างงาน สร้างรายได้ในท้องถิ่น ดังนี้ (1) พัฒนาสินค้าและบริการของชุมชน (2) พัฒนาการตลาดและสิ่งอำนวยความสะดวก (3) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและส่งเสริมสาธารณประโยชน์ระดับชุมชน (4) ส่งเสริมและพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน และ (5) ฟื้นฟูและพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง โดยดึงดูดคนรุ่นใหม่ ผู้ประกอบการที่มีความรู้และศักยภาพกลับคืนถิ่น เพื่อไปประกอบกิจการในท้องถิ่น

การใช้จ่ายเงินกู้ ภายใต้พระราชกำหนดฯ มีวัตถุประสงค์สำคัญ ในการรักษาแนวขับเคลื่อน ทางเศรษฐกิจในภาวะวิกฤต และฟื้นฟูเศรษฐกิจ ให้กลับสู่ภาวะปกติ

3. แผนงานหรือโครงการเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นการบริโภคภาคครัวเรือนและเอกชน : จัดทำมาตรการด้านภาษีและหรือมีใช้ภาษี เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนซื้อสินค้าและบริการจากผู้ประกอบการรายย่อย การใช้สินค้าที่ผลิตในประเทศเป็นหลัก และการท่องเที่ยวในประเทศหลังจากสถานการณ์การระบาดยุติแล้ว

4. แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานผ่านการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมเพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ยกย่องโครงสร้างพื้นฐาน และสนับสนุนกระบวนการผลิตเพื่อการพัฒนาประเทศในระยะต่อไป : โดยมุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สนับสนุนให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจในสาขาเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ รวมถึงเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชนที่ได้ดำเนินการภายใต้แผนงานหรือโครงการลงทุนและกิจการการพัฒนาที่สามารถพลิกฟื้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจและแผนงานฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชน ให้เป็นไปอย่างสะดวก ปลอดภัย มีมาตรฐาน บนต้นทุนที่แข่งขันได้ ได้แก่ (1) การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำและระบบชลประทาน (2) การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ อาทิ ศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้า และ (3) การพัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์ม

อย่างไรก็ตาม การใช้จ่ายเงินกู้ภายใต้พระราชกำหนดฯ มีวัตถุประสงค์สำคัญในการรักษาแนวขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจในภาวะวิกฤตและฟื้นฟูเศรษฐกิจให้กลับสู่ภาวะปกติ แต่สถานการณ์การระบาดของไวรัสโควิด-19 ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ยังมีความไม่แน่นอนสูง ดังนั้นการใช้จ่ายเงินกู้ภายใต้พระราชกำหนดฯ จึงต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการแพร่ระบาดในแต่ละช่วงเวลา โดย สศช. ได้แบ่งรอบการอนุมัติโครงการภายใต้กรอบนโยบายฯ ออกเป็น 4 ช่วง เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการกระตุ้นและฟื้นฟูเศรษฐกิจ ซึ่งการดำเนินการในแต่ละช่วงคาดว่าจะใช้ระยะเวลาประมาณ 3 เดือน หรือ 1 ไตรมาส และจะสิ้นสุดการพิจารณาในเดือนมีนาคม 2564 เพื่อให้หน่วยงานสามารถดำเนินโครงการที่ได้รับอนุมัติให้ใช้จ่ายจากเงินกู้ได้ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชกำหนดฯ โดยในเบื้องต้น คณะกรรมการฯ ได้กำหนดกรอบการดำเนินงานไว้ดังนี้

ระยะที่ 1 เดือนกรกฎาคม – เดือนกันยายน 2563
กรอบวงเงินประมาณ 92,400 ล้านบาท โดยมุ่งเน้นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในระดับฐานรากและชุมชนผ่านการจ้างงานเพื่อสร้างงานสร้างรายได้ให้กับแรงงานที่ได้รับผลกระทบ ตลอดจนสนับสนุนการยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับพื้นที่เพื่อให้เกิดการกระจายความเจริญไปยังส่วนภูมิภาค

ระยะที่ 2 (เดือนตุลาคม – เดือนธันวาคม 2563)
กรอบวงเงินประมาณ 120,000 ล้านบาท โดยจะมุ่งเน้นแผนงาน/โครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นการบริโภคภาคครัวเรือนและกระตุ้นการลงทุนของภาครัฐ รวมถึงการพัฒนาและยกระดับทักษะและฝีมือแรงงานเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต เพื่อฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจและสร้างแนวขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจไทยในระยะต่อไป อันจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นของประเทศให้กลับมาสู่สภาวะปกติได้โดยเร็ว

ทั้งนี้ สำหรับระยะที่ 3 (เดือนมกราคม – เดือนมีนาคม 2564) กรอบวงเงินประมาณ 130,000 ล้านบาท และระยะที่ 4 (เดือนเมษายน – เดือนกรกฎาคม 2564) กรอบวงเงินประมาณ 50,000 ล้านบาท จะเป็นช่วงที่ผลักดันให้แรงขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจมีความต่อเนื่อง เพื่อให้การใช้จ่ายเงินกู้ภายใต้พระราชกำหนดฯ เป็นไปอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

ตั้งแต่พระราชกำหนดฯ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2563 นั้น เป็นช่วงที่ภาครัฐจำเป็นต้องเร่งดำเนินการให้ความช่วยเหลือเยียวยาให้กับภาคส่วนต่างๆ ที่ได้รับผลกระทบก่อนเป็นลำดับแรก ทั้งนี้ สำหรับการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ได้เริ่มดำเนินการในช่วงที่สถานการณ์การระบาดภายในประเทศเริ่มคลี่คลายลงแล้ว โดยคณะกรรมการฯ ได้พิจารณาอนุมัติโครงการ โดยยึดหลักการ ดังนี้

1. ยึดการดำเนินการในระดับพื้นที่ (Area Based) โดยมุ่งเน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจฐานราก ผ่านการจ้างงานเพื่อสร้างรายได้ และสร้างอาชีพให้ประชาชนและชุมชนในพื้นที่ต่าง ๆ

ทั่วประเทศ การสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ในชุมชน และผลผลิตทางการเกษตร โดยใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรม

2. ยกระดับการพัฒนาในสาขาที่ประเทศไทยมีความได้เปรียบและมีศักยภาพในการพัฒนาโดยมุ่งเน้น (1) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคการเกษตร (2) เกษตรเพิ่มมูลค่าและเศรษฐกิจฐานชีวภาพ อาทิ อุตสาหกรรมอาหาร เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (BCG Model) และ (3) การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้ มีเป้าหมายที่สำคัญคือเพื่อกระจายความเจริญไปสู่ศูนย์กลางความเจริญเติบโตในส่วนภูมิภาคทั่วทั้งประเทศ

3. ฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศตามช่วงเวลาที่สอดคล้องกับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 โดยกระตุ้นการอุปโภคบริโภค และการท่องเที่ยวในประเทศเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคบริการ

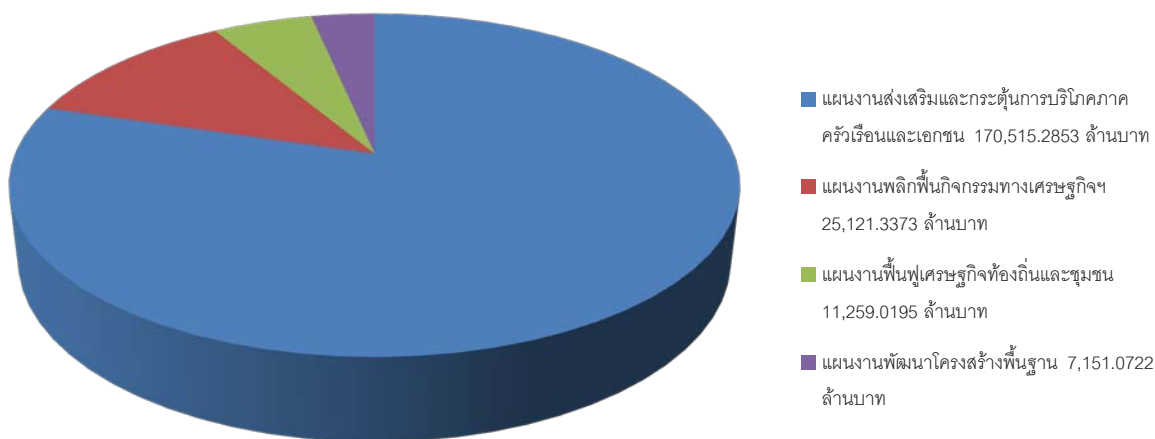
ปัจจุบัน (ข้อมูล ณ วันที่ 5 ตุลาคม 2564) คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติโครงการที่เสนอขอใช้จ่ายเงินกู้ภายใต้พระราชกำหนดฯ ตามที่คณะกรรมการฯ เสนอแล้วจำนวน 1,128 โครงการ รวมกรอบวงเงินกู้ 987,003.7276 ล้านบาท คงเหลือ 12,996.2724 ล้านบาท

สรุปวงเงินใช้จ่าย	วงเงินตาม บัญชีท้าย	วงเงินอนุมัติ 6/10/2564	จำนวน โครงการ	คงเหลือ	ผลการเบิกจ่าย 6/10/2564	ร้อยละ
แผนงาน/โครงการกลุ่มที่ 1	63,897.9910	63,897.9910	51	0.0000	50,270.5657	78.67
1.1 แผนงานเพื่อรองรับค่าใช้จ่ายสำหรับ บุคลากรทางการแพทย์ฯ		6,301.8360	4		5,703.7225	90.51
1.2 แผนงานหรือโครงการเพื่อจัดซื้อจัดหา อุปกรณ์การแพทย์และสาธารณสุข วัคซีนป้องกันโรคและห้องปฏิบัติการ ทางการแพทย์		15,250.8141	20		7,526.4595	49.35
1.3 แผนงานหรือโครงการเพื่อรองรับ ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต่อการบำบัดรักษา ป้องกันควบคุมโรคฯ		30,360.8483	5		30,360.8483	100.00
1.4 แผนงานหรือโครงการเพื่อการ เตรียมความพร้อมด้านสถานพยาบาล		10,257.2247	14		6,054.4254	59.03
1.5 แผนงานหรือโครงการด้านสาธารณสุข เพื่อรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน อันเนื่องมาจากการระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา		1,727.2679	8		625.1100	36.19
แผนงาน/โครงการกลุ่มที่ 2	709,059.0223	709,059.0223	20	0.0000	697,161.5164	98.32
2.1 แผนงานเพื่อช่วยเหลือเยียวยา และชดเชยให้แก่ประชาชน		595,756.4873	19		583,859.1914	98.00
2.2 แผนงานโครงการช่วยเหลือเกษตรกร		113,302.5350	1		113,302.3250	99.99
แผนงาน/โครงการกลุ่มที่ 3	227,042.9867	214,046.7143	1,057	12,996.2724	131,123.7815	61.26
3.1 แผนงานพลิกฟื้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจฯ		25,121.3373	14		18,502.6715	73.65
3.2 แผนงานฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่น และชุมชน		11,259.0195	1,025		5,125.4734	45.52
3.3 แผนงานส่งเสริมและกระตุ้นการบริโภค ภาคครัวเรือนและเอกชน		170,515.2853	14		105,309.0964	61.76
3.4 แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน		7,151.0722	4		2,186.5402	30.58
รวมทั้งหมด	1,000,000.0000	987,003.7276	1,128	12,996.2724	878,555.8636	89.01

สำหรับกรอบนโยบายการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในด้านต่าง ๆ วงเงิน 227,042.9867 ล้านบาท ที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติโครงการแล้ว มีจำนวนทั้งสิ้น 1,057 โครงการ วงเงินที่ได้รับอนุมัติ 214,046.7143 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 131,123.7815 ล้านบาท ข้อมูล ณ วันที่ 6 ตุลาคม 2564

แผนงานโครงการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมด้านต่างๆ ที่ได้รับอนุมัติ
จาก ครม.

หลักการและกรอบแนวความคิดในการดำเนินงานระยะต่อไป

จากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยและข้อจำกัดของทางเลือกในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ สำนักงานฯ เห็นควรกำหนดหลักการในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะต่อไป ดังนี้

1. มุ่งเน้นการฟื้นฟูและสร้างเศรษฐกิจภายในประเทศเป็นหลัก โดยให้ความสำคัญต่อสาขาเศรษฐกิจของประเทศที่ยังคงมีความได้เปรียบและมีโอกาสที่จะสร้างการเติบโตให้กับประเทศในช่วงหลัง การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เช่น เกษตรอัจฉริยะ เกษตรมูลค่าสูง เกษตรแปรรูป อุตสาหกรรมอาหาร Bio- Economy การท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน อุตสาหกรรมการให้บริการ (Hospitality Industry) เศรษฐกิจสร้างสรรค์ รวมทั้งให้ความสำคัญต่อกิจกรรมและธุรกิจชุมชนที่มีศักยภาพและโอกาสเป็นต้น

2. มุ่งเน้นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการสร้างงานและสร้างอาชีพสามารถรองรับแรงงานส่วนเกินที่อพยพกลับท้องถิ่นและชุมชน

3. มุ่งเน้นการบูรณาการระหว่างหน่วยงานทั้งในด้านกำลังคน แผนงานโครงการและการลงทุน

4. มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในพื้นที่และภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคม เช่น ภาคเอกชน มูลนิธิ และภาควิชาการ เป็นต้น

การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามพระราชกำหนดฯ

พระราชกำหนดฯ ได้กำหนดกลไกการติดตามและประเมินผลการดำเนินการ ประกอบด้วย มาตรา 8(2) ได้กำหนดให้คณะกรรมการกลั่นกรองการใช้จ่ายเงินกู้ (คณะกรรมการฯ) มีหน้าที่ในการกำกับดูแลการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการที่ใช้เงินกู้ตามพระราชกำหนดฯ และรายงานความก้าวหน้าต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยทุกสามเดือน มาตรา 10 ได้กำหนดให้กระทรวงการคลังรายงานการกู้เงินตามพระราชกำหนดฯ นี้ที่กระทำ

ในปีงบประมาณที่แล้วมาแล้วให้รัฐสภาพิจารณา โดยรายงานดังกล่าวอย่างน้อยต้องระบุรายละเอียดของการกู้เงิน วัตถุประสงค์ของการใช้จ่ายเงินกู้ รวมถึงผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่ได้รับหรือคาดว่าจะได้รับ และ ข้อ 22 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการดำเนินการตามพระราชกำหนดฯ พ.ศ. 2563 ได้กำหนดว่าการติดตามประเมินผลการดำเนินโครงการและการรายงานผลการใช้จ่ายเงินกู้ตามพระราชกำหนดฯ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด ซึ่งขณะนี้กระทรวงการคลังได้ออกระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการประเมินผลการใช้เงินกู้เพื่อแก้ปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2564 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2564 แล้ว

ทั้งนี้ การดำเนินการของคณะกรรมการฯ จำเป็นต้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่พระราชกำหนดฯ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด โดยที่ผ่านมามีคณะกรรมการฯ ได้ให้ความสำคัญกับการบูรณาการการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามพระราชกำหนดฯ ร่วมกับกระทรวงการคลัง โดยสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ (สบน.) ผ่านกลไกการทำงานของคณะอนุกรรมการเพื่อทำหน้าที่ติดตามการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการที่ใช้เงินกู้ตามพระราชกำหนดฯ ที่ได้มีผู้แทนจาก สบน. และ สศช. เป็นกรรมการและเลขานุการร่วมกัน และมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงบประมาณ กรมบัญชีกลาง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการฯ ทำให้การติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามพระราชกำหนดฯ ทั้งในระดับภาพรวมและรายแผนงาน/โครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีการแบ่งปันข้อมูล/รายงานการติดตามประเมินผลของแต่ละหน่วยงานร่วมกันได้

โครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีการแบ่งปันข้อมูล/รายงานการติดตามประเมินผลของแต่ละหน่วยงานร่วมกันได้

นอกจากนี้ คณะกรรมการฯ ยังได้กำหนดให้มีการพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSER) รองรับการดำเนินการตามพระราชกำหนดฯ รวมถึงการติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามพระราชกำหนดฯ ด้วย ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว นอกจากจะช่วยลดความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บข้อมูลของแต่ละหน่วยงานแล้ว ยังทำให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน รวมถึงประชาชน มีข้อมูลการดำเนินการตามพระราชกำหนดฯ อยู่บนพื้นฐานเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้การกำกับดูแลผลการดำเนินการตามพระราชกำหนดฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้

สำนักงานฯ ได้จัดให้มีช่องทางสำหรับให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบและติดตามความคืบหน้าของโครงการฯ รวมถึงร้องเรียนการดำเนินการโครงการต่าง ๆ และแจ้งเบาะแสการทุจริตได้ผ่านเว็บไซต์ <http://thai.nesdc.go.th> ด้วย ซึ่งในเว็บไซต์จะแสดงให้เห็นภาพรวมและรายละเอียดโครงการต่าง ๆ รวมถึงวงเงินงบประมาณโครงการที่ผ่านการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีแล้ว ข้อมูลสรุปแผนงาน/โครงการตาม พ.ร.ก.กู้เงิน 1 ล้านล้านบาท ตลอดจนข้อเสนอโครงการที่ผ่านการวิเคราะห์เบื้องต้นในรอบแรก สำหรับแจ้งเบาะแสการทุจริตนั้นที่ผ่านมาสศช. ยังไม่ได้มีการรับแจ้งเรื่องดังกล่าว

ปัญหาและอุปสรรค

การดำเนินการตามขั้นตอนของพระราชกำหนดฯ ถือเป็นภารกิจเพิ่มเติมนอกเหนือจากภารกิจปกติของ สศช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้มีปัญหาด้าน ข้อจำกัดของงบประมาณและบุคลากร อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมาคณะกรรมการฯ ได้กำหนดให้ สศช. พัฒนาระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) เพื่อรองรับการดำเนินการภายใต้พระราชกำหนดฯ ตั้งแต่ขั้นการจัดส่งข้อเสนอโครงการ การจัดสรรและการเบิกจ่ายเงินกู้ รวมถึงการติดตามประเมินผลโครงการ

นอกจากนี้ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อรองรับการดำเนินการ ดังกล่าว โดยมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง กรมบัญชีกลาง (บก.) สำนักงานประมาณ (สงป.) และสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ (สบน.) เข้าร่วมเป็นกรรมการฯ เพื่อกำหนดรูปแบบและวิธีการในการเชื่อมโยงข้อมูลระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS) และการนำเข้าข้อมูลโครงการภายใต้พระราชกำหนดฯ ผ่านระบบ eMENSCR แทน ระบบ e-budgeting ของสำนักงานประมาณแล้ว โดยหน่วยงานต่าง ๆ ได้เริ่มส่งข้อมูลโครงการที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2563 เป็นต้นไป และเริ่มดำเนินการรับส่งข้อมูลระหว่างระบบ eMENSCR กับระบบ GFMIS ตั้งแต่วันที่ 27 สิงหาคม 2563 เพื่อให้ สงป. สามารถจัดสรรเงินกู้ และส่วนราชการสามารถเบิกจ่ายเงินกู้ในระบบ GFMIS ต่อไป โดยในกรณีที่ สศช. จัดส่งข้อมูลรายละเอียดโครงการผ่านระบบ eMENSCR แล้ว บก. และ สงป. จะสามารถจัดสรรเงินกู้ผ่านระบบภายใน 7-10 วันทำการ ทั้งนี้การพัฒนาและการเชื่อมโยงข้อมูลผ่านระบบต่าง ๆ ข้างต้น ทำให้โครงการฯ ที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติให้ใช้จ่ายเงินกู้ตามพระราชกำหนดฯ ในช่วงเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2563 จะประสบปัญหาล่าช้าในขั้นตอนดังกล่าว

จากการติดตามผลการดำเนินการตามพระราชกำหนดฯ พบว่า ที่ผ่านมาหน่วยงานเจ้าของโครงการที่ได้รับอนุมัติให้ใช้จ่ายเงินกู้ตามพระราชกำหนดฯ ยังไม่ได้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีภายใต้กรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด ที่สำคัญได้แก่

● **การตรวจสอบและปรับปรุงรายละเอียดโครงการในระบบ eMENSCR ให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีโดยเร็ว** ทำให้สำนักงานฯ ไม่สามารถจัดส่งรายละเอียดข้อมูลโครงการไปให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในขั้นการจัดสรรเงินกู้ให้แก่หน่วยงานประกอบด้วย กรมบัญชีกลาง สำนักงานประมาณ และสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ ส่งผลให้การจัดสรรเงินกู้มีความล่าช้ากว่ากรอบระยะเวลาที่คณะกรรมการฯ กำหนดไว้คือต้องจัดสรรเงินกู้ให้หน่วยงานรับผิดชอบได้ภายใน 20 วันนับจากวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ ทำให้การเบิกจ่ายโครงการฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด

● **การจัดส่งรายงานรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ และการใช้จ่ายเงินกู้ รวมถึงปัญหาอุปสรรคในระบบ eMENSCR และจัดส่งให้สบน. ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนดภายในวันที่ 7 ของเดือนถัดไป** ทำให้คณะกรรมการฯ มีข้อมูลผลการดำเนินโครงการไม่เป็นปัจจุบันและจำเป็นต้องให้เจ้าหน้าที่ประสานกับหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง ทำให้การกำกับดูแลการดำเนินการตามพระราชกำหนดฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะในมิติด้านระยะเวลาอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมาคณะกรรมการฯ ได้จัดทำข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้ว โดยเมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2564 คณะรัฐมนตรีได้มีมติมอบหมายให้หัวหน้าหน่วยงานเจ้าของโครงการที่ได้รับอนุมัติให้ใช้จ่ายเงินกู้ตามพระราชกำหนดฯ กำกับติดตามการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ อย่างเคร่งครัด เพื่อให้การใช้จ่ายเงินกู้ รวมถึงการบริหารเงินกู้ตามพระราชกำหนดฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ แล้ว

ตัวอย่างโครงการที่ประสบความสำเร็จ

การดำเนินการตามพระราชกำหนดฯ ประกอบด้วย 3 แผนงาน ซึ่งการดำเนินงานแต่ละแผนงานต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในพระราชกำหนดฯ อย่างเคร่งครัด ที่ผ่านมามีตัวอย่างแผนงาน/โครงการภายใต้แผนงานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมฯ กรอบวงเงินตามพระราชกำหนดฯ 400,000 ล้านบาท ที่ สศช. ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก โดยตัวอย่างโครงการที่มีลักษณะเป็นตัวอย่างหรือต้นแบบเพื่อรองรับการตอบสนองความปกติใหม่ (New Normal) ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามกลุ่มของแผนงานที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชกำหนดฯ ดังนี้

1) แผนงานหรือโครงการลงทุนและกิจการพัฒนาที่สามารถพลิกฟื้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจในด้านการเพิ่มศักยภาพด้านการผลิตในภาคอุตสาหกรรม ได้แก่ โครงการยกระดับเศรษฐกิจในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคกลางและภาคตะวันตก ด้วย BCG โมเดลของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) วงเงิน 115 ล้านบาท เป็นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิตตามแนวทาง BCG โมเดล และเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิต การบรรจุภัณฑ์ การขนส่ง การตลาด และการท่องเที่ยวให้กับกลุ่มสินค้าเกษตร โดยคาดว่าจะมีกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต functional food หรือต้นแบบบรรจุภัณฑ์ ไม่น้อยกว่า 100 ราย

ในด้านการลดต้นทุนและเพิ่มศักยภาพในภาคเกษตรกรรม ได้แก่ โครงการยกระดับแปลงใหญ่ด้วยเกษตรสมัยใหม่และเชื่อมโยงตลาด ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (กษ.) วงเงิน 13,904.50 ล้านบาท เป็นการให้เงินอุดหนุนให้แก่เกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกร สมาชิกแปลงใหญ่ 5,250 แปลง เกษตรกร 262,500 ราย ครอบคลุมพื้นที่ 5,003,250 ไร่ เพื่อจัดซื้อปัจจัยการผลิต วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์

การเกษตร หรือครุภัณฑ์อื่นๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และลดต้นทุนการผลิตให้กับเกษตรกร ซึ่งคาดว่าจะช่วยเพิ่มรายได้และลดต้นทุน คิดเป็นมูลค่าเพิ่ม 11,137.88 ล้านบาท จากการนำเทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และลดต้นทุนการผลิต มีคุณภาพและมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของตลาดและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง และอีกโครงการคือ โครงการปรับโครงสร้างการผลิต การรวบรวม และการแปรรูปของสถาบันเกษตรกร รองรับผลผลิตทางการเกษตร ของ กษ. วงเงิน 1,693.50 ล้านบาท โดยเป็นการสนับสนุนเครื่องจักรกลการเกษตรรวมถึงโครงสร้างพื้นฐานและอุปกรณ์การตลาดที่จำเป็นในการเพาะปลูกรวบรวมและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร/ให้บริการสมาชิกเกี่ยวกับผลผลิตเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร รองรับผลผลิตได้เพิ่มขึ้นประมาณ 864,919 ตัน คาดว่าจะมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 14,172 บาท/คน/ปี

ในด้านการฟื้นฟูกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว โครงการที่สำคัญ อาทิ โครงการพื้นที่ท่องเที่ยวปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว (Safety Zone) ของกรมการท่องเที่ยว วงเงิน 15 ล้านบาท ปัจจุบันมีการเบิกจ่าย 2.23 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 14.91 ของวงเงินอนุมัติ โดยเป็นการสร้างต้นแบบการบริหารจัดการพื้นที่ท่องเที่ยวให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว จำนวน 5 พื้นที่ ได้แก่ (1) ย่านเมืองเก่าม่าน เป็นต้นแบบพื้นที่ท่องเที่ยวเขตเมือง (2) หาดบางแสน ชลบุรี เป็นต้นแบบพื้นที่ท่องเที่ยวธรรมชาติ (3) เอเชียทีค กรุงเทพมหานคร เป็นต้นแบบพื้นที่ท่องเที่ยวมนุษย์สร้างขึ้น (4) ชุมชนบ้านไร่ทองชิง เชียงใหม่ เป็นต้นแบบพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชน และ (5) เขียวราช กรุงเทพมหานคร เป็นต้นแบบพื้นที่ท่องเที่ยวการค้า ซึ่งจะช่วยสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยและสุขอนามัยให้แก่ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว และชุมชนจำนวน 500 ราย (100 ราย ต่อ 1พื้นที่) และสร้างความเชื่อมั่นด้านการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

2) แผนงานฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชน ตัวอย่างเช่น โครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” วงเงิน 4,787.9164 ล้านบาท เป็นการฝึกอบรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบ โคก หนอง นา โมเดล ให้เกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย ประมาณ 31,761 คน สร้างพื้นที่เรียนรู้ชุมชนและครัวเรือนต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิต จำนวน 337 ตำบล ขนาดไม่น้อยกว่า 4,940 ไร่ และจ้างงานเกษตรกร บัณฑิตจบใหม่ และแรงงานที่กลับท้องถิ่น เพื่อเข้าปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่เรียนรู้ต้นแบบดังกล่าว ในพื้นที่ 337 ตำบล ๆ ละ 2 คน เป็นระยะเวลา 12 เดือน สร้างฐานเรียนรู้พัฒนามาตรฐานผลผลิต การแปรรูป และการตลาดตามมาตรฐานอินทรีย์วิถีไทย รวมทั้ง พัฒนาโปรแกรมและระบบฐานข้อมูลร่วมกับสถาบัน เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) โดยคาดว่าจะช่วยเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ลดต้นทุน ให้แก่เกษตรกรและประชาชน รวม 25,179 ครัวเรือน เพิ่ม/รักษาการจ้างงาน ให้แก่เกษตรกรและประชาชน จำนวน 6,492 คน มีพื้นที่กักเก็บน้ำสำหรับ ทำการเกษตรในฤดูแล้ง 145 ล้านลูกบาศก์เมตร และเพิ่มพื้นที่ปลูกป่าใหม่และฟื้นฟูทรัพยากรดินไม่น้อยกว่า 25,759 ไร่

โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ วงเงิน 3,550.9175 ล้านบาท เป็นการพัฒนาแหล่งน้ำ และเสริมสร้างความรู้ในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ให้แก่เกษตรกร ครอบคลุมพื้นที่ 4,009 ตำบลทั่วประเทศ โดยคาดว่าจะมีเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายประมาณ 32,000 คน และเกิดการจ้างงานประมาณ 16,000 คน

อีกตัวอย่างหนึ่งคือ โครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพในรูปแบบวิถีใหม่ (New Normal) ของจังหวัดระนอง วงเงิน 0.52 ล้านบาท เป็นการส่งเสริมให้ผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ผู้ถูกเลิกจ้าง ผู้ตกงาน ผู้ว่างงาน ผู้จบการศึกษาใหม่ แรงงานนอกระบบ มีความรู้และมีทักษะในการประกอบอาชีพในรูปแบบ

วิถีใหม่ (New Normal) เช่น การผลิตผลิตภัณฑ์จากผ้า และการขายออนไลน์ ตามความต้องการของตลาดหรือผู้ว่าจ้าง สามารถนำความรู้และวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับไปประกอบอาชีพหลักหรืออาชีพเสริม และสามารถที่จะเสริมเป็นอาชีพใหม่ในอนาคตหากเจอวิกฤตครั้งใหม่ และโครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรการท่องเที่ยวและบริการกลุ่มธุรกิจโรงแรมเพื่อรองรับการท่องเที่ยวตามวิถีใหม่ (New Normal) ของจังหวัดกระบี่ วงเงิน 20.97 ล้านบาท เป็นพัฒนาศักยภาพบุคลากรการท่องเที่ยวและบริการด้านธุรกิจการโรงแรมและกลุ่มโรงแรมในชุมชนท่องเที่ยวให้มีองค์ความรู้ ทักษะฝีมือในอาชีพ ตลอดจนแนวคิดเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงตามวิถีใหม่ (New normal)

3) แผนงานหรือโครงการเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นการบริโภคภาคครัวเรือนและเอกชน ซึ่งถือว่าการดำเนินโครงการในกลุ่มแผนงานนี้ประสบความสำเร็จทั้งในส่วนของการส่งเสริมให้ประชาชนหันมาใช้ชำระค่าบริการผ่านระบบออนไลน์เพิ่มขึ้น และการกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศ ได้แก่ โครงการคนละครึ่ง ระยะที่ 1 – 3 วงเงินรวม 145,500 ล้านบาท ซึ่งเป็นการสนับสนุนค่าอาหาร เครื่องดื่ม และสินค้าและบริการทั่วไปให้แก่ประชาชนในลักษณะรัฐร่วมจ่าย (Copay) ในอัตราร้อยละ 50 ไม่เกิน 150 บาทต่อคนต่อวัน คาดว่า จะทำให้เกิดเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจประมาณ 291,000 ล้านบาท อีกตัวอย่างหนึ่งคือ โครงการเราเที่ยวด้วยกัน วงเงิน 15,000 ล้านบาท เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการสนับสนุนค่าโรงแรมที่พัก ในลักษณะร่วมจ่าย (Co-pay) โดยเป็นการสนับสนุนร้อยละ 40 ของที่พักแต่ไม่เกิน 3,000 บาท/ห้อง/คืน และสนับสนุน E-Voucher วงเงิน 600 บาท/ห้อง/คืน ในลักษณะร่วมจ่าย (Co-pay) เป็นค่าอาหารเพื่อใช้ในร้านอาหารที่ร่วมโครงการและ/หรือค่าใช้จ่ายสำหรับสถานที่ท่องเที่ยว รวมจำนวน 8 ล้านสิทธิ และสนับสนุนค่าบัตรโดยสารเครื่องบิน โดยเป็นการสนับสนุนร้อยละ 40 ของค่าบัตรโดยสารแต่ไม่เกิน 1,500 บาท/บัตรโดยสาร จำนวน 2 ล้านสิทธิ

การดำเนินงานในระยะต่อไป

พระราชกำหนดฯ ได้กำหนดกรอบระยะเวลาการกู้เงินว่าจะสามารถดำเนินการได้ภายในเดือนกันยายน 2564 ทำให้คณะกรรมการฯ ได้กำหนดเงื่อนไขว่าหน่วยงานที่จะจัดทำข้อเสนอโครงการฯ จะอยู่บนพื้นฐานว่าจะสามารถดำเนินโครงการให้แล้วเสร็จและเบิกจ่ายเงินได้ภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2564 ซึ่งเป็นกรอบระยะเวลาที่ สบง. จะสามารถบริหารเงินกู้เพื่อจัดสรรเงินกู้ให้หน่วยงานรับผิดชอบได้

อย่างไรก็ดี เนื่องจากกรอบวงเงินกู้ตามพระราชกำหนดฯ คงเหลืออยู่จำนวนไม่มาก ในขณะที่สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ยังไม่คลี่คลายลง ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน สังคม และผู้ประกอบการธุรกิจอย่างรุนแรง รัฐบาลจึงได้ตราพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพิ่มเติม พ.ศ. 2564 วงเงิน 500,000 ล้านบาท เพื่อรองรับความเสี่ยงในกรณีที่เกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และรองรับการฟื้นฟู

เศรษฐกิจในระยะถัดไป โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการใช้จ่ายไว้ ดังนี้

1. เพื่อแก้ไขปัญหาการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 วงเงิน 30,000 ล้านบาท
2. เพื่อช่วยเหลือ เยียวยา และชดเชยให้แก่ประชาชนทุกสาขาอาชีพที่ได้รับผลกระทบจากการระบาด วงเงิน 300,000 ล้านบาท
3. เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาด วงเงิน 170,000 ล้านบาท

โดยในเบื้องต้น เห็นว่าการใช้จ่ายเงินกู้ภายใต้พระราชกำหนดฯ เพิ่มเติม พ.ศ. 2564 ทั้งในส่วนของการให้ความช่วยเหลือ เยียวยา และชดเชยให้แก่ประชาชนและการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะถัดไป ควรให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือเฉพาะกลุ่มแบบมุ่งเป้าไปยังผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก รวมถึงการดำเนินโครงการที่จะมีส่วนช่วยรักษาระดับการจ้างงานเพื่อรักษาระดับการผลิตโดยรวมของประเทศ โดยมุ่งเน้นในกลุ่มธุรกิจหรืออุตสาหกรรมที่ยังไปต่อได้แต่ยังไม่สามารถเข้าถึงมาตรการทางการเงินของภาครัฐ อาทิ ผู้ประกอบการชิ้นส่วนยานยนต์ ผู้ประกอบการอาหารแปรรูป และการกระตุ้นการบริโภคและการใช้จ่ายภาครัฐเร็ว เพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการร้านค้าและบริการรายย่อยควบคู่กับการลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือ รวมถึงการเร่งรัดการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานขนาดเล็กในพื้นที่ภูมิภาคที่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปี เพื่อให้เกิดการจ้างงานและมีเงินหมุนเวียนในเศรษฐกิจในระดับพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้เศรษฐกิจของประเทศกลับสู่ภาวะปกติได้อย่างรวดเร็ว

ไทยคู่ฟ้า

มาตรการเยียวยา ผลกระทบจากโควิด-19

เสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการ

- ผิดกักตุนดอกเบี้ยต่ำ แก่สถาบันการเงิน ช่วยเหลือ SMEs และ MAI
- สินเชื่อExtra Cash โดย สบว.
- สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำโดย ธนาคารออมสิน
- ค่าประกันสินเชื่อโดย บสย.

เสริมสภาพคล่องประชาชน

- สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำโดยธนาคารออมสิน
- สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำแก่เกษตรกร และคนรุ่นใหม่โดย ส.ก.ส.

บรรเทาภาระหนี้

- ผักชำระหนี้ผู้ประกอบการ โดย สบว. สสน. รอก. รอส.
- ผักชำระหนี้ประชาชน โดย ธนาคารออมสิน ส.ก.ส. รอส.

การพัฒนาภาคการผลิตและบริการ หลังการระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ปี 2563 สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ทวีความรุนแรงและขยายขอบเขตไปในหลายประเทศทั่วโลกอย่างรวดเร็ว ซึ่งองค์การอนามัยโลก (WHO) ประกาศให้เป็นการแพร่ระบาดครั้งใหญ่ (Pandemic) และได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกในภาพรวมและก่อให้เกิดความผันผวนรุนแรงในตลาดการเงินโลก ทำให้เศรษฐกิจปี 2563 ในหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทยหดตัวต่อเนื่องจนเข้าสู่ภาวะเศรษฐกิจถดถอยและหลายประเทศขยายตัวต่ำสุดเป็นประวัติการณ์นับตั้งแต่วิกฤตการเงินโลกในปี 2552 ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างเห็นได้ชัด คือ ภาคการท่องเที่ยวและการส่งออก ส่งผลต่อรายได้ของประเทศ รวมถึงผู้ประกอบการรายย่อยขาดกำลังทุน และ

ประชาชนขาดกำลังซื้อ ซึ่งเมื่อปัจจัยภายนอกเหล่านี้ไม่อาจเป็นที่พึ่งได้ดังที่เคยเป็นมา การฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยจึงต้องหันกลับมาสร้างความเข้มแข็งภายในประเทศ อันเป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ หรือก็คือ การสร้างฐานรากให้มั่นคง ด้วยการเปลี่ยนวิกฤตไวรัสโคโรนา 2019 ให้เป็นโอกาสในการสร้างเศรษฐกิจฐานรากในระดับท้องถิ่นและชุมชน ควบคู่ไปกับการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจใหม่ทั้ง 4 แห่ง ซึ่งบทความนี้จะเป็นการนำเสนอแผนการพัฒนาภาคการผลิตและบริการหลังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อให้เติบโตอย่างเข้มแข็งและยั่งยืนผ่านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตรหรือปรับเข้าสู่เกษตรสมัยใหม่ การแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่า

เศรษฐกิจบนฐานชีวภาพ รวมทั้งการพัฒนาการท่องเที่ยวและบริการเชิงสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพสูง ภายใต้กรอบนโยบายการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยตามพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการ

คลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563

1 กรอบนโยบายการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในด้านต่างๆ

2 แผนงานหลักขับเคลื่อนกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

3 แผนงานฟื้นฟูเศรษฐกิจไทยบนหลายชุดชน

4 แผนงานส่งเสริมเศรษฐกิจฐานนวัตกรรมและอุตสาหกรรม

5 แผนงานพัฒนาคนและทุน

6 การปรับยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19

1. วิกฤตกับผลกระทบต่อนเศรษฐกิจไทย

เศรษฐกิจไทยได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ ทั่วโลก ดังจะเห็นได้จากเศรษฐกิจไทยไตรมาส 3 และ 4 ปี 2563 ลดลงร้อยละ 6.4 และ 4.2 ตามลำดับ ทำให้ทั้งปี 2563 เศรษฐกิจไทยลดลงร้อยละ 6.1 เทียบกับการขยายตัวร้อยละ 2.3 ในปี 2562 ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการลดลงของการผลิตสาขาที่พักแรมและบริการด้านอาหารที่ลดลงร้อยละ 36.6 ในปี 2563 เนื่องจากภาคบริการท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้องได้รับผลกระทบรุนแรงจากการดำเนินมาตรการควบคุมการระบาดที่เข้มงวดและจำกัดการเดินทางระหว่างประเทศ ในขณะเดียวกันภาคการส่งออกยังได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจถดถอยของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าสำคัญ รวมทั้งการปิดเส้นทางขนส่งในบางประเทศและการหยุดชะงักของห่วงโซ่การผลิต โดยผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ส่งผลกระทบต่อเนื้อทำให้สภาพคล่อง

ทางธุรกิจประสบปัญหา การผลิตและการลงทุนลดลง และส่งผลกระทบต่อภาคการจ้างงานและรายได้ของครัวเรือน ซึ่งทำให้กำลังซื้อภายในประเทศปรับตัวลดลงในขณะเดียวกัน การใช้จ่ายภายในประเทศยังได้รับผลกระทบอีกทางจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภคและมาตรการควบคุมและป้องกันการระบาด โดยการปิดสถานประกอบการต่าง ๆ

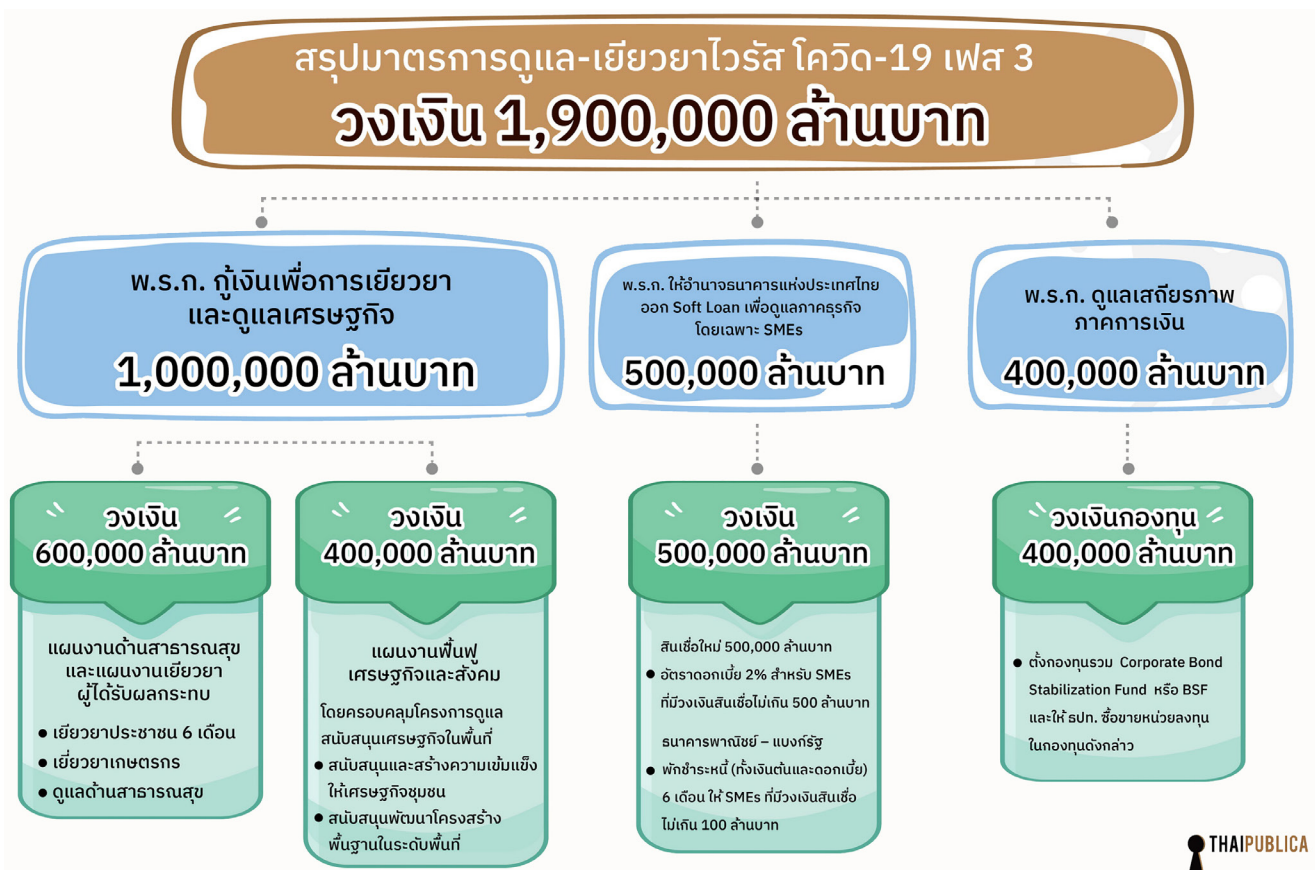

“ รัฐบาลได้เร่งรัดออกมาตรการที่สำคัญต่างๆ เพื่อเยียวยาและบรรเทาผลกระทบให้แก่ประชาชน และผู้ประกอบการโดยเฉพาะผู้ประกอบการขนาดย่อม ”

2. ความช่วยเหลือและบรรเทา ผลกระทบระยะสั้น

การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อภาคเศรษฐกิจสำคัญๆ ส่งผลให้รัฐบาลได้เร่งรัดออกมาตรการที่สำคัญต่างๆ เพื่อเยียวยาและบรรเทาผลกระทบให้แก่ประชาชนและผู้ประกอบการโดยเฉพาะผู้ประกอบการขนาดย่อม ภายใต้มาตรการดูแลและเยียวยาผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อเศรษฐกิจไทย ครอบคลุมมาตรการ

ที่สำคัญในหลายด้าน อาทิ มาตรการด้านการเงิน ทั้งการให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ มาตรการด้านการคลัง ทั้งการเพิ่มวงเงิน หักลดหย่อนภาษี การเลื่อนการชำระภาษี รวมทั้งมาตรการเงินโอน เพื่อชดเชยรายได้ให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบ มาตรการลดภาระค่าใช้จ่าย โดยการลดค่าไฟฟ้าและน้ำประปา และการลดอัตราเงินสมทบกองทุนประกันสังคมของผู้ประกอบการและลูกจ้าง เป็นต้น

3. การยกระดับและพลิกฟื้นเศรษฐกิจ ในอนาคตรองรับ New Normal

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ยังมีความไม่แน่นอนและมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบในวงกว้างและมีความรุนแรงยืดเยื้อมากขึ้นกว่าที่คาด แม้ว่ารัฐบาลจะได้ดำเนินมาตรการเพื่อช่วยเหลือและเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ยังเป็นเพียงการช่วยเหลือเฉพาะหน้า ในขณะที่เดียวกันการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เกิดขึ้นช่วงต้นปี 2563 ทำให้มีข้อจำกัดในการจัดหางบประมาณรายจ่ายในกระบวนการงบประมาณปกติ ซึ่งไม่ทันต่อการรับมือกับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นและยังคงมีความไม่แน่นอนสูงมาก ดังนั้น ภาครัฐจึงมีความจำเป็นเร่งด่วนเป็นกรณีฉุกเฉินที่จะต้องเร่งดำเนินมาตรการดูแลและเยียวยาผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อเศรษฐกิจไทย ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยการออกพระราชกำหนด 3 ฉบับ ประกอบด้วย

● **พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563** วงเงินไม่เกิน

1 ล้านล้านบาท เพื่อให้การช่วยเหลือเยียวยาประชาชนที่ได้รับผลกระทบทั้งกลุ่มประกอบอาชีพอิสระ เกษตรกร และกลุ่มเปราะบาง การฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม และการยกระดับระบบสาธารณสุขเพื่อเตรียมความพร้อมให้สามารถรองรับสถานการณ์การระบาดที่ยังคงมีความไม่แน่นอนสูงได้

● **พระราชกำหนดการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจ ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019** วงเงินไม่เกิน 5 แสนล้านบาท เพื่อให้การช่วยเหลือเพิ่มเติมแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจซึ่งเป็นภาคธุรกิจที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศและเป็นแหล่งจ้างงานที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจ โดยการให้สินเชื่อเพิ่มเติมเพื่อเสริมสภาพคล่อง รวมถึงการชะลอการชำระหนี้

● **พระราชกำหนดการรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ พ.ศ.2563** วงเงินไม่เกิน 4 แสนล้านบาท เพื่อรักษาเสถียรภาพและสภาพคล่องของตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชนซึ่งถือเป็นช่องทางระดมทุนที่สำคัญในการประกอบธุรกิจ การลงทุน และการออมของประชาชน ซึ่งจะเป็นการช่วยลดความผันผวนและบรรเทาความเสียหาย

ภาครัฐจึงมีความจำเป็นเร่งด่วน
เป็นกรณีฉุกเฉินที่จะต้องเร่งดำเนิน
มาตรการดูแลและเยียวยา
ผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
ต่อเศรษฐกิจไทย
ทั้งทางตรงและทางอ้อม

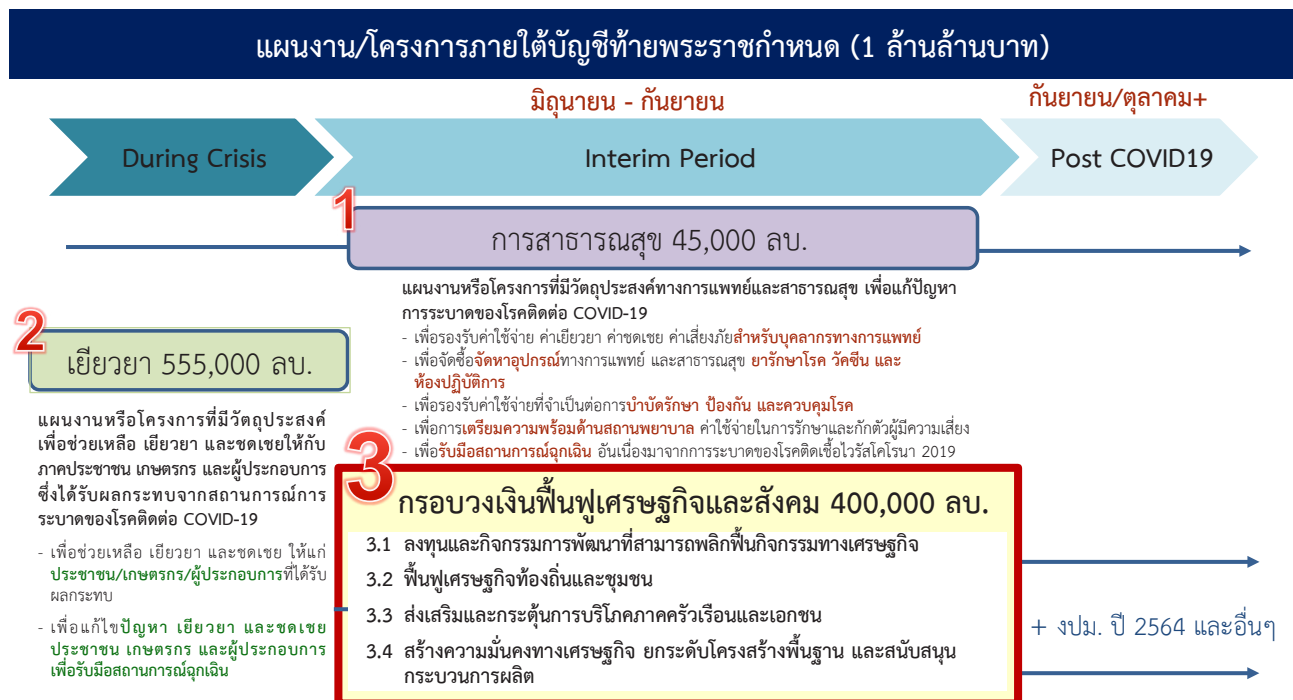
ที่อาจจะนำไปสู่ความเสี่ยงที่จะกระทบต่อเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจและระบบการเงินของประเทศ

แต่เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ยังไม่คลี่คลายลง ในปี 2564 รัฐบาลจึงได้ตราพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพิ่มเติม พ.ศ.2564 วงเงิน 500,000 ล้านบาทเพื่อรองรับความเสี่ยงในกรณีเกิดการระบาด และรองรับการฟื้นฟูเศรษฐกิจในระยะถัดไป

ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประเทศในวงกว้างทำให้ภาครัฐต้องกลับมาให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมและยกระดับฟื้นฟูภาคการผลิตที่ประเทศไทย โดยมีจุดเน้นที่สอดคล้องกับศักยภาพและโอกาสในบริบทใหม่ เพื่อสร้างการเติบโตอย่าง

มีคุณภาพ และรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนในอนาคต ผ่านพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 วงเงินไม่เกิน 1 ล้านล้านบาท ซึ่งหนึ่งในกรอบวงเงินฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม 400,000 ล้านบาท เป็นการอัดฉีดเม็ดเงินโดยภาครัฐเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจภายใต้แผนงาน 3.1 พลิกฟื้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ แผนงานหรือโครงการลงทุนและกิจกรรมการพัฒนาที่สามารถพลิกฟื้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เพิ่มศักยภาพและยกระดับการค้า การผลิต และการบริการในสาขาเศรษฐกิจ ที่สำคัญของประเทศ โดยครอบคลุมภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การค้าและการลงทุนท่องเที่ยวและบริการ

แผนภาพที่ ขอบเขตแผนงาน/โครงการ

4. แนวคิดแผนงานโครงการเพื่อการยกระดับภาคการผลิตและบริการ

การใช้จ่ายเงินกู้ภายใต้พระราชกำหนดฯ มีวัตถุประสงค์ในการพยุงเศรษฐกิจในภาวะวิกฤต และฟื้นฟูเศรษฐกิจให้กลับสู่ภาวะปกติ ภายใต้สถานการณ์การระบาดในประเทศและในระดับโลก ที่ยังมีความไม่แน่นอนของการสิ้นสุดการระบาด รวมถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดการระบาดซ้ำ ดังนั้น การใช้จ่ายเงินกู้ภายใต้พระราชกำหนดฯ ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการแพร่ระบาดในแต่ละช่วงเวลา โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

ขับเคลื่อนการฟื้นฟูเศรษฐกิจภายในประเทศบนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ

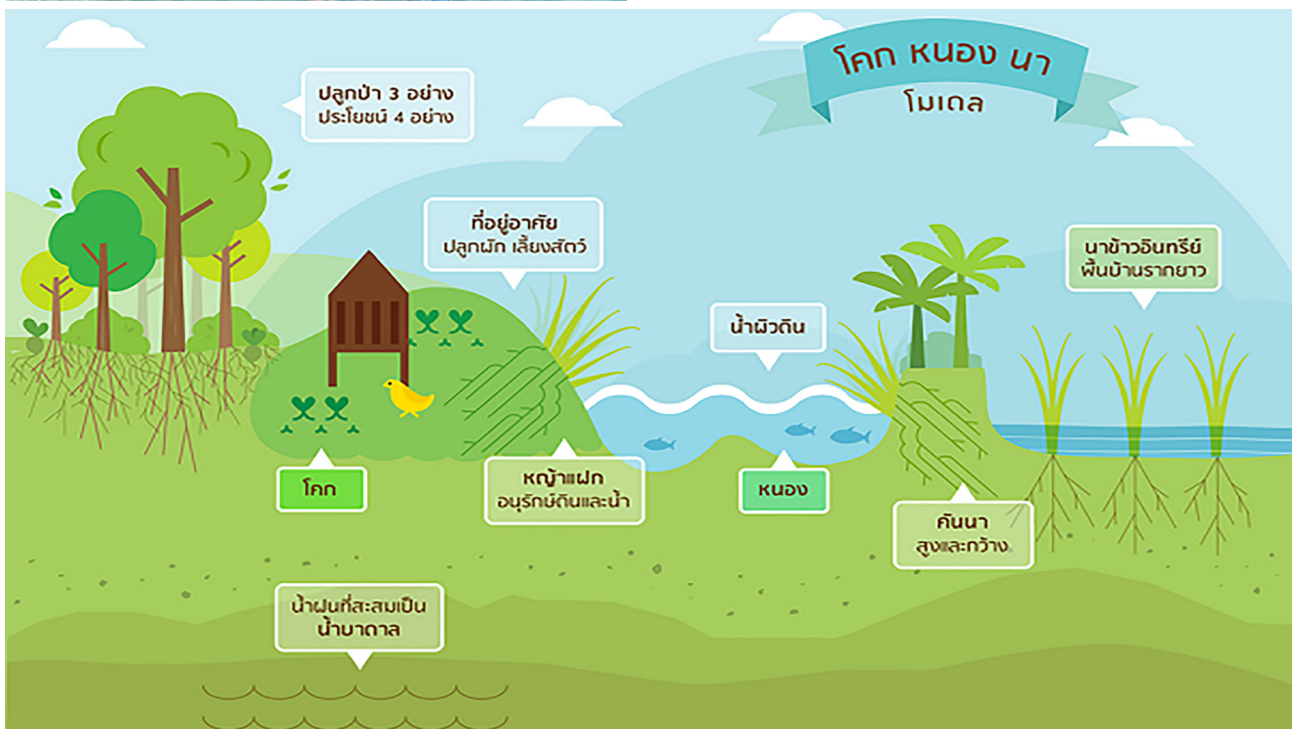

สร้างการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูเศรษฐกิจระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชน

สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศให้สามารถรองรับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และความเสี่ยงจากเศรษฐกิจโลกในระยะต่อไป อาทิ การสร้างความมั่นคงทางอาหาร เวชภัณฑ์ พลังงาน ดิจิทัล ระบบโลจิสติกส์

ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศเพื่อลดการพึ่งพาการส่งออกและนักท่องเที่ยวต่างประเทศในเชิงปริมาณไปสู่การผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้นและการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพมากขึ้น

สร้างระบบการเรียนรู้สำหรับประชาชนในการพัฒนา/ปรับเปลี่ยนทักษะ ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต

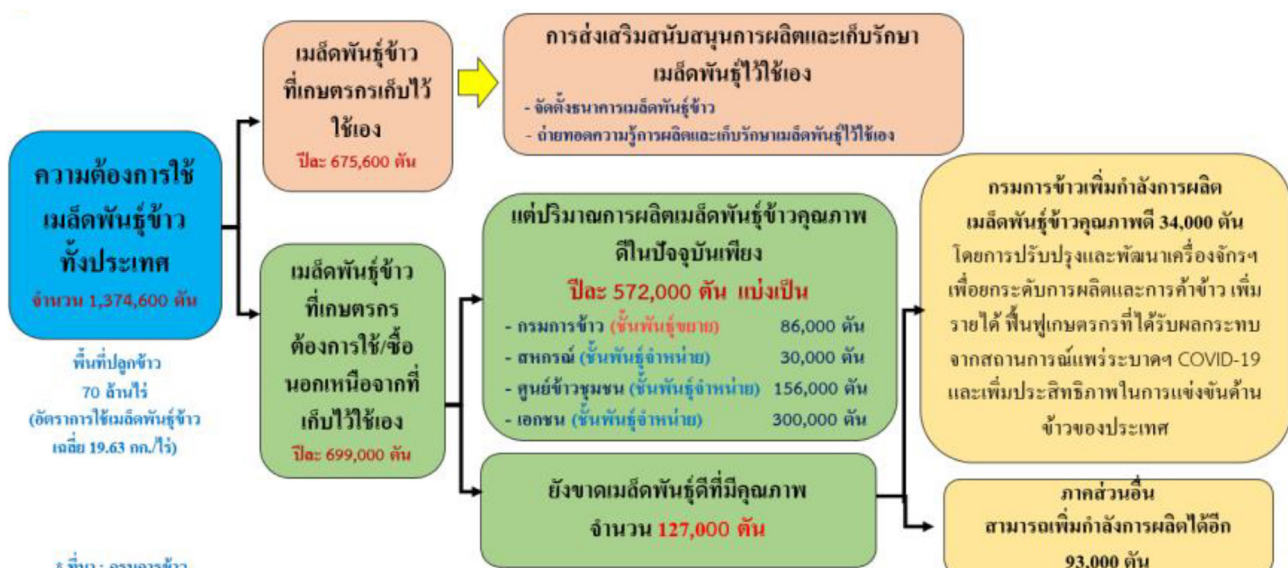

- การเพิ่มศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ดี โดยยกระดับศักยภาพในการผลิตเมล็ดพันธุ์ดี มีคุณภาพ ให้เพียงพอความต้องการ ซึ่งมีตัวอย่างได้แก่โครงการเพิ่มศักยภาพและปรับปรุงเครื่องจักรอุปกรณ์ปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว โดยการปรับปรุงเครื่องจักรอัตโนมัติ และระบบไฟฟ้าควบคุม

อุปกรณ์โรงงานปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ รวมทั้งจัดซื้อเครื่องจักรและอุปกรณ์ปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ทดแทนของเดิม และก่อสร้างอาคารพร้อมติดตั้งเครื่องจักรอุปกรณ์เพื่อการปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ประจำโรงงานปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์

ความต้องการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีของเกษตรกร ปี 2564

- การสนับสนุนเครื่องจักรและเทคโนโลยี
ยกระดับการผลิตและแปรรูป เป็นการสนับสนุนเครื่องจักร
เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่มีความหลากหลายมาประยุกต์ใช้
ในการพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ
ของสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่)
ซึ่งมีตัวอย่างโครงการ เช่น โครงการยกระดับแปลง
ใหญ่ด้วยเกษตรสมัยใหม่และเชื่อมโยงตลาดและ
โครงการปรับโครงสร้างการผลิต การรวบรวม
และการแปรรูปของสถาบันเกษตรกรรองรับ
ผลผลิตทางการเกษตร โดยใช้เครื่องจักร เทคโนโลยี
นวัตกรรมสมัยใหม่รวมถึงสิ่งก่อสร้างที่มีส่วนในการ
เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิตให้
กับเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกร ต่อยอดไปสู่การ
รวบรวมและแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และเชื่อมโยง
การตลาด รวมทั้งเครือข่ายความร่วมมือจากภาคส่วน
ต่างๆ ในการร่วมกับบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพ
ตลอดจนยกระดับการผลิตไปสู่สินค้าที่มีคุณภาพ
มาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและ
อุตสาหกรรมต่อเนื่อง โดยเฉพาะอุตสาหกรรมอาหาร
อุตสาหกรรมพลังงาน และอุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์
และยาที่มีมูลค่าเพิ่มสูง

● **แผนงานเศรษฐกิจชีวภาพ** ให้ความสำคัญ
กับการปรับเปลี่ยนวัตถุดิบทางการเกษตรหรือ
กระบวนการผลิตที่มีมูลค่าเพิ่มน้อยไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มี
มูลค่าสูง โดยอาศัยการวิจัยพัฒนาและนำเทคโนโลยี
ชีวภาพและนวัตกรรมใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ เพื่อปรับเปลี่ยน
จากผลิตภัณฑ์แบบเดิมมาเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อตอบสนอง
ความต้องการผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าสูงขึ้นของตลาด
และผู้บริโภค โดยใช้ประโยชน์จากความหลากหลาย
ทางชีวภาพที่ประเทศไทยมีความได้เปรียบ ทั้งพันธุ์พืช
พันธุ์สัตว์ และจุลินทรีย์ รวมถึงผลผลิตทางการเกษตร
วัตถุดิบทั้งทางการเกษตรและของเสียจากโรงงาน

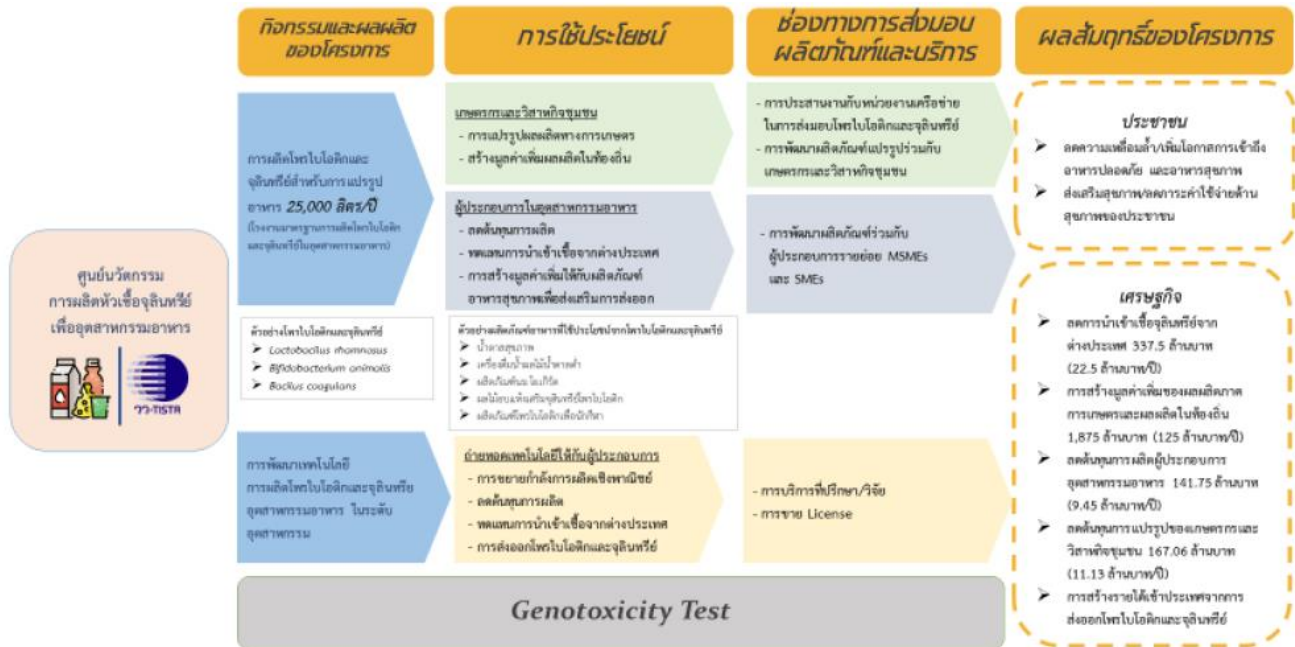
อุตสาหกรรม มาพัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ชีวภาพที่มีมูลค่าสูง โดยมีการดำเนินงานสำคัญ ดังนี้

- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจฐานชีวภาพ เป็นการลงทุนเครื่องจักรและเทคโนโลยีในการพัฒนาหัวเชื้อจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น อุตสาหกรรมอาหาร และอุตสาหกรรมเกษตร มีตัวอย่างโครงการ ได้แก่ โครงการศูนย์นวัตกรรมการผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์เพื่ออุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร และโครงการยกระดับเศรษฐกิจในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคกลางตะวันตก ด้วย BCG โมเดล โดยการพัฒนาศักยภาพและผลักดันการใช้เทคโนโลยีชีวภาพเพื่อการสร้างโอกาสให้เกษตรกรเข้าถึงชีวภัณฑ์ทางการเกษตร รวมถึงการบ่มเพาะและขับเคลื่อนเทคโนโลยีสำหรับผู้ประกอบการทุกระดับชั้น เพื่อรองรับการขับเคลื่อนเทคโนโลยี/เศรษฐกิจภายในประเทศอย่างเต็มรูปแบบและเพียงพอกับความต้องการของเกษตรกรและภาคอุตสาหกรรม ตลอดจนสร้างเครือข่าย

ศูนย์นวัตกรรมการผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์เพื่ออุตสาหกรรมให้ครอบคลุมทั้งการเกษตร และอาหาร สุขภาพที่ประกอบด้วยงานวิจัยเฉพาะด้านและโรงงานมาตรฐานระบบกระบวนการผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์ในระดับกึ่งอุตสาหกรรม รวมถึงห้องปฏิบัติการมาตรฐานพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตและทดสอบความเป็นพิษของชีวภัณฑ์อย่างครบวงจรเพื่อรองรับการนำเทคโนโลยีไปใช้งานจริงของเกษตรกรในพื้นที่ และเพื่อการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานของผู้ประกอบการสำหรับการบ่มเพาะ ศึกษาและพัฒนากระบวนการผลิต (scale up) และการพัฒนาผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ รวมถึงการให้บริการผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์สำหรับทดแทนการนำเข้า เพื่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสร้างอุตสาหกรรมใหม่ด้านเทคโนโลยีชีวภาพให้กับประเทศ

- การสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรด้วยเทคโนโลยีชีวภาพ เป็นการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรด้วยเทคโนโลยีชีวภาพที่มีมูลค่าเพิ่มสูง ซึ่งมีตัวอย่าง ได้แก่

โครงการศูนย์วัดกรรมการผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์เพื่ออุตสาหกรรมอาหาร

ห่วงโซ่มูลค่า (Value chain) การจัดตั้งศูนย์วัดกรรมการผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์เพื่ออุตสาหกรรมอาหาร

โครงการยกระดับเศรษฐกิจในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคกลางตะวันตกด้วย BCG โมเดล

โครงการพัฒนาการผลิตและใช้โปรตีนจากแมลง เพื่อเป็นแหล่งวัตถุดิบใน อุตสาหกรรมการผลิตอาหารสัตว์ โดยการนำฟาร์มจิ้งหรีด หนอนไหม และแมลงโปรตีน BSF (Black Soldier Fly) เป็นสินค้าที่มีศักยภาพและมีโอกาสในการพัฒนาต่อยอดสินค้าหรือผลผลิตให้เกิดการใช้ประโยชน์ในระดับอุตสาหกรรม

โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมการผลิตอาหารสัตว์ ซึ่งในปัจจุบัน ต้นทุนการผลิตค่อนข้างสูง (เช่น ปลาป่น) เนื่องจากแหล่งวัตถุดิบโปรตีนสำหรับการผลิตอาหารสัตว์หายากมากขึ้น ดังนั้น การพัฒนาหาแหล่งโปรตีนทดแทนที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม จึงเป็นทางเลือก โดยเฉพาะจากตัวอ่อนหนอนแมลงโปรตีน ที่มีโปรตีน

สูงถึงร้อยละ 40-50 น้ำหนักแห้ง โดยแมลงโปรตีน มีประสิทธิภาพที่ดีในการเปลี่ยนชีวมวลจาก Bio-Waste ให้เป็นโปรตีนที่มีคุณภาพสูง สำหรับเป็นวัตถุดิบทางเลือกโปรตีนในการผลิตอาหารสัตว์ และมีโภชนาการที่มีประโยชน์อื่นๆ สามารถพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์สารผสมอาหาร (Food Ingredient) อาหารเสริมสุขภาพ (Functional Food) และอาหารเสริมภูมิคุ้มกัน (Probiotics) และเวชสำอางได้ นอกจากนี้ การผลิตแมลงโปรตีน ยังสามารถสร้างงานสร้างอาชีพใหม่ให้กับชุมชน แก้ปัญหาคนตกงาน และความแออัดของชุมชนเมืองได้อีกทางหนึ่ง

● **ภาคท่องเที่ยวและบริการ** เป็นการเปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาสสำหรับการยกระดับคุณภาพแหล่งและบริการท่องเที่ยว กระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการจ้างงานในระดับพื้นที่ โดยเร่งรัดการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ปรับปรุงและฟื้นฟูสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเมืองหลัก และเมืองรองเพื่อยกระดับคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้องให้ได้มาตรฐาน โดยมีการดำเนินงานสำคัญ ดังนี้

- **การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการท่องเที่ยวรองรับการท่องเที่ยววิถีใหม่ (New Normal)** โดยให้ความสำคัญกับการปรับปรุงรูปแบบการท่องเที่ยวและการให้บริการ ให้สอดคล้องกับแนวทางการท่องเที่ยว

เชิงคุณภาพ (Responsible Tourism) ที่สามารถเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมการให้บริการ (Hospitality Industry) และธุรกิจสร้างสรรค์ ด้วยการประยุกต์ใช้วิทยาการด้านการออกแบบหรือสร้างมูลค่าเพิ่มตามแนวสร้างสรรค์ ด้านความปลอดภัย ด้านสาธารณสุข และเทคโนโลยีดิจิทัล เข้ามาเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาแหล่งบุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก และสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น ซึ่งมีโครงการตัวอย่าง ได้แก่ โครงการพัฒนาระดับมาตรฐานการให้บริการของบุคลากรการท่องเที่ยวไทยเพื่อรองรับการท่องเที่ยววิถีใหม่ (New Normal) และโครงการพื้นที่ท่องเที่ยวปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว (Safety Zone) เพื่อสร้างต้นแบบในการบริหารจัดการพื้นที่ท่องเที่ยว ให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว รวมทั้งสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยและสุขอนามัยให้แก่ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวและชุมชน อันจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นด้านการท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยว

- **การพัฒนาการท่องเที่ยวที่สำคัญ** โดยเป็นการพัฒนาต่อยอดแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงกิจกรรมประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อบริการนักท่องเที่ยวหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งมีโครงการตัวอย่าง ได้แก่ โครงการท่องเที่ยวเชิงอาหาร (LANNA

GASTRONOMY TOURISM

LANNA GASTRONOMY

Gastronomy) โดยพัฒนาเมืองเชียงใหม่ให้เป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารล้านนาแบบใหม่ (Chiang Mai Gastronomy Culture) ผ่านกิจกรรมพัฒนานวัตกรรมเกษตรเชิงอาหาร การพัฒนาอาหารล้านนา การยกระดับการให้บริการธุรกิจอาหารล้านนา และการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์และโครงการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเรียนรู้ด้านสัตว์ป่า โดยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงคุณภาพสำหรับการเรียนรู้ด้านสัตว์ป่า ทั้งการปรับปรุงโครงสร้าง

พื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ได้มาตรฐานปลอดภัยและเหมาะสมในรูปแบบที่ยังสามารถรักษาเอกลักษณ์ของแหล่งเรียนรู้ด้านสัตว์ป่า ตลอดจนการจ้างงานในชุมชนเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจปลูกฝังจิตสำนึก และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสัตว์ป่า ให้มีความพร้อมบริการนักท่องเที่ยว และส่งเสริมการท่องเที่ยวให้สามารถสร้างรายได้ช่วยกระตุ้นระบบเศรษฐกิจ

6. ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

แม้ว่าภาครัฐจะมีเป้าหมายในการยกระดับภาคการผลิตและบริการที่มีศักยภาพของประเทศไทย เพื่อพลิกฟื้นเศรษฐกิจให้มีความเข้มแข็งและความสามารถในการรับมือกับความเสี่ยงและความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ผ่านการพิจารณาโครงการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการใช้เงินกู้ฯ แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของโครงการแต่ละกรอบแผนการใช้เงินกู้ฯ พบว่ามีช่องว่างของข้อเสนอโครงการที่ยังไม่สามารถตอบสนองตามกรอบแผนการฟื้นฟูฯ ได้อย่างเต็มที่ อาทิ **แผนงานเกษตรสมัยใหม่** เป็นกิจกรรมที่ยกระดับการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมผ่านการรวม เช่น สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ และกลุ่มดิน และปุ๋ยซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพียงการนำเทคโนโลยีและเครื่องจักรมาเพิ่มผลผลิตการผลิตเท่านั้น ยังไม่สามารถยกระดับไปสู่การทำเกษตรสมัยใหม่หรือเกษตรแม่นยำ ที่ทดแทนแรงงานภาคเกษตรที่ขาดแคลน เพิ่มผลผลิตทั้งในเชิงปริมาณ คุณภาพ และมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต รวมถึงข้อจำกัดของเกษตรกรและผู้ประกอบการในการเข้าถึงและการปรับตัวไปสู่เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ ซึ่งต้องอาศัย

ระยะเวลาและการปรับแนวคิดของเกษตรกร/ผู้ประกอบการเพื่อพัฒนาและยกระดับการผลิตภาคเกษตรในอนาคต สำหรับแผนการสร้างมูลค่าเพิ่มจาก **เศรษฐกิจฐานชีวภาพ** พบว่า โครงการพัฒนา BCG และการพัฒนาศูนย์นวัตกรรมการผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์เป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ ซึ่งยังต้องอาศัยเทคโนโลยีและองค์ความรู้ขั้นสูงในการต่อยอดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชีวภาพที่ต้องได้รับการพัฒนาและการสนับสนุนการลงทุนอย่างต่อเนื่อง ขณะที่แผนงานด้านการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน พบว่าส่วนใหญ่เน้นไปที่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

pic : <https://mgronline.com/smes/detail/9630000042753>

ในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งโครงการในภาพรวมไม่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ ทำให้ขาดการดำเนินงานที่ไปในทิศทางเดียวกัน ขึ้นอยู่ศักยภาพและขีดความสามารถในการจัดการของแต่ละชุมชนหรือองค์กรในพื้นที่ ทั้งในด้านการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว และการวางระบบเพื่อลดความเสี่ยงการแพร่ระบาดของโรค ซึ่งต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้เกิดการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนอย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ ด้วยข้อจำกัดของงบประมาณเงินกู้ฯ ดังกล่าว ที่เป็นงบประมาณตั้งต้นที่จัดสรรให้กับโครงการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเงินกู้ฯ เพื่อให้เกิดการพัฒนาภาคการผลิตและบริการเป้าหมายต่อไปในอนาคต จึงทำให้ขั้นตอนการพิจารณาต้องพิจารณาถึงความจำเป็นและความเหมาะสมของโครงการที่ตอบโจทย์ได้อย่างแท้จริง ถึงแม้ว่าบางข้อเสนอโครงการจะมีความสำคัญแต่ไม่สามารถเชื่อมโยงถึงวัตถุประสงค์ของการใช้เงินกู้ได้ ก็ไม่ได้รับการจัดสรรเงินกู้ ประกอบ

กับข้อจำกัดของภารกิจหน่วยงานทำให้ข้อเสนอของโครงการไม่หลากหลายและมีกิจกรรมที่ไม่ครอบคลุมตามกรอบแผนการใช้เงินกู้ฯ

ดังนั้น เพื่อความคุ้มค่าและก่อให้เกิดประโยชน์กับประเทศในระยะยาว โครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณดำเนินการ จำเป็นต้องคำนึงถึงการดำเนินงานที่ให้ผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนด โดยเฉพาะโครงการที่ได้รับการจัดสรรเงินกู้ฯ ควรมีการพัฒนาต่อยอดและเสริมสร้างในส่วนที่จะเป็นข้อจำกัดของการพัฒนา เพื่อให้เกิดการปรับโครงสร้างภาคการผลิตของประเทศให้พร้อมรับมือกับสถานการณ์ในอนาคตได้ตามวัตถุประสงค์ของเงินกู้ฯ เพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นและยังคงขับเคลื่อนเศรษฐกิจได้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรมเกษตรและเศรษฐกิจฐานชีวภาพ และภาคการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นภาคการผลิตที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทย

แผนงานฟื้นฟู เศรษฐกิจและชุมชน

1. บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในช่วงต้นปี 2563 - 2564 ได้ส่งผลกระทบต่อทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่เป็นวงกว้าง และส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนทั้งเกษตรกร ผู้ประกอบการ แรงงานที่ถูกเลิกจ้างและประชาชน ซึ่งแผนงานที่ 3.2 แผนงานฟื้นฟูเศรษฐกิจและชุมชน จะเป็นเครื่องมือสำคัญของภาครัฐในการช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมโดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นและชุมชน และกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจในระดับพื้นที่ผ่านการสร้างงานและสร้างอาชีพ

พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 ได้กำหนดลักษณะโครงการภายใต้แผนงานที่ 3.2 ต้องเป็นโครงการหรือกิจกรรมเพื่อสร้างงานสร้างอาชีพในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (1) การส่งเสริมตลาดสำหรับผลผลิต และผลิตภัณฑ์ของธุรกิจชุมชนที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวหรือภาคบริการอื่น (2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในชุมชน (3) การจัดการปัจจัยการผลิตและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและชุมชน (4) การสร้าง

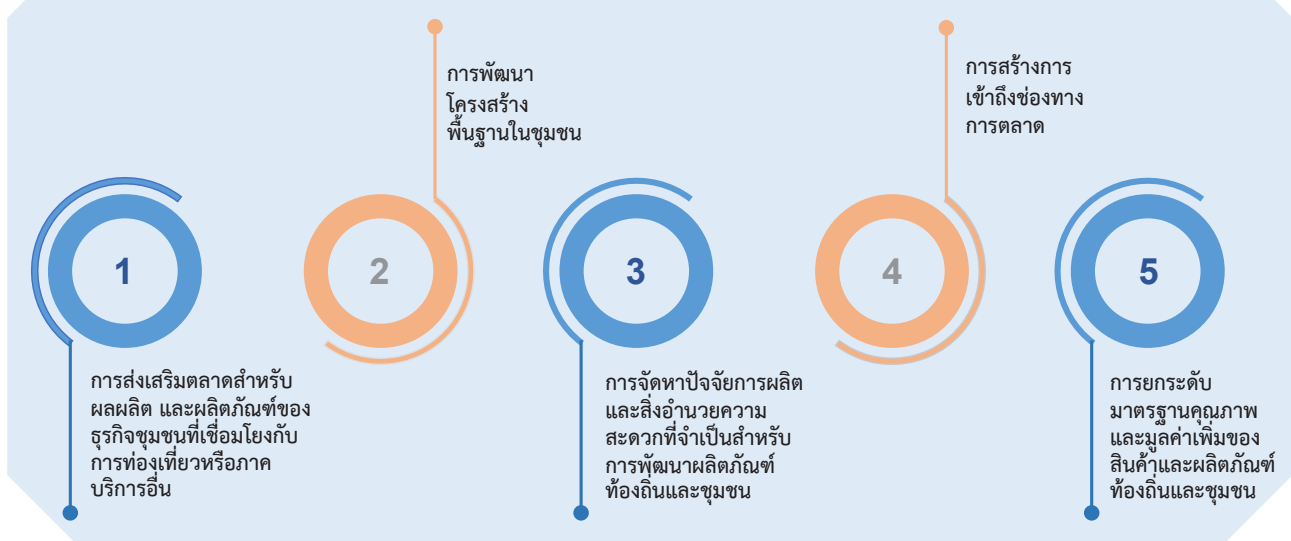

“ เป็นโครงการ หรือกิจกรรม เพื่อสร้างรายได้ และสร้างอาชีพ ให้กับประชาชนและชุมชน ในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ”

สำหรับการเสนอโครงการและการพิจารณา กลั่นกรองโครงการภายใต้แผนงานที่ 3.2 แบ่งเป็น 2 กลุ่มหลัก คือ กลุ่มข้อเสนอโครงการจากหน่วยงาน ราชการส่วนกลาง ซึ่งเน้นการดำเนินงานแบบบูรณาการ ในหลายพื้นที่หรือทั่วประเทศ และกลุ่มข้อเสนอโครงการ จากระดับจังหวัด ซึ่งนำเสนอจากส่วนราชการระดับ จังหวัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีการพัฒนา อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เน้นการดำเนินงานในพื้นที่เฉพาะหรือ ในแต่ละจังหวัด เพื่อสร้างรายได้และสร้างอาชีพให้กับ ประชาชนและชุมชนในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ

การเข้าถึงช่องทางการตลาด และ (5) การยกระดับ มาตรฐานคุณภาพและมูลค่าเพิ่มของสินค้าและ ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและชุมชน

ลักษณะโครงการภายใต้แผนงานที่ 3.2

โครงการจากภาคประชาสังคม 4 โครงการ

โครงการจากหน่วยงานราชการ 5 โครงการ

โครงการระดับจังหวัด 834 โครงการ

2. ภาพรวมการอนุมัติโครงการ และการเบิกจ่ายภายใต้แผนงานที่ 3.2

คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติโครงการที่เสนอขอใช้จ่ายเงินกู้ภายใต้แผนงานที่ 3.2 จำนวน 1,037 โครงการ วงเงินรวม 11,259.0197 ล้านบาท แบ่งเป็น โครงการจากหน่วยงานราชการส่วนกลาง จำนวน 5 โครงการ วงเงินรวม 8,451.3531 ล้านบาท ได้แก่ โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎีใหม่ประยุกต์สู่ “โคกหนองนา โมเดล” ของกรมการพัฒนาชุมชน โครงการพลิกวิกฤต COVID-19 สู่การสร้างเศรษฐกิจจาก OTOP สมุนไพรในชุมชนอย่างยั่งยืน ของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และโครงการสร้างงาน สร้างอาชีพ

ด้วยการนวดไทยในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก โครงการจัดงานโอท็อปไทย สู้ภัยโควิด-19 ของกรมการพัฒนาชุมชน โครงการจากระดับจังหวัด จำนวน 1,028 โครงการ วงเงินรวม 2,774.4404 ล้านบาท และโครงการจากภาคประชาสังคม จำนวน 4 โครงการ วงเงินรวม 33.2260 ล้านบาท

สถานะการเบิกจ่าย ณ วันที่วันที่ 6 ตุลาคม 2564 หน่วยงานรับผิดชอบโครงการได้มีการเบิกจ่ายเงินกู้ภายใต้แผนงานที่ 3.2 แล้ว 5,125.4734 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 45.52 ของวงเงินที่ได้รับอนุมัติ

ภาพรวมการอนุมัติและเบิกจ่ายเงินกู้ภายใต้แผนงานที่ 3.2

ที่	ชื่อโครงการ	วงเงินกู้ ที่ได้รับอนุมัติ (ล้านบาท)	วันที่ได้รับ อนุมัติ จาก ครม.	ผลการเบิก จ่าย (ล้านบาท)	ร้อยละ ของ วงเงิน
1	โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่ ของสำนักงาน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	3,550.9175	8 ก.ค. 63 และ 19 ม.ค. 64	2,176.4131	61.29
2	โครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตตาม หลักทฤษฎีใหม่ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” ของ กรมการพัฒนาชุมชน	4,787.9164	8 ก.ค. 63 และ 22 มิ.ย. 64	2,417.8995	50.50
3	โครงการของจังหวัดที่ ครม. อนุมัติวันที่ 4 ส.ค. 2563 จำนวน 157 โครงการ (ขอใช้เงินกู้ 144 โครงการ)	708.5917	4 ส.ค. 63	399.5078	56.38
4	โครงการของจังหวัดที่ ครม. อนุมัติเมื่อวันที่ 25 ส.ค. 2563 จำนวน 53 โครงการ (ขอใช้เงินกู้ 50 โครงการ)	123.5463	25 ส.ค. 63	84.2070	68.16
5	โครงการจัดงานโอท็อปไทย สู้ภัยโควิด-19 ของกรมการ พัฒนาชุมชน	95.0000	23 พ.ย. 63	-	-
6	โครงการพลิกวิกฤต COVID-19 สู่การสร้างเศรษฐกิจจาก OTOP สมุนไพรในชุมชนอย่างยั่งยืน ของกรมการแพทย์ แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	8.3211	23 พ.ย. 63	8.3211	100
7	โครงการสร้างงาน สร้างอาชีพ ด้วยการนวดไทยใน สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกรมการ แพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	9.1981	23 พ.ย. 63	6.1805	67.19
8	โครงการส่งเสริมอาชีพและสร้างงาน สร้างรายได้แก่ผู้พิการ ผู้ดูแลคนพิการ หรือครอบครัวคนพิการ ทั้ง 7 ประเภท ของ บริษัท สังคมดี วิสาหกิจเพื่อสังคม จำกัด (กรมส่งเสริมและ พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ)	3.7228	5 พ.ค. 64	3.7228	100
9	โครงการพัฒนาการตลาดสินค้ากลุ่มผู้ทำการผลิตที่บ้าน หลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 ของมูลนิธิเพื่อการพัฒนา แรงงานและอาชีพ ภายใต้แผนงานฟื้นฟูเศรษฐกิจแรงงาน นอกระบบหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 (สำนักงานปลัด กระทรวงแรงงาน)	4.1679	11 พ.ค. 64	4.1679	100
10	โครงการฟื้นฟูเศรษฐกิจครัวเรือนคนพิการและครอบครัว ด้วยเกษตรสมัยใหม่และยกระดับการแปรรูปผลิตภัณฑ์และ อาหาร โดยใช้การตลาดผสมผสาน Online ผ่าน Social Media ของมูลนิธิสภาศูนย์การดำรงชีวิตอิสระคนพิการ ประเทศไทย (กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ)	23.6913	11 พ.ค. 64	23.4097	98.81
11	โครงการสร้างต้นแบบศูนย์เรียนรู้การบริหารจัดการขยะ อย่างยั่งยืนและครบวงจร เพื่อสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสร้างต้นแบบ 1 อำเภอ 1 ตำบล ของสุพรรณบุรี เพื่อ การบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืน พร้อม “ร้านรายน้าใจ” สู่วิถีวิถีการระบาดของไวรัสโควิด-19 ของสวนพุทธชาติ ศูนย์เรียนรู้บริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืน (สถาบันพัฒนา องค์กรชุมชน)	1.6440	11 พ.ค. 64	1.6440	100.00
12	834 โครงการของจังหวัด	1,942.3024	21 ก.ย. 64	-	-
รวมแผนงานที่ 3.2		11,259.0195		5,125.4734	45.52

3. ความก้าวหน้าการดำเนินโครงการ

โครงการภายใต้แผนงานที่ 3.2 ส่วนใหญ่เริ่มดำเนินการแล้ว และมีความก้าวหน้าในการดำเนินการดังนี้

โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่

โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ วงเงิน 3,550.9175 ล้านบาท มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการทำการเกษตรได้แบบยั่งยืน โดยดำเนินการพัฒนาพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่และมีการขุดสระเก็บกักน้ำเพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้เพื่อการเกษตรได้ตลอดทั้งปี รวมทั้งมีการจ้างแรงงานในระดับตำบลการอบรมและพัฒนาต่อยอดสร้างอาชีพจากพืชผลทางการเกษตร และการทำการตลาดเพื่อรองรับโครงการฯดำเนินการในพื้นที่ 75 จังหวัด 4,009 ตำบล เกษตรกร 32,000 คน (ตำบลละ 2 คนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 50 คนต่อตำบล) และจ้างแรงงานในระดับตำบล 16,000 คน (ตำบลละ 1 คนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 25 คนต่อตำบล) ขนาดพื้นที่เข้าร่วมโครงการ 4 ขนาด (2.5 ไร่ 3 ไร่ 4 ไร่ 5 ไร่) รวมพื้นที่ 125,615 ไร่ ระยะเวลาดำเนินการ : กรกฎาคม 2563 – ธันวาคม 2564 โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบ 6 หน่วยงาน ที่บูรณาการการทำงานร่วมกัน ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ และกรมประมง

สำหรับผลที่คาดว่าจะได้รับ จะช่วยลดรายจ่ายให้เกษตรกรจำนวน 32,000 คน จ้างแรงงานในพื้นที่จำนวน 16,000 คน มีพื้นที่เก็บกักน้ำสำหรับการเกษตร 88 ล้านลูกบาศก์เมตร และพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่เพิ่มขึ้น 125,615 ไร่

เพื่อให้การดำเนินโครงการเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่ สามารถสร้างความมั่นคงด้านอาชีพและแหล่งน้ำให้แก่เกษตรกรได้อย่างยั่งยืน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดกิจกรรมการดำเนินงาน 13 กิจกรรม ได้แก่ (1) แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการ เพื่อติดตามและขับเคลื่อนโครงการ (2) กำหนดคุณสมบัติเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ (3) จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่ เกษตรกร และแรงงาน (4) รับสมัครเกษตรกรและแรงงาน (5) ตรวจสอบคุณสมบัติเกษตรกร (6) ผูกอบรมเกษตรกร โดยอบรมต่อเนื่องมากกว่า 1 ครั้ง (7) ปรับปรุงแปลงเกษตรทฤษฎีใหม่ (ขุดสระเก็บกักน้ำ) (8) ส่งเสริมองค์ความรู้และสนับสนุนปัจจัยการผลิตในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่โดยจะดำเนินการหลังการขุดสระเก็บกักน้ำและการปรับปรุงบำรุงดิน (9) ส่งเสริมการตลาด อาทิ การสนับสนุนการนำผลผลิตมาแปรรูป การบรรจุหีบห่อ และการเพิ่มช่องทางการขาย (10) เพิ่มช่องทางการสื่อสารในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ดำเนินการต่อเนื่องตลอดระยะเวลาโครงการ (11) ให้ความรู้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง โดยจัดทำสื่อให้เกษตรกร เช่น TV, YouTube, Website, Line และวิทยุ เป็นต้น (12) จ้างแรงงานเกษตรทฤษฎีใหม่ระดับตำบล 16,000 คน เพื่อทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้เกษตรกรจัดเก็บข้อมูลรายแปลง และประสานการทำงานกลุ่มเป้าหมาย คือ เกษตรกรทั่วไป หรือทายาทเกษตรกร หรือแรงงานคืนถิ่นหรืออาสาสมัครเกษตรกรในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และ (13) การติดตามและประเมินผล โดยลงพื้นที่ติดตามเกษตรกรรายแปลง และประเมินผลภายหลังการสิ้นสุดโครงการฯ

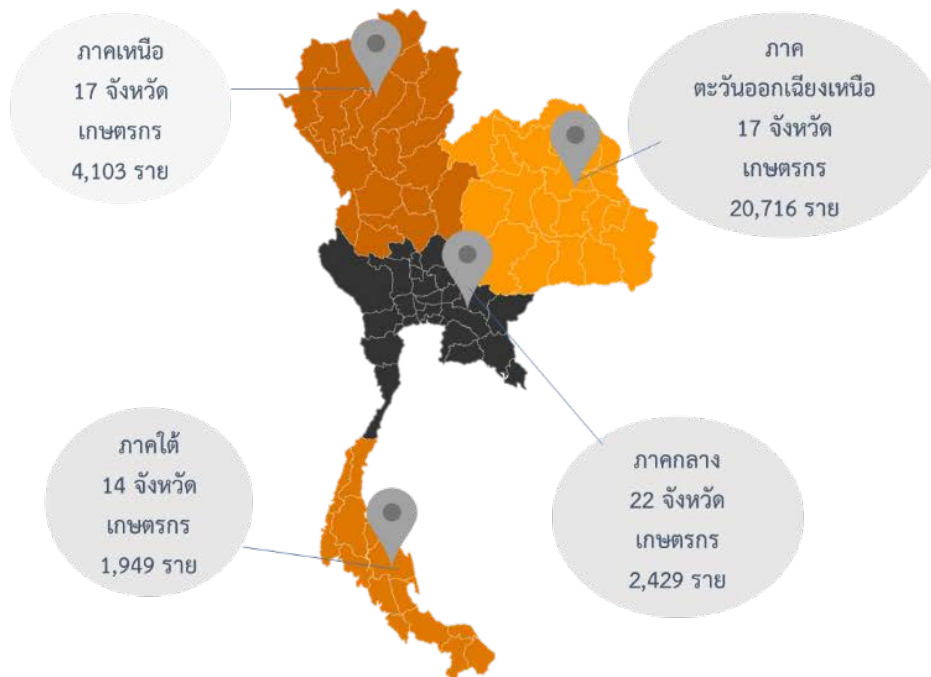

ความก้าวหน้า ณ วันที่ 20 กรกฎาคม 2564 โครงการฯ มีการเบิกจ่ายแล้ว 1,165.4898 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 32.82 ของวงเงินทั้งหมด โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการ กำหนดคุณสมบัติเกษตรกร รับสมัครเกษตรกรและแรงงาน ตรวจสอบคุณสมบัติ และจ้างแรงงานระดับตำบลแล้ว ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2563 สำหรับผลการรับสมัครเกษตรกร มีเกษตรกรผ่านการคัดเลือก 29,197 ราย ในพื้นที่ 70 จังหวัด ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมาคือ ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้

ตามลำดับ ขนาดพื้นที่แปลงเกษตรกรส่วนใหญ่ คือ 3 ไร่ รองลงมา คือ 5 ไร่ 4 ไร่ และ 2.5 ไร่ ตามลำดับ รวมทั้งมีการจ้างแรงงานเกษตรทฤษฎีใหม่ในระดับตำบล 13,950 ราย ซึ่งเมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รองลงมาเป็นระดับปริญญาตรี ระดับอนุปริญญา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 2,065 ราย และระดับปริญญาโท ตามลำดับ ส่วนการขุดสระเก็บกักน้ำให้แก่เกษตรกร ได้มีการขุดสระเก็บกักน้ำแล้วเสร็จ 3,972 แปลง คิดเป็นร้อยละ 43.66 ของเป้าหมาย 32,000 แปลง

ผลการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 29,197 ราย

ที่มา: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ข้อมูล ณ วันที่ 19 กรกฎาคม 2564)

การจ้างแรงงานเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่

จ้างงาน 13,950 ราย (จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา)

- มัธยมศึกษาตอนต้น 2,065 ราย (14.81 %)
- มัธยมศึกษาตอนปลาย 5,798 ราย (41.56 %)
- อนุปริญญา 2,192 ราย (15.71 %)
- ปริญญาตรี 3,836 ราย (27.50 %)
- ปริญญาโท 59 ราย (0.42 %)

การขุดสระเก็บกักน้ำให้แก่เกษตรกร

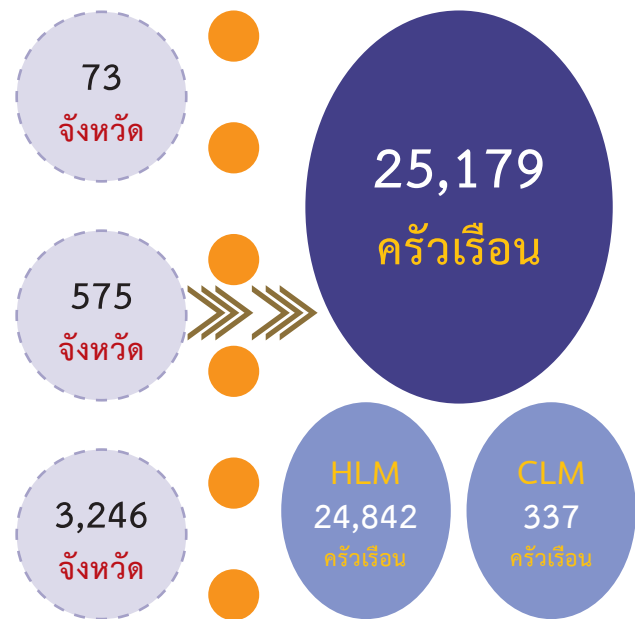

นอกจากนี้พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความหลากหลายด้านอาชีพ อาทิ ทำการเกษตรอยู่แล้ว (เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน เกษตรเชิงเดี่ยว) หรือเคยเป็นลูกจ้างโรงงานอุตสาหกรรมและลาออกกลับภูมิลำเนาเพื่อทำเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยเกษตรกรเข้าร่วมโครงการด้วยเหตุผลสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ (1) ต้องการสระเก็บกักน้ำเพื่อให้มีน้ำใช้เพื่อการเกษตรได้อย่างเพียงพอตลอดปี เนื่องจากประสบปัญหาขาดแคลนแหล่งน้ำ และทำนาโดยอาศัยน้ำฝนตามฤดูกาล (2) เกษตรกรที่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่อยู่แล้ว ต้องการต่อยอดองค์ความรู้และต้องการพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชนสำหรับดูงานและฝึกอบรมด้านเกษตรทฤษฎีใหม่ (3) เกษตรกรที่ทำเกษตรเชิงเดี่ยวต้องการปรับเปลี่ยนไปสู่การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ปลุกพืชเลี้ยงสัตว์แบบผสมผสาน ทำให้สามารถพึ่งตนเองได้จากผลผลิตที่หลากหลายในพื้นที่ และ (4) ต้องการปรับสภาพแปลงให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เกษตรกรมีความคาดหวังว่าหลังจากเข้าร่วมโครงการแล้ว จะช่วยลดรายจ่าย มีรายได้เพิ่มขึ้น และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเห็นว่าโครงการนี้เป็นโครงการที่ช่วยสร้างความมั่นคงด้านอาชีพอย่างแท้จริง

โครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎีใหม่ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล”

โครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎีใหม่ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” ของกรมการพัฒนาชุมชนวงเงิน 4,787.9164 ล้านบาท มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์สู่การปฏิบัติในรูปแบบ “โคก หนอง นา โมเดล” เพื่อให้เกิดการทำการเกษตรได้แบบยั่งยืน โดยการพัฒนาพื้นที่เรียนรู้ชุมชนต้นแบบฯ “โคก หนอง นา โมเดล” ระดับตำบล และระดับครัวเรือน รวมทั้งฝึกอบรมเพิ่มทักษะระยะสั้นให้แก่เกษตรกรและประชาชนเพื่อนำไปพัฒนาต่อยอดสร้างอาชีพจากพืชผลทางการเกษตร ตลอดจนมีการ

พื้นที่ดำเนินโครงการ

พื้นที่ดำเนินการ “โคก หนอง นา” ทั้งหมด 59,616 ไร่

ทำการตลาดเพื่อรองรับ โครงการฯ ดำเนินการในพื้นที่ 73 จังหวัด 575 อำเภอ 3,246 ตำบล กลุ่มเป้าหมายจำนวน 25,179 ครัวเรือน แบ่งเป็น (1) พื้นที่เรียนรู้ชุมชนต้นแบบ (CLM) 337 ครัวเรือน 4,940 ไร่ และ (2) พื้นที่ครัวเรือนต้นแบบ (HLM) 24,842 ครัวเรือน 54,676 ไร่ รวมทั้งหมด 59,616 ไร่ โดยมีกรมการพัฒนาชุมชนเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักและทำงานร่วมกับภาคีที่เกี่ยวข้อง อาทิ มูลนิธิรักษาดินรักษ่น้ำ มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง สมาคมศิษย์เก่าวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น และสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (GISTDA) เป็นต้น

สำหรับผลที่คาดว่าจะได้รับ คือ ช่วยเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย ลดต้นทุน ให้แก่เกษตรกรและประชาชนรวม 25,179 ครัวเรือน จ้างงานเกษตรกรและประชาชน 9,188 คน เพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำฝนไม่น้อยกว่า 145 ล้านลูกบาศก์เมตร และเพิ่มพื้นที่ปลูกป่าใหม่ และฟื้นฟูทรัพยากรดินไม่น้อยกว่า 25,759 ไร่

เพื่อให้การดำเนินโครงการสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ กรมการพัฒนาชุมชนได้กำหนดกิจกรรมการดำเนินงาน 7 กิจกรรม ได้แก่ (1) ฝึกอบรมระยะสั้นการพัฒนาเกษตรกรสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียงรูปแบบ โคก หนอง นา โมเดล ให้กับเจ้าหน้าที่กรมการพัฒนาชุมชนเกษตรกร ประชาชน และนักพัฒนาพื้นที่ต้นแบบ (2) สร้างพื้นที่เรียนรู้ชุมชนต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิต (CLM) ระดับตำบล จำนวน 337 แปลง และพัฒนาพื้นที่ครัวเรือนต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิต (HLM) จำนวน 24,842 แปลง (การขุดสระเก็บกักน้ำ) พื้นที่ดำเนินการ 4 ขนาด (1 ไร่ 3 ไร่ 10 ไร่ และ 15 ไร่) (3) การสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรแรงงาน บัณฑิตจบใหม่กลุ่มแรงงานที่อพยพกลับท้องถิ่นและชุมชน (จ้างงาน) จำนวน 9,188 คน ในพื้นที่ 3,246 ตำบล เพื่อปฏิบัติงานในพื้นที่เรียนรู้ชุมชนต้นแบบ CLM และพื้นที่ครัวเรือนต้นแบบ HLM (4) กระตุ้นการบริโภคภาคครัวเรือนและเอกชน ผ่านกิจกรรมการพัฒนา

และสนับสนุนพื้นที่ครัวเรือนต้นแบบ HLM หรือกิจกรรมเอามื้อสามัคคี โดยจัดกิจกรรมรวมกลุ่มกันพัฒนาพื้นที่ และกรมการพัฒนาชุมชนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับฝึกปฏิบัติร่วมกันในแปลงของครัวเรือน จำนวน 24,842 พื้นที่ ๆ ละ 3 ครั้ง ๆ ละ 20 คน (5) บูรณาการร่วมพัฒนาพื้นที่ระดับตำบล เป็นการสร้างฐานเรียนรู้เพื่อพึ่งพาตนเองจำนวน 9 ฐาน เชื่อมโยงกับพื้นที่เรียนรู้ชุมชนต้นแบบ CLM 337 ตำบล (6) พัฒนาการสร้างมาตรฐานผลผลิตการแปรรูปและการตลาดตามมาตรฐานอินทรีย์วิถีไทย โดยจัดอบรมตำบลละ 2 คน ประกอบด้วย เจ้าของแปลง CLM 1 คน และนักพัฒนาพื้นที่ต้นแบบ 1 คน จำนวน 6 รุ่น รวม 674 คน และ (7) พัฒนาระบบ Digital รองรับ Local Economy ด้วยการสร้างระบบโปรแกรมและระบบฐานข้อมูล เพื่อติดตามและประเมินผลภายหลังสิ้นสุดโครงการ

ความก้าวหน้า 20 กรกฎาคม 2564 โครงการฯ มีการเบิกจ่ายแล้ว 1,344.7729 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 28.09 ของวงเงินทั้งหมด โดยมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ (1) การฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบ โคก หนอง นา โมเดล ให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ และเจ้าหน้าที่ของกรมการพัฒนาชุมชน จำนวน 336 รุ่น 31,190 ราย (2) การสร้างพื้นที่เรียนรู้ชุมชนต้นแบบฯ ระดับตำบล (CLM) และพื้นที่ครัวเรือนต้นแบบฯ (HLM) โดยเริ่มปรับพื้นที่บางส่วนแล้ว (3) การจ้างแรงงาน จำนวน 8,885 ราย (เกษตรกร 1,923 ราย บัณฑิตจบใหม่ 2,057 ราย

ผู้ว่างงาน 4,034 ราย แรงงานที่อพยพกลับท้องถิ่น และชุมชน 824 ราย และผู้พันโทตาม MOU กับกรมราชทัณฑ์ “โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง กรมราชทัณฑ์” 47 ราย) เพื่อทำหน้าที่เป็นนักพัฒนาพื้นที่ต้นแบบที่เป็นพี่เลี้ยงให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ (4) การฝึกอบรมหลักสูตรมาตรฐานอินทรีย์วิถีไทยให้กับผู้เข้าร่วมโครงการแล้ว 2 รุ่น จำนวน 256 ราย และ (5) การพัฒนาระบบ Digital รองรับ Local Economy ด้วยการสร้างระบบโปรแกรมและระบบฐานข้อมูล โดยจัดซื้อภาพถ่ายดาวเทียมแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างบินสำรวจเพื่อเก็บข้อมูลรายแปลง

กิจกรรมโครงการ “โคก หนอง นา” โมเดล

1 การฝึกอบรมเพิ่มทักษะระยะสั้นการพัฒนากสิกรรมสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบ “โคก หนอง นา โมเดล” 	2 การสร้างพื้นที่เรียนรู้ชุมชนต้นแบบฯ และพื้นที่ครัวเรือนต้นแบบฯ 	3 การสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรแรงงาน บัณฑิตจบใหม่ กลุ่มแรงงานที่อพยพกลับท้องถิ่นและชุมชน (จ้างงาน) 	
4 การทำกิจกรรมเอามื้อสามัคคี 	5 การสร้างฐานการเรียนรู้ 	6 การสร้างมาตรฐานผลผลิตการแปรรูปและการตลาดตามมาตรฐานอินทรีย์วิถีไทย 	7 การพัฒนาระบบ Digital รองรับ Local Economy ด้วยการสร้างระบบโปรแกรมและระบบฐานข้อมูล จัดทำข้อมูลแผนที่ฐาน สำรวจเก็บข้อมูลแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ (Drone)

นอกจากนี้พบว่าผู้เข้าร่วมโครงการมีความหลากหลายด้านอาชีพอาทิเกษตรกรที่ทำเกษตรเชิงเดี่ยว เกษตรผสมผสาน หรือทำเกษตรทฤษฎีใหม่อยู่แล้ว ข้าราชการบำนาญ หรือลูกจ้างในภาคเอกชน ที่ออกจากงานเนื่องจากได้รับผลกระทบจาก COVID-19 โดยสมัครเข้าร่วมโครงการด้วยเหตุผลสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ (1) ต้องการปรับพื้นที่และขุดสระเก็บกักน้ำตามรูปแบบของโคก หนอง นาโมเดล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทั้งในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ และมีความสวยงามของภูมิทัศน์เพื่อต่อยอดด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (2) ต้องการต่อยอดองค์ความรู้ และพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในระดับชุมชน สำหรับศึกษาดูงานและฝึกอบรมด้านเกษตรทฤษฎีใหม่ และ (3) ต้องการปรับเปลี่ยนจากการทำเกษตรเชิงเดี่ยวไปสู่การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ที่เน้นการทำเกษตรแบบผสมผสาน โดยเกษตรกรส่วนใหญ่มีความคาดหวังว่า การมีผลผลิตที่หลากหลายจะช่วยลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากเข้าร่วมโครงการแล้ว เนื่องจากมีความมั่นคงด้านอาหาร สามารถพึ่งพาตนเองได้ทั้งในสถานการณ์ปกติและในภาวะวิกฤติ รวมทั้งสามารถพัฒนาพื้นที่ต่อยอดไปสู่การเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้อีกด้วย

การติดตามโครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ และโครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎีใหม่ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา” โมเดล

สศช. ได้ให้ความสำคัญกับการติดตาม ขับเคลื่อน และประเมินผลโครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ และโครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎีใหม่ประยุกต์สู่โคก หนอง นา โมเดล โดยได้มีคำสั่งสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ 3/2563 ลงวันที่ 17 กรกฎาคม 2563 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามโครงการภายใต้แผนงานสร้างความเข้มแข็งแก่เศรษฐกิจฐานรากที่มี ศ.ดร.สนธิ อักษรแก้ว ประธานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นประธานฯ มีอนุกรรมการประกอบด้วย ดร.วิวัฒน์ ศัลยกำธร นายเอ็นนู ชื่อสุวรรณ และ ดร.เดชรัตน์ สุขกำเนิด ร่วมกับผู้แทนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง และสำนักงานงบประมาณ โดยมี สศช. ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการฯ ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ในการเสนอแนะนโยบายและแนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากของประเทศให้เข้มแข็งขึ้น เสนอแนะแนวทางการติดตามและประเมินผลโครงการที่มีประสิทธิภาพ

ที่ผ่านมา คณะอนุกรรมการฯ ได้มีการประชุม เพื่อติดตามความก้าวหน้าเป็นประจำทุกเดือน และลงพื้นที่แล้ว 3 ครั้ง ในทุกภาค ประกอบด้วย ภาคใต้ ได้แก่ สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ปัตตานี สงขลา ตรัง และพัทลุง ภาคกลางและภาคตะวันออก ได้แก่ กาญจนบุรี ลพบุรี นครนายก และนครปฐม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ขอนแก่น อุดรธานี และหนองคาย และภาคเหนือ ได้แก่ ลำปาง พิชญโลก และเชียงราย เพื่อติดตามความก้าวหน้า รับฟังข้อเท็จจริงในพื้นที่ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการดำเนินโครงการฯ และข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาลดอุปสรรคดังกล่าว โดยได้มีการแก้ไขปัญหาในหลายประเด็น อาทิ การรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด การขุดสระน้ำ และการวางแผนที่ดินให้เหมาะสมกับภูมิสังคมและความต้องการของเจ้าของแปลง และการจัดซื้อจัดจ้างที่เหมาะสมและมุ่งเน้นประโยชน์ของท้องถิ่น

โครงการของจังหวัด

โครงการของจังหวัดที่ได้รับอนุมัติให้ใช้เงินกู้จำนวน 194 โครงการ วงเงิน 906.1073 ล้านบาท ดำเนินการครอบคลุมทุกจังหวัด มีจังหวัดหรือหน่วยงานราชการเป็นผู้รับผิดชอบ เป็นโครงการที่มุ่งเน้นให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นชุมชน และส่งเสริมให้เกิดการฟื้นฟูและพัฒนาท้องถิ่นตนเอง โดยส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 58 เป็นโครงการด้านเกษตร รองลงมา ร้อยละ 17 เป็นด้านผลิตภัณฑ์ชุมชนร้อยละ 13 เป็นการอบรมพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน ร้อยละ 7 ท่องเที่ยวชุมชน และร้อยละ 5 เป็นการพัฒนาแหล่งน้ำชุมชนและจ้างงาน **กลุ่มเป้าหมาย** ได้แก่ เกษตรกร กลุ่มอาชีพ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวและที่เกี่ยวข้อง ผู้สูงอายุ ผู้ว่างงาน

แรงงานรับจ้าง และประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ระบาดของโรค COVID-19

สำหรับผลที่คาดว่าจะได้รับ มีดังนี้(1)ประชาชนในท้องถิ่นกลุ่มต่าง ๆ ได้รับการส่งเสริมอาชีพได้พัฒนาทักษะและความรู้ในการประกอบอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้เพิ่มขึ้น (2)สินค้าและบริการได้รับการพัฒนายกระดับมาตรฐาน มีกระบวนการผลิตที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นจากการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรม และ (3) ประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

ความก้าวหน้า ณ วันที่ 20 กรกฎาคม 2564 โครงการของจังหวัด มีการเบิกจ่ายแล้ว 160 โครงการ วงเงิน 233.5765 ล้านบาท หรือร้อยละ 25.78 ของวงเงินที่ได้รับอนุมัติ

ภาคเหนือ

- โครงการพัฒนาอัตลักษณ์น่า มุ่งสู่เมืองสร้างสรรค์ (Creative City) : ยกระดับมาตรฐานการอำนวยความสะดวกและดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวและสถานที่ท่องเที่ยว (Amazing Thai Host) เพื่อรองรับการท่องเที่ยวตามวิถีใหม่ จังหวัดน่าน
- โครงการเสริมศักยภาพเกษตรกรเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ต่อยอดธุรกิจการเกษตร จังหวัดเพชรบูรณ์
- โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดนครสวรรค์
- โครงการส่งเสริมการตลาดผ่านช่องทางออนไลน์ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ จังหวัดอุทัยธานี
- โครงการพัฒนาผู้ประกอบการชุมชนสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์ผ้าทอ จังหวัดลำพูน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดเกษตรแปลงใหญ่ จังหวัดอำนาจเจริญ
- โครงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ร่วมกับสภาเด็กและเยาวชน จังหวัดอุดรธานี
- โครงการพัฒนาการผลิต การแปรรูปสมุนไพรที่ได้มาตรฐาน และส่งเสริมการใช้สมุนไพร จังหวัดกาฬสินธุ์
- โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรจังหวัดกาฬสินธุ์
- โครงการสร้างอาชีพรายได้และพัฒนามาตรฐานบริการแพทย์แผนไทยในสถานบริการสาธารณสุข จังหวัดกาฬสินธุ์

ตัวอย่างโครงการเงินกู้ของจังหวัดที่มีการเบิกจ่ายแล้ว

ภาคกลาง

- โครงการยกระดับคุณภาพผลผลิตทางการเกษตรสู่มาตรฐานเกษตรปลอดภัยแบบครบวงจร จังหวัดกาญจนบุรี
- โครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ปีกแบบยั่งยืนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดสิงห์บุรี
- โครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษบนกระเบื้องและเกษตรผสมผสาน จังหวัดนครนายก
- โครงการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงกุ้งก้ามกรามจังหวัดสุพรรณบุรีแบบครบวงจร จังหวัดสุพรรณบุรี
- โครงการส่งเสริมการเลี้ยงผึ้งชันโรงและแปรรูปผลิตภัณฑ์ชันโรงเพื่อสุขภาพ จังหวัดนนทบุรี
- โครงการพัฒนาเพิ่มศักยภาพมัลเบอร์รี่ลำเล้ง จังหวัดสระบุรี

ภาคใต้/ใต้ชายแดน

- โครงการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดรายย่อย และพัฒนาการแปรรูปกลุ่มผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดเพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายอย่างยั่งยืน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรการท่องเที่ยวและบริการกลุ่มธุรกิจโรงแรมเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ตามวิถีใหม่ (New Normal) จังหวัดกระบี่
- โครงการส่งเสริมการฝึกอาชีพพระยาสันเพื่อเพิ่มทักษะและประกอบอาชีพเสริม จังหวัดตรัง
- โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวปลอดภัย จังหวัดนราธิวาส
- โครงการใช้เลี้ยงคน คนเลี้ยงไก่ ห่วงไกลโควิด จังหวัดชุมพร

เพื่อให้การฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชนมีความต่อเนื่อง ตอบโจทย์ความต้องการของประชาชนและผู้ประกอบการในระดับพื้นที่ และอัดฉีดเงินลงไปในระดับพื้นที่ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2563 และวันที่ 30 มีนาคม 2564 เห็นชอบให้มีการดำเนินโครงการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ครอบคลุมเงิน 45,000 ล้านบาท ที่จัดสรรครอบคลุมเงินให้แต่ละจังหวัดอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับโอกาสและศักยภาพของแต่ละจังหวัด และใช้กลไกคณะกรรมการขับเคลื่อนไทยไปด้วยกันระดับจังหวัดซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน กลั่นกรองโครงการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของลักษณะโครงการที่กำหนดไว้ใน 4 เรื่อง คือ การพัฒนาสินค้า ท่องเที่ยว บริการ และการค้า (อาทิ ผลิตภัณฑ์ชุมชน OTOP ท่องเที่ยวชุมชน) การยกระดับประสิทธิภาพและสร้างมูลค่าเพิ่มทางการเกษตร (อาทิ เกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์) การพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการฟื้นฟูและพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจของชุมชน **กลุ่มเป้าหมาย**ในการเสนอโครงการประกอบด้วย หน่วยงานของรัฐในจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับภาคประชาสังคม เครือข่ายภาคประชาชน ภาคเอกชน กลุ่มวิสาหกิจ กลุ่มอาชีพกลุ่มผู้ด้อยโอกาส กลุ่มเปราะบาง และผู้สูงอายุ ซึ่งขณะนี้ อยู่ในขั้นตอนของการพิจารณากลั่นกรองความเหมาะสมของข้อเสนอโครงการ

โครงการอื่นที่จะช่วยสร้างงานสร้างอาชีพในพื้นที่ชุมชน

- โครงการพลิกวิกฤต COVID-19 สูการสร้างเศรษฐกิจจาก OTOP สมุนไพรในชุมชนอย่างยั่งยืน ของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก วงเงิน 8.3211 ล้านบาท เป็นการส่งเสริมการผลิตและ

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง "พลิกวิกฤต COVID-19 สูการสร้างเศรษฐกิจจาก OTOP สมุนไพรในชุมชนอย่างยั่งยืน"

แปรรูปสมุนไพร รวมทั้งพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเดิมจากภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่นวัตกรรม และส่งเสริมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูป สารสกัด ผลิตภัณฑ์สมุนไพร โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เกษตรกรในพื้นที่ส่งเสริมเกษตรสมุนไพรวนเกษตร 10 แห่ง (เชียงใหม่ เชียงราย ชลบุรี อุทัยธานี อุตรดิตถ์ นครราชสีมา ปราจีนบุรี นครพนม ชุมพร และพัทลุง) ผู้ประกอบการ OTOP 250 ราย และวิสาหกิจชุมชนและประชาชน 2,500 คน สำหรับผลที่คาดว่าจะได้รับ จะก่อให้เกิด

การสร้างงาน สร้างอาชีพในชุมชน และเกษตรกรวิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการ และประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายวัตถุดิบสมุนไพรสด สมุนไพรแปรรูป สารสกัด และผลิตภัณฑ์สมุนไพร

● โครงการสร้างงาน สร้างอาชีพ ด้วยการนวดไทยในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก วงเงิน 9.1981 ล้านบาท โดยการจัดอบรมหลักสูตรนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง และหลักสูตรนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ 60 ชั่วโมง ให้กับประชาชน 600 คน เพื่อให้ประชาชนมีทางเลือกในการประกอบอาชีพ มีรายได้ในการดูแลครอบครัว และเพื่อให้มีกำลังคนที่มีประสิทธิภาพเพิ่มในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพในธุรกิจท่องเที่ยว

● โครงการจัดงานโอท็อปไทย สู้ภัยโควิด-19 ของกรมการพัฒนาชุมชน วงเงิน 95 ล้านบาท ซึ่งจะมีการจำหน่ายสินค้า OTOP (ระดับ 1 – 5 ดาว) อาหารชวนชิม บริการท่องเที่ยวชุมชน สาธิตภูมิปัญญาท้องถิ่น นิทรรศการ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาโดยคณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้านท่องเที่ยว และอาหาร OTOP ชวนชิม จาก 76 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร เข้าร่วมไม่น้อยกว่า 1,500 ราย ซึ่งจะสามารถช่วยบรรเทาผลกระทบของผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP และชุมชนท่องเที่ยวจากวิกฤติการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 และเพิ่มช่องทางการระบายสินค้า รวมทั้งสร้างรายได้ให้กับชุมชน

“โครงการที่ได้รับอนุมัติภายใต้แผนงานที่ 3.2 เป็นโครงการที่ช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมในระดับพื้นที่ และเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาชีพ ให้กับประชาชนในชุมชน”

4. unสรุป

โครงการที่ได้รับอนุมัติภายใต้แผนงานที่ 3.2 ได้แก่ โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่ โครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามหลักทฤษฎีใหม่ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” โครงการจัดงานโอท็อปไทย สู้ภัยโควิด-19 ของ กรมการพัฒนาชุมชน โครงการพลิกวิกฤต COVID-19 สู่อการสร้างเศรษฐกิจจาก OTOP สมุนไพรในชุมชน อย่างยั่งยืน โครงการสร้างงาน สร้างอาชีพด้วยการ นวดไทยในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และโครงการของจังหวัด เป็นโครงการที่ช่วยฟื้นฟู เศรษฐกิจและสังคมในระดับพื้นที่ และเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาชีพให้กับประชาชนในท้องถิ่น และชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างเสริมความเข้มแข็งให้แก่ เศรษฐกิจฐานราก ขณะนี้โครงการฯ ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง ดำเนินการ จึงควรให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อน โครงการฯ ให้แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนดไว้ และควรมี การเก็บรวบรวมข้อมูลผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ

เพื่อนำมาประกอบการประเมินผลภายหลังการสิ้นสุดโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยเฉพาะในมิติด้านคุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมโครงการ

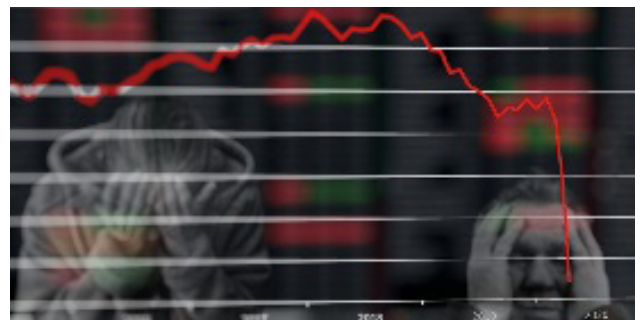

แผนงานส่งเสริมและกระตุ้นการบริโภค ภาคครัวเรือนและเอกชน ตามแผนงานการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม

1. ผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม จากการแพร่ระบาดของโควิด-19

นับตั้งแต่ในช่วงต้นปี 2563 สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ได้ทวีความรุนแรงและขยายขอบเขตไปในหลายประเทศทั่วโลกอย่างรวดเร็ว จนทำให้เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2563 องค์การอนามัยโลก (WHO) ประกาศให้เป็นการแพร่ระบาดครั้งใหญ่ (Pandemic) ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกในภาพรวมและก่อให้เกิดความผันผวนรุนแรงในตลาดการเงินโลก ทำให้เศรษฐกิจในหลายประเทศในช่วง

ไตรมาสแรกของปี 2563 หดตัวต่อเนื่องจนเข้าสู่ภาวะเศรษฐกิจถดถอยและหลายประเทศขยายตัวต่ำสุด เป็นประวัติการณ์นับตั้งแต่วิกฤตการเงินโลกในปี 2552

“ โควิด-19 ได้ส่งผลกระทบต่อเนื้อ ทำให้สภาพคล่อง ทางธุรกิจประสบปัญหา การผลิตและการลงทุนลดลง และส่งผลกระทบต่อ ภาคการจ้างงาน และรายได้ของครัวเรือน ”

สำหรับประเทศไทยได้เผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดที่รุนแรงมากขึ้นในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2563 โดยจำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง สะท้อนจากจำนวนผู้ป่วยสะสมในประเทศไทยที่มีจำนวน 41 ราย ในเดือนกุมภาพันธ์ ก่อนจะเพิ่มขึ้นเป็น 1,651 ราย ในเดือนมีนาคม 2563 ส่งผลให้เศรษฐกิจไทยได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก ดังจะเห็นได้จากเศรษฐกิจไทยในไตรมาสแรกของปี 2563 ลดลงร้อยละ 2.1 ตามการลดลงของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ลดลงร้อยละ 38.0 ส่งผลให้ภาคบริการท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้องได้รับผลกระทบรุนแรงจากการดำเนินมาตรการควบคุมการระบาดที่เข้มงวดและจำกัดการเดินทางระหว่างประเทศ ในขณะเดียวกันภาคการส่งออกยังได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจถดถอยของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าสำคัญ รวมทั้ง

การปิดเส้นทางขนส่งในบางประเทศและการหยุดชะงักของห่วงโซ่การผลิต โดยผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบต่อเนื้อทำให้สภาพคล่องทางธุรกิจประสบปัญหา การผลิตและการลงทุนลดลง และส่งผลกระทบต่อภาคการจ้างงานและรายได้ของครัวเรือน ซึ่งทำให้กำลังซื้อภายในประเทศปรับตัวลดลง ในขณะเดียวกัน การใช้จ่ายภายในประเทศยังได้รับผลกระทบอีกทางจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภคและมาตรการควบคุมและป้องกันการระบาดโดยการปิดสถานประกอบการต่าง ๆ โดยศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) ได้ดำเนินมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดโดยการปิดสถานที่และจำกัดการเดินทางหรือมาตรการล็อกดาวน์อย่างเข้มงวดตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม 2563 เพื่อช่วยลดอัตราการแพร่ระบาดและทำให้จำนวนผู้ติดเชื้อลดลงอย่างรวดเร็ว

ในช่วงไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 แม้ว่าเมื่อสถานการณ์การแพร่ระบาดภายในประเทศเริ่มปรับตัวดีขึ้น ส่งผลให้ ศบค. เริ่มมีการผ่อนคลายมาตรการควบคุมเป็นลำดับ นับตั้งแต่วันที่ 3 พฤษภาคม 2563 อย่างไรก็ตาม มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดได้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อเศรษฐกิจในภาพรวม โดยเศรษฐกิจไทยในไตรมาสที่สองลดลงอย่างรุนแรงที่ร้อยละ 12.1 ซึ่งเป็นการลดลงของเศรษฐกิจที่รุนแรงที่สุดนับตั้งแต่วิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 โดยผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการแพร่ระบาดนั้น ส่งผลกระทบต่อภาคส่วนต่างๆ ของเศรษฐกิจไทย ผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่สำคัญ ดังนี้

1.1 การลดลงของกิจกรรมทางเศรษฐกิจภายในประเทศ ทั้งการลดลงของการอุปโภคบริโภคและการลงทุนภาคเอกชน ซึ่งส่งผลให้การผลิตได้รับผลกระทบจากการดำเนินมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของภาครัฐบาล อาทิ การเปิดสถานประกอบการ โดยเฉพาะในช่วงไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 การลดระยะเวลาเปิดปิดสถานประกอบการ การควบคุมกิจกรรมที่มีการรวมตัวของคนจำนวนมาก และการควบคุมการเดินทางข้ามพื้นที่ ที่ส่งผลโดยตรงต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนและการประกอบธุรกิจของภาคเอกชนให้ไม่สามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติ

ข้อกำหนด ข้อปฏิบัติ ในการบริหารสถานการณ์โควิด-19

ออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 (ฉบับที่ 20)
(ตั้งแต่ 18 เมษายน 2564 เป็นต้นไป)

กำหนดพื้นที่สถานการณ์

- พื้นที่ควบคุมสูงสุด จำนวน 18 จังหวัด
- พื้นที่ควบคุม จำนวน 59 จังหวัด

ข้อห้าม

- ห้ามใช้อาคารหรือสถานที่ของโรงเรียนและสถานศึกษาในการเรียน การสอน การสอบ หรือการฝึกอบรม
- ห้ามจัดกิจกรรมที่มีการรวมกลุ่มเกิน 50 คน

ปิดสถานบริการ

- ปิดสถานบริการ สถานบันเทิง ผับ บาร์ คาราโอเกะ สถานประกอบการอาบน้ำ สถานประกอบการอาบน้ำอบนวด หรือสถานที่อื่นที่มีลักษณะคล้ายกัน

มาตรการเพื่อรองรับผู้ติดเชื้อ

- จัดสถานที่รองรับ ดูแลรักษา และแยกกักหรือกักกันผู้ติดเชื้อ
- เตรียมความพร้อม บุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุข ยา เวชภัณฑ์ อุปกรณ์เพื่อการตรวจรักษาโรค
- หากมีผู้ติดเชื้อ แจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ

กำหนดมาตรการควบคุม

พื้นที่ควบคุมสูงสุด

- จำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ภายในร้านได้ไม่เกิน 21.00 น. และจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มได้ไม่เกิน 23.00 น.
- จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ไม่สามารถนั่งดื่มในร้าน
- ห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า คอมมูนิตี้มอลล์ เปิดได้ไม่เกิน 21.00 น. จัดให้บริการตู้เกม เครื่องเล่น สวนสนุก
- ร้านสะดวกซื้อ ซูเปอร์มาร์เก็ต ตลาดนัดกลางคืน ตลาดโต้รุ่ง ถนนคนเดิน ปิดให้บริการ 23.00 น. และเริ่มเปิดบริการ 04.00 น.
- สนามกีฬาหรือสถานที่เพื่อการออกกำลังกาย ยิม ฟิตเนส เปิดไม่เกิน 21.00 น.

พื้นที่ควบคุม

- จำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ภายในร้านได้ไม่เกิน 23.00 น.
- จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ไม่สามารถนั่งดื่มในร้าน
- ห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า คอมมูนิตี้มอลล์ เปิดได้ไม่เกิน 21.00 น. จัดให้บริการตู้เกม เครื่องเล่น สวนสนุก

งดหรือหลีกเลี่ยงการเดินทาง

งดการจัดกิจกรรมทางสังคมงานเลี้ยงสังสรรค์

ทำงานในรูปแบบ WORK FROM HOME (WFH)

1.2 การควบคุมการเดินทางระหว่างประเทศ

เนื่องจากประเทศไทยมีรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติสูงถึง 1.9 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 11.3 ต่อ GDP ในปี 2562 เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลให้หลายประเทศทั่วโลกดำเนินมาตรการควบคุมการเดินทางระหว่างประเทศ ส่งผลให้การท่องเที่ยวระหว่างประเทศลดลง โดยองค์การการท่องเที่ยวระหว่างประเทศของสหประชาชาติ (UNWTO) ประเมินว่าในปี 2563 การท่องเที่ยวระหว่างประเทศทั่วโลกลดลงกว่าร้อยละ 74.0 หรือคิดเป็นการลดลงมูลค่า 1.3 ล้านล้านเหรียญดอลลาร์ สรอ. ของรายได้ทั่วโลก และนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศไทยในปี 2563 ลดลงเหลือเพียง 6.7 ล้านคน เทียบกับ 39.9 ล้านคน ในปี 2562 คิดเป็นลดลงร้อยละ 83 โดยเป็นการเดินทางเข้าประเทศในไตรมาสแรกแทบทั้งสิ้น สถานการณ์ดังกล่าวได้ส่งผลกระทบรุนแรงต่อภาคการท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้อง

“

การชะลอตัวของเศรษฐกิจ

และปริมาณการค้าโลก...

ส่งผลกระทบโดยตรง

ต่อการส่งออก

และส่งผลต่อเนื่อง

ไปยังภาคการผลิต

โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการส่งออก

และการลงทุนภาคเอกชน

”

1.3 การชะลอตัวของเศรษฐกิจและปริมาณการค้าโลก ดังจะเห็นได้จากเศรษฐกิจโลกในปี 2563 ลดลงร้อยละ 3.3 เป็นการเข้าสู่ภาวะเศรษฐกิจถดถอยในหลายประเทศทั่วโลก และขยายตัวต่ำสุดนับตั้งแต่วิกฤตการเงินโลกในปี 2552 ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อการส่งออก และส่งผลต่อเนื่องไปยังภาคการผลิต โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการส่งออก และการลงทุนภาคเอกชน

1.4 การลดลงของการจ้างงาน การลดลงของกิจกรรมทางเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อรายได้ของผู้ประกอบการและทำให้ผู้ประกอบการจำเป็นต้องปรับลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในส่วนต่าง ๆ โดยการปลดแรงงานหรือปรับลดชั่วโมงการทำงานลง ดังจะเห็นได้จากอัตราการว่างงานในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 เพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับร้อยละ 1.95 เทียบกับระดับร้อยละ 0.98 ในช่วงเวลาเดียวกันของปี 2562 และระดับร้อยละ 1.03 ในไตรมาสแรกของปี 2563 สอดคล้องกับสถานการณ์การจ้างงาน สะท้อนจากจำนวนผู้ประกันตนที่รับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานของสำนักงานประกันสังคมในเดือนพฤษภาคม 2563 อยู่ที่ 3.3 แสนคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 87.7 จากเดือนเดียวกันของปีก่อน ขณะที่ผู้เสมือนว่างงานในไตรมาสที่ 2 เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ 5.4 ล้านคน ทั้งนี้ การจ้างงานที่ลดลงส่งผลให้รายได้ของภาคครัวเรือนลดลงจนส่งผลต่อการอุปโภคบริโภคและรายได้ของภาคธุรกิจอันจะนำมาซึ่งการลดการจ้างงานและกลายเป็นวัฏจักรที่นำไปสู่วิกฤตเศรษฐกิจที่รุนแรงได้

2. มาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

จากผลกระทบจากการระบาดของโรคโควิด-19 ที่ได้ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อภาคเศรษฐกิจสำคัญ ๆ ส่งผลให้รัฐบาลได้เร่งรัดออกมาตรการที่สำคัญต่าง ๆ เพื่อเยียวยาและบรรเทาผลกระทบให้แก่ประชาชนและผู้ประกอบการโดยเฉพาะผู้ประกอบการขนาดย่อม ภายใต้มาตรการดูแลและเยียวยาผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อเศรษฐกิจไทย ระยะที่ 1 (ตามมติคณะรัฐมนตรี ณ วันที่ 10 มีนาคม 2563) และระยะที่ 2 (ตามมติคณะรัฐมนตรี ณ วันที่ 24 มีนาคม 2563) ซึ่งครอบคลุมมาตรการที่สำคัญในหลายด้าน อาทิ มาตรการด้านการเงินทั้งการให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ มาตรการด้านการคลัง ทั้งการเพิ่มวงเงินหักลดหย่อนภาษี การเลื่อนการชำระภาษี รวมทั้งมาตรการเงินโอนเพื่อชดเชยรายได้ให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบ มาตรการลดภาระค่าใช้จ่ายโดยการลดค่าไฟฟ้าและน้ำประปา และการลดอัตราเงินสมทบกองทุนประกันสังคมของผู้ประกอบการและลูกจ้าง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ยังคงมีความไม่แน่นอนสูงและมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบในวงกว้างและมีความรุนแรงยืดเยื้อมากขึ้นกว่าที่คาด แม้ว่ารัฐบาลจะได้ดำเนินมาตรการเพื่อช่วยเหลือและเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่องแต่ก็ยังไม่เพียงพอที่จะช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ครอบคลุมทุกภาคส่วน ในขณะเดียวกัน แนวทางการจัดหางบประมาณรายจ่ายใน

“ แม้ว่ารัฐบาลจะ ได้ดำเนินมาตรการ เพื่อช่วยเหลือและเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบ อย่างต่อเนื่อง แต่ก็ยังไม่เพียงพอที่จะช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ครอบคลุมทุกภาคส่วน ”

กระบวนการงบประมาณปกติจะต้องอาศัยระยะเวลาดำเนินการซึ่งอาจจะไม่ทันต่อการรับมือกับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น และยังคงมีความไม่แน่นอนสูงมาก ดังนั้น จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่มีอาจหลีกเลี่ยงได้เป็นกรณีฉุกเฉินที่จะต้องเร่งดำเนินการมาตรการดูแลและเยียวยาผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อเศรษฐกิจไทย ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในระยะที่ 3 (ตามมติคณะรัฐมนตรี ณ วันที่ 7 เมษายน 2563) โดยการออกพระราชกำหนด 3 ฉบับ ประกอบด้วย (1) พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 วงเงินไม่เกิน 1 ล้านล้านบาท (ประกาศ ณ วันที่ 18 เมษายน 2563) เพื่อให้การช่วยเหลือเยียวยาประชาชนที่ได้รับผลกระทบทั้งกลุ่มประกอบอาชีพอิสระ เกษตรกร และกลุ่มเปราะบาง การฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม และการยกระดับระบบสาธารณสุขเพื่อเตรียมความพร้อมให้สามารถรองรับสถานการณ์การระบาด

ที่ยังคงมีความไม่แน่นอนสูงได้ (2) พระราชกำหนดการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจ ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 วงเงินไม่เกิน 5 แสนล้านบาท (ประกาศ ณ วันที่ 19 เมษายน 2563) เพื่อให้การช่วยเหลือเพิ่มเติมแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจซึ่งเป็นภาคธุรกิจที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศและเป็นแหล่งจ้างงานที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจ โดยการให้สินเชื่อเพิ่มเติมเพื่อเสริมสภาพคล่อง รวมถึงการชะลอการชำระหนี้ และ (3) พระราชกำหนดการรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ พ.ศ.2563 วงเงินไม่เกิน 4 แสนล้านบาท (ประกาศ ณ วันที่ 19 เมษายน 2563) เพื่อรักษาเสถียรภาพและสภาพคล่องของตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชนซึ่งถือเป็นช่องทางระดมทุนที่สำคัญในการประกอบธุรกิจการลงทุน และการออมของประชาชน ซึ่งจะเป็นการช่วยลดความผันผวนและบรรเทาความเสียหายที่อาจจะนำไปสู่ความเสี่ยงที่จะกระทบต่อเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจและระบบการเงินของประเทศ

ข้อเสนอโครงการฟื้นฟูและสร้างเศรษฐกิจภายในประเทศ 4 แสนล้านบาท

สำหรับในส่วนของงบประมาณตาม พ.ร.ก. เงินกู้ 1 ล้านล้านบาท¹ ได้กำหนดให้มียกงบประมาณสำหรับการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นวงเงินรวม 400,000 ล้านบาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบจากการแพร่ระบาดต่อเศรษฐกิจจุลกลามและส่งผลกระทบรุนแรงต่อเนื่องไปยังภาคส่วนต่าง ๆ ของเศรษฐกิจ โดยงบประมาณส่วนหนึ่งถูกจัดสรรสำหรับแผนงานหรือโครงการเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นการบริโภคภาคครัวเรือนและเอกชนรวมถึงการลงทุนต่าง ๆ ของภาคเอกชนเพื่อให้สภาวะการบริโภคและการลงทุนกลับเข้าสู่ระดับปกติโดยเร็ว ซึ่งสามารถแบ่งแผนงานและโครงการตามวัตถุประสงค์ที่สำคัญได้ 3 ด้าน ดังนี้ (1) การสนับสนุนและกระตุ้นการบริโภคของประชาชนโดยการจูงใจให้ประชาชนใช้จ่ายใช้สอยมากขึ้นและช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการภาคธุรกิจ

“ งบประมาณส่วนหนึ่ง
ถูกจัดสรรสำหรับแผนงานหรือโครงการ
เพื่อส่งเสริมและกระตุ้น
การบริโภคภาคครัวเรือน
และเอกชน
รวมถึงการลงทุนต่าง ๆ
ของภาคเอกชน ”

(2) การสนับสนุนและฟื้นฟูภาคการท่องเที่ยวโดยมุ่งเน้นไปที่การกระตุ้นให้คนไทยเดินทางท่องเที่ยวในประเทศมากขึ้นเพื่อชดเชยการลดลงของรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ และ (3) การส่งเสริมการจ้างงานโดยโครงการของภาครัฐเพื่อรองรับแรงงานที่ได้รับผลกระทบ เพื่อให้ภาคครัวเรือนยังคงมีรายได้และสามารถรักษาระดับการบริโภคไว้ได้โดยมีรายละเอียดของแผนงานและโครงการที่สำคัญ ดังนี้

¹ พระราชกำหนด พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563

โครงการที่ผ่านการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีภายใต้ แผนงาน 3.3

ประเภทการใช้จ่าย	แผนงาน /โครงการ	หน่วยงาน	วงเงิน (ล้านบาท)
กระตุ้นการบริโภค	โครงการคนละครึ่ง	สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	29,549.2636
กระตุ้นการบริโภค	โครงการคนละครึ่ง ระยะที่ 2	สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง	20,264.3748
กระตุ้นการบริโภค	โครงการรถ Mobile พาณิชย์...ลดราคา! ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก	กรมการค้าภายใน	161.3240
ส่งเสริมการจ้างงาน	โครงการอาสาสมัครบิบาลท้องถิ่นเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	1,080.5860
ส่งเสริมการจ้างงาน	โครงการพัฒนาตำบลแบบบูรณาการ (Tambon Smart Team)	กรมการปกครอง	2,701.8760
ส่งเสริมการจ้างงาน	โครงการเฝ้าระวังสร้างแนวกันไฟสร้างรายได้ชุมชน	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	246.6990
ส่งเสริมการจ้างงาน	โครงการ พัฒนาป่าไม้ สร้างงาน สร้างรายได้ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชน	กรมป่าไม้	863.3630
ส่งเสริมการจ้างงาน	โครงการส่งเสริมการจ้างงานใหม่สำหรับผู้จบการศึกษาใหม่โดยภาครัฐและเอกชน	กรมการจัดหางาน	3,209.7989
ส่งเสริมการจ้างงาน	โครงการสร้างรายได้ด้วยแฟรนไชส์ฝ่าโควิด-19	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	68.0000
ส่งเสริมการท่องเที่ยว	โครงการเราเที่ยวด้วยกัน	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	15,000.0000
ส่งเสริมการท่องเที่ยว	โครงการกำลังใจ	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	1,370.0000
ส่งเสริมการท่องเที่ยว	โครงการทัวร์เที่ยวไทย	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	5,000.0000
วงเงินรวม			173,515.2853

2.1 โครงการเพื่อสนับสนุนและกระตุ้นการบริโภคของประชาชน

การแพร่ระบาดของผลกระทบทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ่านการลดลงของฐานรายได้ของครัวเรือน แรงงาน และผู้ประกอบการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้ประกอบการและแรงงานในสาขาที่พักแรมและบริการอาหาร ซึ่งเกี่ยวข้องกับภาคการท่องเที่ยวโดยตรง รวมทั้งผู้จ้างงานตนเองหรือผู้ประกอบการอาชีพอิสระ ซึ่งอยู่นอกระบบประกันสังคม การลดลงของฐานรายได้ดังกล่าวส่งผลกระทบโดยตรงต่อการลดลงของการใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคของภาคเอกชนซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจหลักของประเทศ โดยมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 50 ต่อ GDP ภายใต้สถานการณ์ดังกล่าว รัฐบาลจึงได้พิจารณามาตรการกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศที่มุ่ง

สร้างแรงจูงใจในการเพิ่มการใช้จ่ายของผู้บริโภค โดยอยู่บนแนวคิดของการอุดหนุนบางส่วนจากรัฐบาลเพื่อลดภาระของประชาชนและสร้างแรงจูงใจในการออกมาใช้จ่ายให้มากขึ้น จนเป็นที่มาของโครงการ “คนละครึ่ง” ซึ่งภาครัฐจะให้สิทธิประโยชน์โดยอาศัยวิธีการร่วมจ่าย (Co-pay) ร้อยละ 50 ไม่เกิน 150 บาท ต่อคนต่อวัน หรือไม่เกิน 3,000 บาทต่อคน (ระยะที่หนึ่ง) ตลอดระยะเวลาโครงการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนจับจ่ายใช้สอยในสินค้าประเภทอาหาร เครื่องดื่ม และสินค้าทั่วไป โดยไม่รวมสลากกินแบ่งรัฐบาล เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยาสูบ และการบริการ ทั้งนี้ โครงการฯ มีการกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ที่ได้รับสิทธิจะต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทยที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ในวันที่ลงทะเบียนและมีบัตรประจำตัวประชาชน โดยในระยะที่หนึ่งมีกลุ่มเป้าหมายประมาณ 10 ล้านคน

โครงการคนละครึ่ง

เปิดลงทะเบียนสำหรับประชาชน 16 ต.ค. 63 เป็นต้นไป

สิทธิประโยชน์

- ภาครัฐช่วยจ่าย **50%**
- ไม่เกิน **150 บาท** / คน / วัน
- ใช้สิทธิได้ที่ ร้านอาหาร/เครื่องดื่ม/สินค้าทั่วไป ที่เข้าร่วมโครงการฯ ยกเว้น สถานประกอบการประเภท เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยาสูบ และบริการ
- เริ่มต้น **23 ต.ค. - 31 ธ.ค. 63**
- ใช้สิทธิได้ที่ ร้านอาหาร/เครื่องดื่ม/สินค้าทั่วไป ที่เข้าร่วมโครงการฯ ยกเว้น สถานประกอบการประเภท เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยาสูบ และบริการ
- ชำระเงินผ่านแอปฯ **เป๋าตัง**

โดยมีระยะเวลาการดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ถึง 31 ธันวาคม 2563 ใช้งบประมาณรวมทั้งสิ้น 29,549.2636 ล้านบาท สำหรับร้านค้าที่จะเข้าร่วมโครงการ ได้แก่ ผู้ประกอบการร้านอาหาร/เครื่องดื่ม ร้านค้าทั่วไป ซึ่งเป็นผู้ประกอบการรายย่อยที่ไม่ใช่นิติบุคคล และไม่ใช่อุตสาหกรรมค้าปลีกที่เป็นธุรกิจเฟรนไชส์ เพื่อช่วยสนับสนุนร้านค้าและผู้ประกอบการรายย่อยอย่างแท้จริง อาทิ ร้านค้าหาบเร่แผงลอย ร้านค้าชุมชน และ SMEs เป็นต้น โครงการยังได้กำหนดยอดการสนับสนุนค่าใช้จ่ายผ่านโครงการวันละไม่เกิน 150 บาท ต่อคน ทำให้ผู้ได้รับสิทธิไม่สามารถนำสิทธิไปซื้อสินค้าที่มีมูลค่าสูงได้ แต่ต้องแบ่งการใช้สิทธิออกเป็นการใช้จ่ายย่อย ๆ ซึ่งทำให้การใช้จ่ายของโครงการส่วนใหญ่จึงเป็นการใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน นอกจากจะมีวัตถุประสงค์เพื่อการกระตุ้นการบริโภคแล้ว โครงการนี้ยังเป็นการช่วยลดค่าครองชีพของประชาชน เพราะผู้ได้รับสิทธิ สามารถใช้สิทธิในการซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในราคาที่ถูกลงอีกด้วย ขณะเดียวกัน การกำหนดให้การใช้สิทธิของโครงการต้องดำเนินการผ่านแอปพลิเคชัน เพื่อเป็นการกระตุ้นคนให้เข้าสู่สังคมไร้เงินสด (Cashless Society)

โครงการดังกล่าวเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้บริโภคในการที่จะใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวันให้มากขึ้น เนื่องจากราคาสินค้าในมุมมองของผู้บริโภค ราคาถูกลง ในขณะที่ร้านค้าเองยังมีรายรับเท่าเดิม ภายใต้สถานการณ์ดังกล่าวร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการคนละครึ่งจึงได้เปรียบร้านค้าที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ เนื่องจากผู้ใช้สิทธิต่างเลือกที่จะซื้อหาสินค้าจากร้านที่เข้าร่วมโครงการ ความนิยมที่เพิ่มสูงขึ้นของโครงการทำให้จำนวนร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยจำนวนร้านค้าที่ลงทะเบียน ณ วันที่ 6 พฤศจิกายน 2563 อยู่ที่ 5.2 แสนร้านค้า ก่อนจะเพิ่มเป็น 8.5 แสนร้านค้า ในวันที่ 27 พฤศจิกายน 2563 และ 1.6 ล้านร้านค้า ในวันที่ 22 มีนาคม 2564

ในระยะต่อมา ภายหลังพบว่าโครงการได้รับการตอบรับที่ดีอย่างมากจากประชาชน ทั้งฝั่งผู้บริโภคและผู้ค้าขาย รัฐบาลจึงได้มีโครงการคนละครึ่งระยะที่สองโดยการขยายระยะเวลาการดำเนินโครงการจากเดิมวันที่ 31 ธันวาคม 2563 เป็นวันที่ 31 มีนาคม 2564 อีกทั้งยังเพิ่มจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการอีก 5 ล้านสิทธิ โดยแต่ละสิทธิจะได้รับเงินสนับสนุน 3,500 บาทต่อคนตลอดระยะเวลาดำเนินโครงการ โดยคนที่ได้รับสิทธิในระยะแรกจะได้รับเพิ่มอีกคนละ 500 บาท และขยายระยะเวลาการสิ้นสุดโครงการไปจนถึงวันที่ 31 มีนาคม 2564 เช่นเดียวกัน ทั้งนี้โครงการคนละครึ่งมียอดการใช้จ่ายตลอดโครงการทั้งสิ้น 102,065 ล้านบาท แบ่งเป็นเงินที่ประชาชนจ่าย 52,251 ล้านบาท และภาครัฐร่วมจ่ายอีก 49,814 ล้านบาท โดยมีผู้ใช้สิทธิทั้งสิ้น 14,793,502 คน จากเป้าหมาย 15 ล้านคน โดยมีคนใช้จ่ายครบ 3,500 บาท จำนวน 7,819,925 คน และจังหวัดที่มีการใช้จ่ายสะสมมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ชลบุรี สมุทรปราการ สงขลา และเชียงใหม่

นอกจากโครงการคนละครึ่งที่ช่วยกระตุ้นการบริโภคและช่วยเหลือผู้บริโภคและกลุ่มผู้ประกอบการรายย่อยขนาดเล็กแล้ว รัฐบาลยังได้ดำเนินมาตรการเพื่อกระตุ้นการบริโภคของกลุ่มผู้เสียภาษีและผู้มีกำลังซื้อสูงผ่านโครงการ “ช้อปดีมีคืน” โดยกำหนดให้ผู้มีเงินได้ซึ่งเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสามารถหักลดหย่อนค่าซื้อสินค้าหรือค่าบริการเท่าที่ได้จ่ายเป็นค่าซื้อสินค้าหรือค่าบริการสำหรับการซื้อสินค้าหรือการรับบริการในประเทศที่จ่ายให้กับผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม รวมถึงค่าซื้อหนังสือและค่าบริการหนังสือที่อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และค่าสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ซึ่งเป็น สินค้าที่ได้ลงทะเบียนกับกรมการพัฒนาชุมชนแล้ว ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 30,000 บาท ตั้งแต่วันที่ 23 ตุลาคม 2563 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2563 ทั้งนี้ไม่รวมถึงห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีใช่นิติบุคคล

นอกจากนี้ยังมีการดำเนินโครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเพื่อช่วยเหลือกลุ่มผู้มีรายได้น้อย โดยการเพิ่มวงเงินค่าซื้อสินค้าบริโภคอุปโภคที่จำเป็นจากร้านธงฟ้าราคาประหยัดพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น จำนวน 500 บาท ต่อคนต่อเดือน เป็นระยะเวลา 3 เดือน ตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม 2563² โครงการทั้งหมดนี้มีผลโดยตรงต่อการกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศ เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับผู้ประกอบการพร้อมไปกับการลดครองชีพให้กับประชาชน รวมทั้งการดำเนินโครงการรถ Mobile พาณิชย์...ลดราคา! ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนให้สามารถซื้อสินค้าได้ในราคาประหยัด โดยโครงการดังกล่าวเป็นการจำหน่ายสินค้าอุปโภคและบริโภคบริโภคที่จำเป็นให้กับประชาชนในราคาที่ต่ำกว่าท้องตลาด โดยจะเป็นการตั้งจุดจำหน่ายที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่มีการแพร่ระบาดที่รุนแรงและมีการบังคับใช้มาตรการควบคุมอย่างเข้มงวด

2.2 โครงการเพื่อช่วยเหลือและฟื้นฟูภาคการท่องเที่ยว

ภาคการท่องเที่ยวและบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องถือได้ว่าเป็นภาคเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบรุนแรงที่สุดจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 เนื่องจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องดำเนินมาตรการควบคุมการเดินทางระหว่างประเทศอย่างเข้มงวด และประเทศไทยได้มีการควบคุมการเดินทางเข้าประเทศตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม 2563 โดยกำหนดให้ผู้เดินทางเข้ามาจากต่างประเทศจำเป็นต้องเข้ารับการกักตัวเพื่อตรวจหาโรคโควิด-19 เป็นระยะเวลา 14 วัน ในขณะที่หลายประเทศทั่วโลกก็มีการควบคุมการเดินทางออกนอกประเทศของประชาชนด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจีน ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติของไทยลดลงอย่างรวดเร็วจาก 6.69 ล้านคน ในไตรมาสแรก เหลือ 1 หมื่นคน ในช่วงที่เหลือของปี 2563 โดยรวมทั้งปี 2563 ประเทศไทยมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาทั้งสิ้น 6.7 ล้านคน เทียบกับ 39.9 ล้านคนในปี 2562 และมีรายรับจากนักท่องเที่ยวต่างชาติรวม 3.3 แสนล้านบาท เทียบกับ 1.9 ล้านล้านบาท ในปี 2562 และเมื่อพิจารณาจากในปี 2563 พบว่าประเทศไทยมีรายรับรวมจากการท่องเที่ยวทั้งจากนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติรวมทั้งสิ้น 8.1 แสนล้านบาท แบ่งเป็นรายรับจากนักท่องเที่ยวชาวไทย 4.8 แสนล้านบาท³ (สัดส่วนร้อยละ 40.8) และรายรับจากชาวต่างชาติ 3.3 แสนล้านบาท (สัดส่วนร้อยละ 59.2) ลดลงร้อยละ 82.6 และร้อยละ 55.4 จากปี 2562 จะเห็นได้ว่าการลดลงของรายรับจากนักท่องเที่ยวต่างชาติลดลงมากซึ่งส่งผลกระทบต่อโดยเฉพาะในจังหวัดที่มีสัดส่วนการพึ่งพิงรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นสำคัญ ได้แก่ กลุ่มจังหวัดชายฝั่งอันดามัน ภูเก็ต กระบี่ และพังงา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยเฉพาะพื้นที่เกาะสมุยและเกาะพะงัน จังหวัดชลบุรี โดยเฉพาะพื้นที่พัทยา จังหวัดเชียงใหม่ รวมถึงกรุงเทพมหานคร

² มาตรการช้อปดีมีคืนและโครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ไม่ได้ใช้งบประมาณจาก พ.ร.ก. เงินกู้ 1 ล้านล้านบาท

³ รายรับรวมจากการท่องเที่ยว คำนวณ โดย สศช. และข้อมูลรายรับจากนักท่องเที่ยวชาวไทย จากรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนคนไทย ปี 2563 ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

แม้ว่ารัฐบาลได้มีมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวบางส่วนสามารถเดินทางกลับเข้ามาเที่ยวในประเทศไทยได้ โดยยังคำนึงถึงมาตรฐานด้านสาธารณสุข อาทิ มาตรการ Special Tourism Visa (STV) แต่ปริมาณนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าประเทศผ่านช่องทางดังกล่าวยังมีไม่มากเมื่อเทียบกับช่วงก่อนหน้า ส่งผลให้ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับภาคการท่องเที่ยวยังคงได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง ทั้งภาคโรงแรมที่พัก ร้านอาหาร รถเช่าเพื่อการท่องเที่ยว ร้านขายของที่ระลึก และบริษัทนำเที่ยว ดังนั้น เพื่อเป็นการช่วยเหลือเยียวยาภาคการท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้อง รัฐบาลจึงได้ออกมาตรการเพื่อกระตุ้นให้คนไทยหันมาท่องเที่ยวในประเทศให้มากขึ้น ผ่านโครงการ “เราเที่ยวด้วยกัน” โดยรัฐบาลจะสนับสนุนค่าใช้จ่ายโรงแรมที่พักร้อยละ 40 ของราคาที่พักต่อห้องต่อคืน แต่อุดหนุนไม่เกิน 3,000 บาท ต่อห้องต่อคืน พร้อมทั้งสนับสนุนค่าตัวเครื่องบิน 2 ล้านใบ โดยผู้จองที่พักมีสิทธิ์ได้รับเงินสนับสนุนค่าบัตรโดยสารในลักษณะการจ่ายเงินคืนผ่านแอปพลิเคชันเป๋าตัง ร้อยละ 40 ของราคาสุทธิต่ำบัตรโดยสารต่อหนึ่งผู้โดยสาร แต่สูงสุดไม่เกิน 3,000 บาท ต่อคนต่อเที่ยวบิน โครงการเป็นการลดต้นทุนในการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศของคนไทย เพื่อจูงใจให้คนไทยหันมาท่องเที่ยวในประเทศมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ผู้ใช้สิทธิโครงการ

เราเที่ยวด้วยกันจะยังได้รับได้รับ E-Voucher มูลค่า 900 บาท ต่อห้องต่อคืน สำหรับคืนวันจันทร์ถึงคืนวันพฤหัสบดี 600 บาท ต่อห้องต่อคืน สำหรับคืนวันศุกร์ ถึงคืนวันอาทิตย์ โดยการใช้ E-Voucher จะสามารถใช้ซื้อสินค้าและบริการ รวมถึงร้านค้า OTOP ได้โดยรัฐจะช่วยจ่ายร้อยละ 40 ของราคาสุทธิ เพื่อเป็นการกระจายรายได้ให้กับผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับภาคการท่องเที่ยวที่นอกเหนือจากโรงแรมและสายการบิน ทั้งนี้การใช้ E-Voucher ในวันจันทร์ถึงวันพฤหัสบดี สูงกว่าในช่วงวันศุกร์ถึงวันอาทิตย์ก็เพื่อกระตุ้นให้คนเดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงวันธรรมดามากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ผู้ประกอบบริษัทนำเที่ยวเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่ได้ผลกระทบอย่างรุนแรงจากการแพร่ระบาดและมาตรการควบคุมการเดินทางระหว่างประเทศ ทางรัฐบาลจึงได้ดำเนินโครงการ “กำลังใจ” และโครงการ “ทัวร์เที่ยวไทย” โดยโครงการกำลังใจเป็นโครงการที่นอกจากจะช่วยเหลือภาคการท่องเที่ยวแล้วยังมีวัตถุประสงค์เป็นการให้กำลังใจบุคลากรทางการแพทย์ โดยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อาสาสมัครสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร (อสส.) เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร และเจ้าหน้าที่หัวหน้างานสาธารณสุขมูลฐานและงานสุขภาพภาคประชาชนของกระทรวงสาธารณสุข จะได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายให้เที่ยวในประเทศ 2 วัน 1 คืน คนละไม่เกิน 2,000 บาท โดยการเดินทางต้องผ่านบริษัทนำเที่ยวที่มีการจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย และเป็นการเดินทางข้ามจังหวัด โครงการมีระยะเวลาการดำเนินการตั้งแต่วันที่ 30 กรกฎาคม 2563 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2564 ส่วนโครงการทัวร์เที่ยวไทยจะเปิดโอกาสให้กับประชาชนทั่วไปสามารถเดินทางท่องเที่ยวข้ามจังหวัดผ่านบริษัทนำเที่ยวที่มีการจดทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยจะต้องเดินทางท่องเที่ยวในวันธรรมดา (วันอาทิตย์ถึงวันพฤหัสบดี) และมีระยะเวลาการเดินทางอย่างน้อย 3 วัน 2 คืน ทั้งนี้รัฐบาลจะสนับสนุนค่าใช้จ่ายให้ร้อยละ 40 แต่ไม่เกิน

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
โดย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)

กำลังใจ

ช่วยเหลือ บริษัทนำเที่ยว

**บริษัทนำเที่ยว
ในพื้นที่
แต่ละจังหวัด**

**ออกแบบ
แพคเกจ
นำเที่ยว
2 วัน 1 คืน
ไม่เกิน
2,000 บาท**

ผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยว
ได้รับประโยชน์จำนวน 13,000 ราย

อสม. + เจ้าหน้าที่ sw.สต.

1.2 ล้านคน

แจ้งความจำนงค์
รับสิทธิ์ 1 คน 1 สิทธิ์

**งบประมาณ 2,400 ล้านบาท
เกิดรายได้หมุนเวียน
อย่างน้อย 6,500 ล้านบาท**

1 กรกฎาคม - 31 ตุลาคม 2563

**ผ่าน
Platform
ธนาคาร
กรุงไทย**

**ท่องเที่ยวและศึกษา
ดูงานต่างจังหวัด**

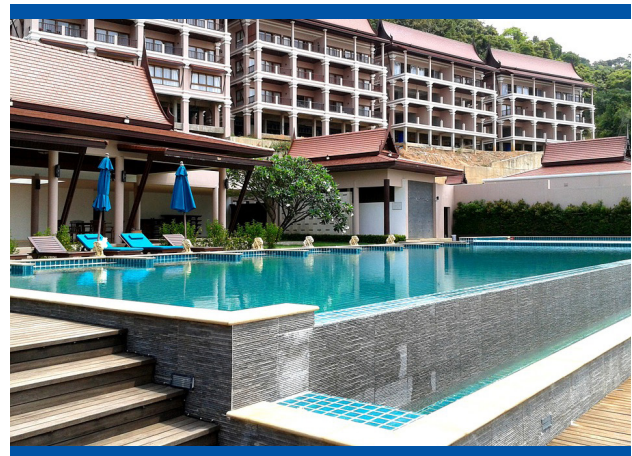

ฟรี

5,000 บาท ต่อคน โครงการดังกล่าว นอกจากจะเป็นการช่วยเหลือผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยวแล้ว ยังเป็นการช่วยเหลือผู้ประกอบการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทางภาคการท่องเที่ยว อาทิ โรงแรม ร้านอาหาร รถขนส่งโดยสาร ร้านขายของที่ระลึก รวมถึงยังเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในแต่ละพื้นที่ผ่านการใช้จ่ายของคนไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวได้มากขึ้นด้วย

2.3 โครงการเพื่อส่งเสริมการจ้างงาน

การแพร่ระบาดของโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบต่อรายได้ของภาคธุรกิจ ส่งผลให้ผู้ประกอบการจำนวนมากต้องปรับลดการจ้างงานลง โดยอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.03 ในไตรมาสแรกของปี 2563 เป็นร้อยละ 1.95 ในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 ซึ่งเป็นอัตราการว่างงานที่สูงที่สุดนับตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ของปี 2552 โดยสาขาการผลิตที่มีอัตราการว่างงานสูงได้แก่ สาขาที่พักแรม สาขาตัวแทนธุรกิจท่องเที่ยว การจัดนำเที่ยว การบริการสำรอง และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง และสาขากิจกรรมการสร้างสรรค์ศิลปะและความบันเทิง ซึ่งมีอัตราการว่างงานสูงถึงร้อยละ 7.2 ร้อยละ 16.2 และร้อยละ 7.3 ตามลำดับ ขณะที่ยอดผู้ขอให้สิทธิได้รับเงินชดเชยกรณีว่างงาน ตามมาตรา 38 ของพระราชบัญญัติ

ประกันสังคมในกรณีที่ถูกเลิกจ้างเพิ่มขึ้นจาก 28,631 คนในเดือนธันวาคม 2563 เป็น 145,747 คนในเดือนมิถุนายน 2564 และเพิ่มขึ้นสูงสุดในเดือนกันยายน 2564 ที่ 242,114 คน

แผนงานและโครงการภายใต้ พ.ร.ก.เงินกู้ 1 ล้านล้านบาท จึงมีแผนงานและโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างตำแหน่งงานขึ้นมารองรับแรงงานที่ถูกเลิกจ้างดังกล่าว ทั้งนี้โครงการและแผนงานภายใต้แผนงาน 3.3 นั้นนอกจากมุ่งเน้นไปที่การกระตุ้นการบริโภคและการลงทุนแล้ว ยังสามารถสร้างงานสร้างอาชีพควบคู่กันไปด้วย โดยมีโครงการที่สำคัญ ดังนี้

โครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการจ้างงานภายใต้แผนงาน 3.3

แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์	ตำแหน่งงาน	งบประมาณ (บาท)
1. โครงการอาสาสมัคร บริหารท้องถิ่นเพื่อดูแล ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง	เพื่อกระจายรายได้ให้ประชาชนในพื้นที่และกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ	15,548	1,080,586,000
2. โครงการพัฒนาตำบล แบบบูรณาการ (Tambon Smart Team)	เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นการบริโภคภาคครัวเรือน โดยการจ้างงานในทุกตำบล อำเภอทั่วประเทศ ก่อให้เกิดรายได้ในระดับบุคคล และครัวเรือน	14,540	2,701,876,000
3. โครงการเฝ้าระวัง สร้างแนวกันไฟ สร้างรายได้ชุมชน	เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ให้ชุมชนที่ได้รับผลกระทบ ด้านรายได้จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)	9,137	246,699,000
4. โครงการ พัฒนาป่าไม้ สร้างงาน สร้างรายได้ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชน	เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นการบริโภคภาคครัวเรือน โดยการจ้างงานให้เกิดรายได้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รวมทั้งสร้างทักษะ อาชีพ กระตุ้นเศรษฐกิจชุมชน จากกิจกรรมด้านป่าไม้ ตามศักยภาพชุมชน	30,948	863,363,000
5. โครงการส่งเสริม การจ้างงานใหม่สำหรับ ผู้จบการศึกษาใหม่ โดยภาครัฐและเอกชน	เพื่อเป็นการช่วยเหลือการจ้างงานให้ผู้จบการศึกษา ใหม่ได้มีงานทำ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เพิ่มทักษะและ ประสบการณ์ในการทำงาน	260,000	3,209,798,900
6. โครงการสร้างรายได้ด้วย เฟรนไชส์ฝ่าโควิด-19	เพื่อสร้างโอกาสสร้างอาชีพสร้างรายได้และเกิดการ จ้างงานรวมถึงการกระจายรายได้ให้กับท้องถิ่น		68,000,000
รวม		330,173	8,170,322,900

แผนงานและโครงการเหล่านี้มีการสร้างงาน
ขึ้นมาเพื่อรองรับแรงงานกว่า 330,000 ตำแหน่ง
โดยแต่ละโครงการมีวัตถุประสงค์การดำเนินการ
ที่แตกต่างกันออกไป แผนงานและโครงการบางส่วน

เป็นการสร้างงานในภูมิภาค เพื่อช่วยรองรับแรงงาน
ที่ถูกเลิกจ้างจำนวนมากที่ต้องเดินทางกลับไปยัง
ภูมิลำเนาเดิม อาทิ โครงการพัฒนาตำบลแบบบูรณาการ
และโครงการพัฒนาป่าไม้ สร้างงาน สร้างรายได้

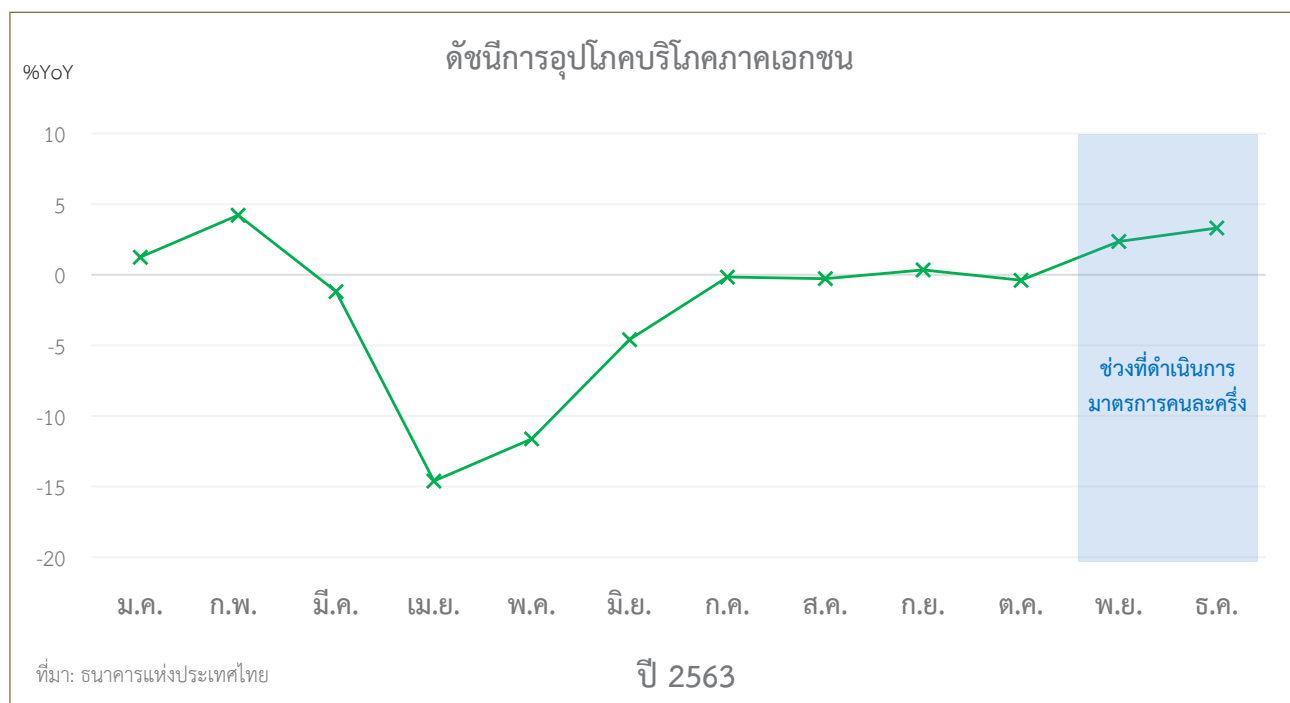
เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชน ขณะที่โครงการอาสาสมัคร บริบาลท้องถิ่นเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง นอกจากจะเป็นการสร้างงานในท้องถิ่นเพื่อรองรับ การย้ายกลับถิ่นฐานของแรงงานแล้ว ยังเป็นการเตรียม การรองรับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรสู่สังคม ผู้สูงอายุด้วย นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้ดำเนินโครงการ ส่งเสริมการจ้างงานใหม่สำหรับผู้จบการศึกษาใหม่ โดยภาครัฐและเอกชน เพื่อรองรับแรงงานที่เพิ่งเข้าสู่ตลาด แรงงานควบคู่ไปกับการลดต้นทุนให้กับผู้ประกอบการ ในการจ้างแรงงานใหม่อีกด้วย

3. การฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทย ในปี 2563 และปัจจัยสนับสนุนจาก มาตรการของรัฐบาล

ภายหลังจากที่เศรษฐกิจไทยลดลงถึงจุดต่ำสุด ในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 เศรษฐกิจไทยก็ค่อย ๆ ฟื้นตัว อย่างต่อเนื่องในช่วงครึ่งหลังของปี ดังจะเห็นได้จาก เศรษฐกิจไทยในช่วงครึ่งหลังของปี 2563 ฟื้นตัวดีขึ้น อย่างชัดเจนจากช่วงครึ่งแรกของปี โดยเศรษฐกิจไทย ในไตรมาสที่สามและไตรมาสที่สี่ ปรับตัวลดลงในอัตรา ที่ช้าลงตามลำดับ โดยลดลงร้อยละ 6.4 และร้อยละ 4.2 เทียบจากการลดลงร้อยละ 12.1 ในไตรมาสที่สองของปี

การปรับตัวขึ้นของเศรษฐกิจไทยส่วนหนึ่งเป็นผลมาจาก การที่รัฐบาลผ่อนคลายมาตรการควบคุมการแพร่ระบาด อย่างต่อเนื่อง ภายหลังจากความสำเร็จในการควบคุม การแพร่ระบาดภายในประเทศจนส่งผลให้กิจกรรม ทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ค่อยฟื้นตัวตามลำดับ ควบคู่ไปกับ การดำเนินมาตรการทางเศรษฐกิจเพื่อลดผลกระทบ จากการแพร่ระบาดและสนับสนุนการฟื้นตัวให้เป็นไป อย่างต่อเนื่อง กล่าวได้ว่าแผนงานและโครงการต่าง ๆ ภายใต้แผนงาน 3.3 นี้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการสนับสนุน การฟื้นตัวของเศรษฐกิจภายในประเทศในช่วงครึ่งหลัง ของปี 2563

เมื่อพิจารณาจากเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจพบว่า การใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนในไตรมาสที่สี่ ปรับตัวดีขึ้นจนสามารถกลับมาขยายตัวร้อยละ 0.9 จากการลดลงร้อยละ 6.7 และร้อยละ 0.6 ในไตรมาส ที่สองและไตรมาสที่สามของปี 2563 ตามลำดับ โดยเป็นผลจากการทยอยผ่อนคลายมาตรการควบคุม การแพร่ระบาดประกอบกับได้รับแรงสนับสนุนสำคัญ จากมาตรการคนละครึ่งที่เริ่มดำเนินการในช่วงปลาย เดือนตุลาคม ขณะที่ด้านการท่องเที่ยว พบว่าอัตราการ เข้าพักเฉลี่ยของโรงแรมลดลงเหลือเพียงร้อยละ 2.3 ในเดือนเมษายน 2563 ซึ่งเป็นอัตราการเข้าพักที่ต่ำสุด

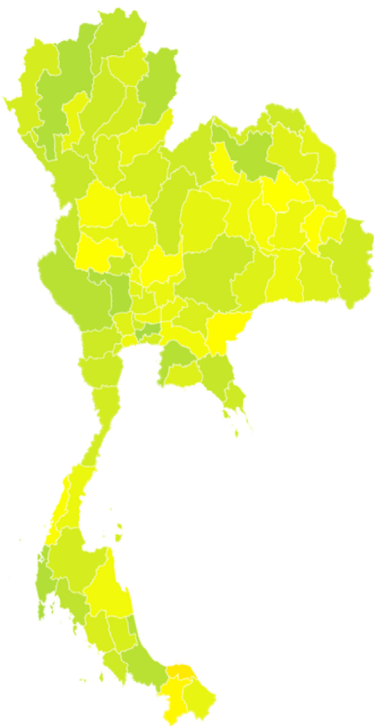

เป็นประวัติกการณ และลดลงอย่างมากเมื่อเทียบกับ ร้อยละ 78 ในเดือนมกราคม อย่างไรก็ตามภายหลังจากที่ รัฐบาลได้มีโครงการต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวชาวไทย หันมาเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้นภายใต้

แผนงาน 3.3 จะเห็นได้ว่าอัตราการเข้าพักค่อย ๆ เพิ่มขึ้น อย่างต่อเนื่องโดยในเดือนพฤศจิกายน 2563 เพิ่มขึ้นมา อยู่ที่ร้อยละ 34.8 อย่างไรก็ตาม จังหวัดที่พึ่งพารายได้ จากนักท่องเที่ยวต่างชาติในสัดส่วนที่สูง โดยเฉพาะ

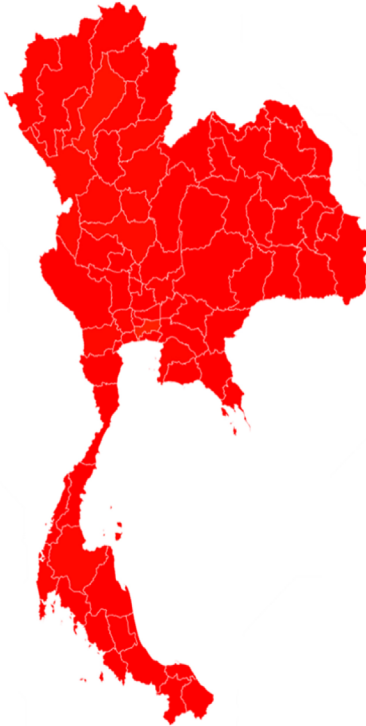
อัตราการเข้าพักเฉลี่ยของโรงแรมทั่วประเทศ

ช่วงเดียวกันของปีก่อน
มกราคม 2563

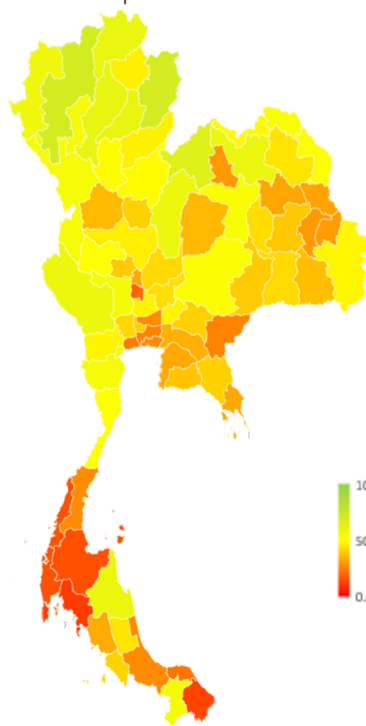
อัตราการเข้าพัก ร้อยละ 78.0

ช่วงดำเนินการมาตรการ Lockdown
เมษายน 2563

อัตราการเข้าพัก ร้อยละ 2.3

ฟื้นตัวจากการระบาดระลอกแรก
พฤศจิกายน 2563

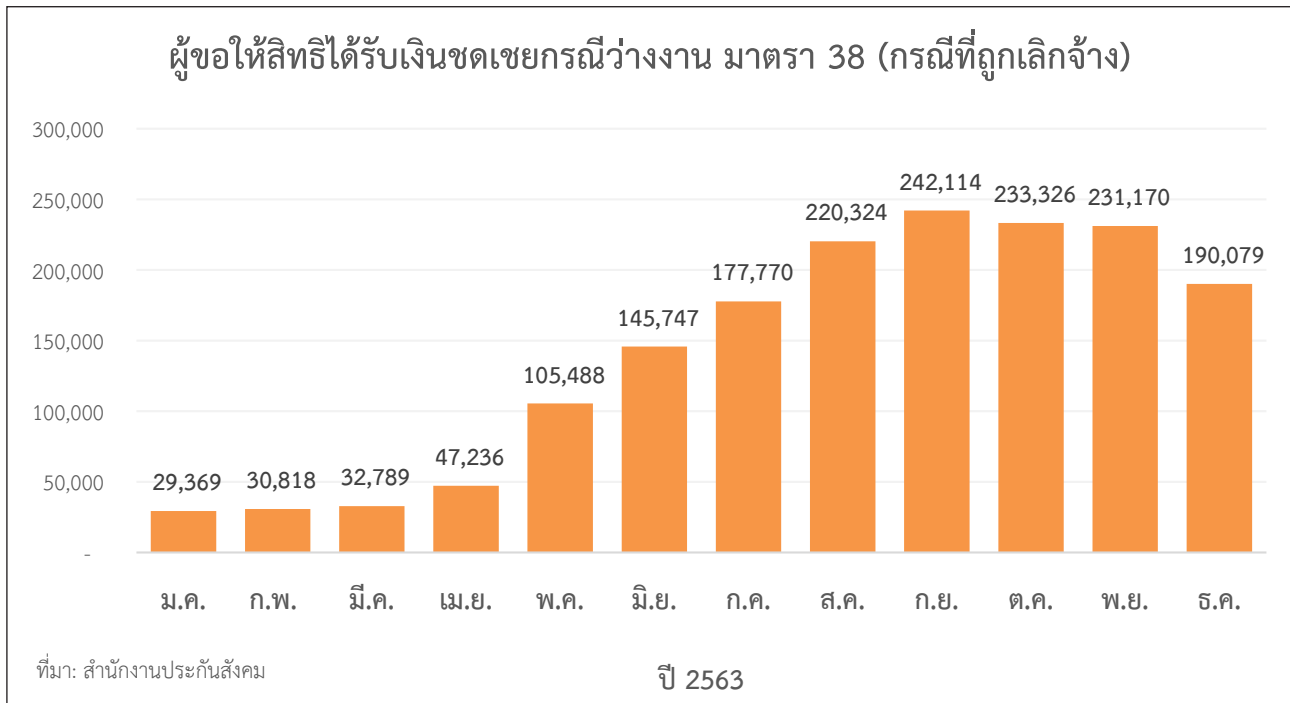
อัตราการเข้าพัก ร้อยละ 34.8

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

อย่างยิ่ง ภูเก็ต พังงา กระบี่ และสุราษฎร์ธานี แม้ว่า จะเริ่มเห็นสัญญาณการฟื้นตัวขึ้นมากจากช่วงไตรมาส ที่สอง แต่พบว่ายังคงมีข้อจำกัดในการฟื้นตัวเนื่องจาก มาตรการควบคุมการเดินทางระหว่างประเทศที่ยังคง มีผลบังคับใช้อยู่ส่งผลให้อัตราการเข้าพักยังคงอยู่ ในระดับต่ำ ส่วนด้านการจ้างงาน จำนวนผู้ขอให้สิทธิ

ได้รับเงินชดเชยกรณีว่างงาน ตามมาตรา 38 ของ พระราชบัญญัติประกันสังคม ในกรณีที่ถูกละเลิกจ้าง เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องระหว่างช่วงเดือนมีนาคมถึง กันยายน ก่อนจะค่อย ๆ ปรับลดลงตามการฟื้นตัว ของเศรษฐกิจภายในประเทศและมาตรการส่งเสริม การจ้างงานของรัฐบาล

แผนงาน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

1. แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานผ่านการดำเนินโครงการหรือกิจกรรม เพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ยกกระดับโครงสร้างพื้นฐาน และสนับสนุนกระบวนการผลิตเพื่อการพัฒนาประเทศในระยะต่อไป (แผนงานที่ 3.4) :

มุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ทางด้านการค้า การลงทุน การผลิตและการบริการในสาขาเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ รวมถึงเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชนที่ได้ดำเนินการในแผนงานที่ 3.1 (แผนงานพลิกฟื้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจฯ) และแผนงานที่ 3.2 (แผนงานฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชน) ให้เป็นไปอย่างสะดวก ปลอดภัย มีมาตรฐานบนต้นทุนที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่

1.1 การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำและระบบชลประทาน เพื่อช่วยภาคการเกษตรให้มีน้ำใช้เพียงพอต่อการเพาะปลูกแล้ว ยังเป็นการกระจายเม็ดเงินลงทุนไปในพื้นที่ต่าง ๆ รวมถึงรองรับในกรณีภัยแล้ง และอุทกภัยในอนาคต

1.2 การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ ให้สามารถเชื่อมโยงการเดินทางและขนส่งสินค้าจากชุมชน/ท้องถิ่นสู่ประตูการค้าหรือจุดต้นทางการเดินทางที่สำคัญของประเทศ

1.3 การพัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์ม ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาครัฐและภาคเอกชนเกิดการวิจัยและพัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์มภายในประเทศในลักษณะบูรณาการ

2. ลักษณะสำคัญของโครงการภายใต้แผนฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม

เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2563 คณะกรรมการกลั่นกรองการใช้จ่ายเงินกู้ในคราวประชุมครั้งที่ 4/2563 ได้มีมติเห็นชอบการกำหนดลักษณะของโครงการฯ เพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในข้อ 13 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการดำเนินการตามแผนงานหรือโครงการภายใต้พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 พ.ศ.2563 (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ) โดยอาศัยอำนาจข้อ 13 (5) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ เพื่อให้โครงการที่หน่วยงานของรัฐที่จะเสนอให้คณะกรรมการเพื่อพิจารณากลั่นกรองโครงการภายใต้แผนฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมเป็นไปอย่างสอดคล้องกับแนวทางที่กำหนดไว้ภายใต้กรอบนโยบายการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมตามที่ สศช. เสนอ ดังนี้

2.1 ลักษณะของโครงการโดยทั่วไป

2.1.1 เป็นโครงการที่มีความสอดคล้องกับกรอบนโยบายการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

2.1.2 เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้ (1) เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการดำเนินโครงการ หรือสร้างโอกาสในการประกอบธุรกิจเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง ที่จะนำไปสู่ความปกติใหม่ (New Normal) หรือการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ (2) เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อลดรายจ่ายให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการดำเนินโครงการ (3) เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อลดต้นทุนการดำเนินงานให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการดำเนินโครงการ และ (4) เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มการจ้างงานหรือรักษาระดับการจ้างงานให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการดำเนินโครงการ

2.1.3 การดำเนินโครงการที่ยึดหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ (Effectiveness) ประสิทธิภาพ (Efficiency) การตอบสนองความต้องการ (Responsiveness) ของประชาชนและชุมชนในพื้นที่ การกระจายทรัพยากรอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมทั้งในระดับพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย (Equity) ความยั่งยืนของการดำเนินการ (Sustainability) ความโปร่งใส (Transparency) การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันและการตรวจสอบได้ (Accountability) โดยจะต้องมีการรายงานผลการดำเนินงานที่เปิดเผยต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง

2.1.4 เป็นโครงการที่สามารถดำเนินการแล้วเสร็จภายในปี 2564

2.1.5 เป็นโครงการที่หน่วยงานรับผิดชอบยืนยันว่าสามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2.2 ลักษณะสำคัญของโครงการภายใต้แผนงานที่ 3.4

เป็นการลงทุนพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำและระบบชลประทาน ระบบคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ ดิจิทัลที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจทางด้านการค้า การลงทุน การผลิตและบริการในสาขา

เศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ รวมทั้งเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชนที่ได้ดำเนินการภายใต้แผนงานที่ 3.1 และแผนงานที่ 3.2 ให้เป็นไปอย่างสะดวก ปลอดภัย มีมาตรฐาน บนต้นทุนที่แข่งขันได้ โดย

2.2.1 กรณีที่เป็นการพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำและระบบชลประทาน จะต้องเป็นการพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำทั้งขนาดกลางและขนาดเล็ก ระบบกระจายน้ำในชุมชน น้ำบาดาลที่มีความพร้อมในการดำเนินการรวมทั้งจะต้องแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกับแผนการพัฒนาจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ และต้องผ่านความเห็นชอบจากสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.)

2.2.2 กรณีที่เป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ จะต้องแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการเชื่อมโยงการเดินทางและขนส่งสินค้าจากชุมชน/ท้องถิ่นสู่ประตูการค้าหลักภายในประเทศ หรือจุดต้นทางการเดินทางที่สำคัญของประเทศ อาทิ สถาบันการศึกษา แหล่งท่องเที่ยว นิคมอุตสาหกรรม เพื่อลดต้นทุนการเดินทางและการขนส่งสินค้า โดยอยู่บนเงื่อนไขของการกำหนดให้ระบบขนส่งทางรางได้รับการพัฒนาเป็นโครงข่ายหลักในการเดินทางและขนส่งสินค้าของประเทศ

2.2.3 กรณีที่เป็นการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

จะต้องแสดงให้เห็นว่าการดำเนินการดังกล่าว จะช่วยสนับสนุนให้สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และสามารถช่วยลดต้นทุนหรือก่อให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลผลิตได้อย่างเป็นรูปธรรม

2.2.4 กรณีที่เป็นการพัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์ม

จะต้องเป็นการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้ (1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาครัฐและภาคเอกชนเกิดการวิจัยและพัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์มของประเทศในลักษณะบูรณาการ ทั้งในส่วนของการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต การประกอบอาชีพของประชาชนทั้งในระดับครัวเรือน วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมถึงรองรับการประกอบธุรกิจในภาคการผลิตและภาคบริการในรูปแบบใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้นจากการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสาร 5G เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในอนาคต ตอบสนองต่อความต้องการใช้งานของทุกภาคส่วน ครอบคลุมและทั่วถึง หรือ (2) พัฒนาระบบ

การค้าออนไลน์ภายในประเทศที่สามารถเชื่อมโยงกับระบบโลจิสติกส์ภายในประเทศ เพื่อให้ประชาชนผู้ประกอบการชุมชน หรือวิสาหกิจชุมชน สามารถใช้ประโยชน์ในการเข้าถึงผู้บริโภคได้โดยตรงและสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการของชุมชน

3. ผลการดำเนินการ

เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2563 กรมฯ ได้เห็นชอบผลการประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ 28/2563 โดยได้รับทราบกรอบแนวคิดการจัดทำแผนงานหรือโครงการภายใต้แผนงานหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมฯ ตามบัญชีท้ายพระราชกำหนดฯ รอบที่ 2 วงเงิน 152,000 ล้านบาท และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติตามแนวทางการพิจารณากลับกรองแผนงาน/โครงการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศตามมติคณะกรรมการฯ ทั้งนี้ กรอบแนวคิดการจัดทำแผนงานหรือโครงการภายใต้แผนงานหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมฯ ตามบัญชีท้ายพระราชกำหนดฯ รอบที่ 2 ได้กำหนดจุดเน้นของแผนงาน/โครงการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ภาพรวมการอนุมัติและเบิกจ่ายเงินกู้ภายใต้แผนงานที่ 3.4
(ข้อมูล ณ วันที่ 5 ตุลาคม 2564)

ลำดับ	ชื่อโครงการ	เจ้าของโครงการ	วันที่ ครม. อนุมัติโครงการ	วงเงินกู้ ที่ได้รับ อนุมัติโดย ครม. (ล้านบาท)	ผลการเบิกจ่าย (ล้านบาท)	ร้อยละ
1.	โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ บริหารจัดการน้ำและเพิ่มพื้นที่ ชลประทาน ของกรมชลประทาน	กษ.	11 พ.ค. 64 (คกง 15/64)	4,224.8246	2,066.9776	48.92
2	โครงการปรับปรุง พัฒนาแหล่งน้ำ เพื่ออุปโภค บริโภค และการเกษตร ของกรมทรัพยากรน้ำ	ทส.	8 มิ.ย. 64 (คกง 19/64)	1,826.5307	53.4395	2.93
3	โครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร แปลงใหญ่ ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล	ทส.	8 มิ.ย. 64 (คกง 19/64)	601.7511	59.3521	9.86
4	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบกระจาย น้ำบาดาลเพื่อการเกษตรด้วยพลังงาน แสงอาทิตย์เพื่อส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่ ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล	ทส.	8 มิ.ย. 64 (คกง 19/64)	497.9658	6.7710	1.36
รวมแผนงานที่ 3.4				7,151.0722	2,186.5402	30.58

เพื่อรองรับการฟื้นตัวและพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจ ในการพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดย กำหนดกรอบเงินรวมประมาณ 35,000 ล้านบาท

อนึ่ง สำนักงานฯ ได้รับความร่วมมือจาก สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) เป็นอย่างดี ในการให้ความเห็นชอบและตรวจสอบความสอดคล้อง ของข้อเสนอโครงการเบื้องต้น เพื่อให้เป็นไปตามคู่มือ การเสนอโครงการภายใต้กรอบนโยบายการฟื้นฟู เศรษฐกิจและสังคมของประเทศในด้านต่าง ๆ โดย ลักษณะสำคัญของโครงการภายใต้แผนงานที่ 3.4 กรณี ที่เป็นการพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำและระบบชลประทาน จะต้องเป็นการพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำทั้งขนาดกลาง และขนาดเล็ก ระบบกระจายน้ำในชุมชน น้ำบาดาล ที่มีความพร้อมในการดำเนินการ รวมทั้งจะต้องแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกับแผนการจัดการ ทรัพยากรน้ำของประเทศ

โดยในปัจจุบัน (ข้อมูล ณ วันที่ 5 ตุลาคม 2564) คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติโครงการภายใต้แผนงาน 3.4 แล้ว จำนวนรวม 4 โครงการ วงเงินรวม 7,151.0722 ล้านบาท ได้แก่ **โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ บริหารจัดการน้ำ และเพิ่มพื้นที่ชลประทาน** ของกรมชลประทาน กระทรวง เกษตรและสหกรณ์ วงเงิน 4,224.8246 ล้านบาท **โครงการปรับปรุง พัฒนาแหล่งน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และการเกษตร** ของกรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากร- ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วงเงิน 1,826.5307 ล้านบาท และโครงการของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล จำนวน 2 โครงการคือ **โครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร แปลงใหญ่** วงเงิน 601.7511 ล้านบาท และโครงการ เพิ่มประสิทธิภาพระบบกระจายน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร ด้วยพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่ วงเงิน 497.9658 ล้านบาท

แผนแม่บทเฉพาะกิจ
ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
อันเป็นผลมาจาก
สถานการณ์โควิด-19
พ.ศ. 2564-2565

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยอย่างกว้างขวางและรุนแรงอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนพร้อมทั้งก่อให้เกิดคำถามว่าทิศทางการพัฒนาประเทศต่อจากนี้ควรเป็นอย่างไรเพื่อให้เรายังสามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติให้บรรลุเป้าหมายได้ภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ อันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 พ.ศ. 2564-2565 จึงได้ถูกจัดทำขึ้นในห้วงเวลาของการแพร่ระบาดของ โควิด-19 ความปกติใหม่และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของโลกอีกนัยหนึ่งการ บนหลักฐานข้อมูลเชิงวิชาการ ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนความเห็นจากภาคประชาชนและภาคการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อให้ประเทศไทยรอดพ้นภาวะวิกฤต และยังสามารถเติบโตต่อไปได้ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างมั่นคงและยั่งยืน

1. ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19

การแพร่ระบาดของโควิด-19 นอกจากจะนำมาซึ่งวิกฤตการณ์ด้านสาธารณสุข ไม่ว่าจะเป็นภาวะเจ็บป่วยหรือเสียชีวิตแล้ว ยังก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจนำไปสู่การว่างงานและการสูญเสียรายได้ ตลอดจนขาดความยากจนและความเหลื่อมล้ำให้ทวีความรุนแรงมากขึ้น

ภาพรวมเศรษฐกิจไทยในปี 2563 มีการขยายตัวติดลบถึงร้อยละ 6.1 ถือเป็นสถิติต่ำที่สุดในรอบ 22 ปี สาเหตุสำคัญเนื่องจากโครงสร้างเศรษฐกิจไทยพึ่งพาภาคการส่งออกและการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก แม้ว่าภาครัฐจะมีมาตรการเพื่อกระตุ้นการใช้จ่ายในประเทศอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการออกมาตรการทางการคลังและการใช้นโยบายการเงินที่ผ่อนคลายเป็นพิเศษ แต่ภาคบริการซึ่งได้รับผลกระทบหนักที่สุดยังคงหดตัวอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากความไม่แน่นอนของสถานการณ์การแพร่ระบาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงความล่าช้าของการกระจายวัคซีน เศรษฐกิจของไทยจึงยังมีความเปราะบาง และต้องการแรงขับเคลื่อนอื่นๆ เพื่อทดแทนส่วนที่ลดลงไป

ขณะเดียวกัน จำนวนผู้ว่างงานเฉลี่ยเพิ่มเป็น 6.51 แสนคนคิดเป็นอัตราการว่างงานในระดับสูงที่ร้อยละ 1.69 หรือเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.98 ในปี 2562 และนับเป็นอัตราการว่างงานสูงที่สุดนับตั้งแต่วิกฤตเศรษฐกิจโลกในปี 2552² โดยส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากสถานที่ทำงานเลิก/หยุด/ปิดกิจการ หรือหมดสัญญาจ้าง นอกจากนี้ วิกฤตดังกล่าวยังส่งผลกระทบต่อระดับรายได้ของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากแรงงานที่ถูกเลิกจ้างบางส่วนจำเป็นต้องย้ายไปทำงานในภาคเกษตรหรือประกอบอาชีพอิสระ อาทิ รับจ้างทั่วไปหรือค้าขายซึ่งเป็นอาชีพที่มีรายได้น้อยและไม่แน่นอนในช่วงภาวะ

การแพร่ระบาด
ของโควิด-19
ยังฉายภาพและ
ซ้ำเติมปัญหาความ
เหลื่อมล้ำให้ชัดเจน
และรุนแรงมากยิ่งขึ้น

เศรษฐกิจตกต่ำ อีกทั้งการปรับลดชั่วโมงการทำงานลงอย่างต่อเนื่องของสถานประกอบการต่างๆ ยังส่งผลให้แรงงานได้รับรายได้ลดลงจนอาจไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ โดยข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนช่วงครึ่งปี 2563 พบว่า รายได้ครัวเรือนมีจำนวน 23,615 บาท ปรับตัวลดลงร้อยละ 10.45 จาก 26,371 บาท ในช่วงการสำรวจครึ่งปี 2562 สวนทางกับหนี้สินครัวเรือน ณ สิ้นปี 2564 ซึ่งมีมูลค่า 14.02 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 89.3 ต่อ GDP เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 79.8 ในช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนหน้า³ ตามภาวะเศรษฐกิจที่หดตัวจากผลของวิกฤตที่เกิดขึ้น

¹ สศช. (2564). รายงานภาวะเศรษฐกิจไทย ไตรมาสที่สี่ ทั้งปี 2563 และแนวโน้มปี 2564. สืบค้นข้อมูลจาก : https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=11262&filename=QGDP_report

² สศช. (2564). รายงานภาวะสังคมไทย ไตรมาสสี่และภาพรวม ปี 2563. สืบค้นข้อมูลจาก : https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=5491&filename=socialoutlook_report

³ ธนาคารแห่งประเทศไทย (2564). เงินให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือน. สืบค้นข้อมูลจาก : https://www.bot.or.th/App/BTWS_STAT/statistics/BOTWEBSTAT.aspx?reportID=775&language=TH

นอกจากนี้จำนวนครัวเรือนที่ตกเป็นชนยากจนยังมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จากรายงานของธนาคารโลก⁴ คาดการณ์ว่า สถานการณ์ความยากจนในปี 2563 ต่อเนื่องถึงปี 2564 มีแนวโน้มปรับตัวในทิศทางที่แย่ลง โดยสัดส่วนคนจนอาจเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 6.2 ในปี 2562 เป็นร้อยละ 8.8 และ 8.4 ในปี 2563 และ 2564 ตามลำดับ หรือมีจำนวนคนจนเพิ่มขึ้นมากกว่า 1 ล้านคนจนอาจทำให้ประเทศไทยมีจำนวนคนจนสูงถึง 5.2 ล้านคนภายในช่วงเวลา 2 ปีจากนี้ อีกทั้งการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ยังมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อคนยากจนและกลุ่มเสี่ยงที่จะกลายเป็นคนจน อาทิ กลุ่มครัวเรือนสูงอายุ กลุ่มที่ทำงานในสาขาที่เสี่ยงต่อการตกงาน และกลุ่มครัวเรือนเกษตรที่ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีที่ดินทำกินน้อย⁵ เนื่องจากคนกลุ่มนี้มีรายได้ส่วนใหญ่มาจากค่าจ้างและการประกอบธุรกิจหรืออาชีพอิสระ ซึ่งเมื่อเศรษฐกิจหดตัว จะสามารถทำงานได้น้อยลง และอาจถึงขั้นต้องถูกเลิกจ้าง รายได้ของคนกลุ่มนี้จึงได้รับผลกระทบค่อนข้างมาก

การแพร่ระบาดของโควิด-19 ยังฉายภาพและซ้ำเติมปัญหาความเหลื่อมล้ำให้ชัดเจนและรุนแรงมากยิ่งขึ้น เนื่องจากคนจน ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเปราะบาง มีแนวโน้มที่จะได้รับผลกระทบจากวิกฤตที่รุนแรงมากกว่า อีกทั้งยังมีความสามารถในการรับมือกับการขาดรายได้ ได้น้อยกว่ากลุ่มคนที่มีรายได้สูง เนื่องจากมีเงินออมและโอกาสในการเข้าถึงสินเชื่อ น้อยกว่า นำไปสู่ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางรายได้และความมั่งคั่งรุนแรงขึ้น ขณะเดียวกัน วิกฤตดังกล่าว ยังส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างรวดเร็ว ซึ่งแม้จะช่วยรักษาระยะห่างทางสังคม และลดความเสี่ยงจากการได้รับเชื้ออันไม่พึงประสงค์ แต่ก็อาจนำมาซึ่งปัญหาความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล (Digital Divide) ระหว่างกลุ่มคนที่มีและกลุ่มคนที่ขาดความพร้อมทางด้านทักษะ เครื่องมือ/อุปกรณ์ หรือไม่สามารถเข้าถึงโครงข่ายดิจิทัลได้ โดยเฉพาะคนจน ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเปราะบาง ซึ่งจะยิ่งขาดโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร สินค้าและบริการ การฝึกอบรม หรือกระทั่งความช่วยเหลือจากมาตรการภาครัฐ ตัวอย่างที่ชัดเจนได้แก่ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ซึ่งมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากนักเรียนจากครัวเรือนยากจนอาจไม่สามารถเรียนออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการขาดการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต อุปกรณ์ หรือความพร้อมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ทั้งนี้ ยังไม่รวมถึงความเหลื่อมล้ำด้านอื่นๆ อาทิ ความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่และสวัสดิการสังคม ซึ่งปรากฏอยู่แล้วในระดับสูงกระทั่งช่วงก่อนเกิดวิกฤต⁶

⁴ World Bank Group (2021) *Thailand Economic Monitor: Restoring Incomes; Recovering Jobs*. Retrieved From: <http://documents1.worldbank.org/curated/en/236271611069996851/pdf/Thailand-Economic-Monitor-Restoring-Incomes-Recovering-Jobs.pdf>

⁵ สศช. (2563). รายงานภาวะสังคมไทย ไตรมาสสาม ปี 2563. สืบค้นข้อมูลจาก: https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=11163&filename=social

⁶ สศช. (2563). รายงานความยากจนและเหลื่อมล้ำของประเทศไทย ปี 2562. สืบค้นข้อมูลจาก: <http://social.nesdc.go.th/social/Default.aspx?tabid=128&articleType=ArticleView&articleId=243>

และชั้นบรรยากาศโลก ให้สามารถฟื้นตัวกลับสู่ความอุดมสมบูรณ์ได้ดีขึ้น อันเป็นผลมาจากการชะลอตัวลงของภาคการผลิตและการค้าและบริการระหว่างประเทศ รวมถึงการลดลงของปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ลดลงทั้งในระดับโลกและระดับประเทศ

ผลกระทบจากโควิด-19 ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ได้เปลี่ยนแปลงเงื่อนไขและบริบท

ในระยะยาว โควิด-19 ยังส่งผลกระทบต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระดับโลกและวิถีชีวิตของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นการเร่งให้การเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินอยู่แล้วเกิดเร็วขึ้น หรือลดทอนความรุนแรงของการเปลี่ยนแปลงบางอย่างลง อย่างที่เราเห็นในกรณีที่ประชาชนเกิดความตื่นตัวในการป้องกันการติดต่อของโรคโควิด-19 จนส่งผลให้เกิด *กระแสการใส่ใจสุขภาพและการรักษาสุขภาพ* มากยิ่งขึ้น หรือพฤติกรรมการทำงานจากบ้าน (Work from Home) หรือการทำงานระยะไกลที่แทบจะกลายเป็นเรื่องปกติในปัจจุบัน สะท้อนภาพการเปลี่ยนแปลงการทำงานไปสู่รูปแบบที่ยืดหยุ่น ซึ่งอาจรวมถึงการผันตัวไปทำงานนอกระบบ หรือแม้แต่การเคลื่อนย้ายกลับไปทำงานในภูมิภาคเพิ่มสูงขึ้น หากมองในภาพที่กว้างขึ้น วิกฤติการแพร่ระบาดของโรคติดต่อครั้งนี้ยังเป็นปัจจัยเร่งให้เกิด *การขยายตัวของความเป็นเมือง* รวมถึงการเป็นเมืองอัจฉริยะ (Smart City) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานการณ์เฉพาะหน้า หรือ *กระแสแนวคิดแบบชาตินิยม/ภูมิภาคนิยม* ซึ่งแต่ละประเทศล้วนให้ความสำคัญกับตัวเองเป็นลำดับแรก ดังจะเห็นได้จากการโยกย้ายฐานการผลิตและช่องทางการตลาดไปยังประเทศที่อยู่ใกล้กันหรืออยู่ภายในภูมิภาคเดียวกันมากขึ้น อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ดังกล่าวเองก็ได้สร้าง *ผลเชิงบวกต่อทรัพยากรธรรมชาติ*

การพัฒนาประเทศไปอย่างมาก และยิ่งผลักดันให้ประเทศไทยต้องเร่งปรับตัวให้สามารถรับมือรับมือกับการเปลี่ยนแปลงเยียวยาช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ ตลอดจนฟื้นฟูกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมให้เข้าสู่ภาวะปกติได้โดยเร็ว รวมถึงนำเงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงมาเป็น “จุดเปลี่ยน” เพื่อทบทวนและปรับปรุงแนวทางการพัฒนาประเทศไปสู่จุดหมายใหม่ที่ดีกว่าในอนาคต

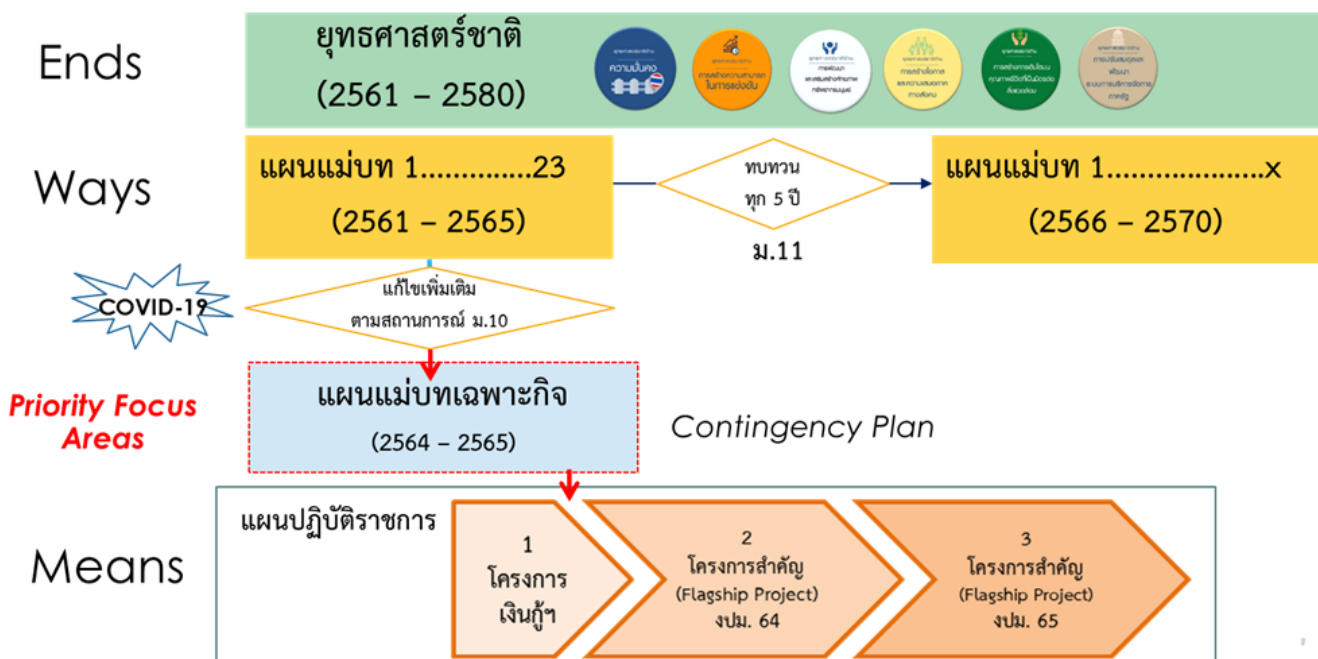
ในระยะยาว
โควิด-19
ยั่วยุผลกระทบ
ต่อแนวโน้ม
การเปลี่ยนแปลง
ระดับโลก
และวิถีชีวิต
ของประชาชน

2. หลักแนวคิดและกระบวนการจัดทำแผนแม่บทเฉพาะกิจ

นับตั้งแต่ปี 2561 เป็นต้นมา ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ได้กลายมาเป็นกรอบหลักในการพัฒนาประเทศ โดยมีเป้าหมาย คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม ขณะเดียวกัน เพื่อให้สามารถรองรับกับสถานการณ์ของโลกหรือสถานการณ์ของประเทศที่เผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง มาตรา 10 และ 11 แห่งพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 ได้กำหนดให้มีการทบทวนยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติฯ ให้สอดคล้อง

กับความเปลี่ยนแปลงหรือความจำเป็นของประเทศ

เมื่อประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งเป็นโรคอุบัติใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศอย่างกว้างขวางในหลากหลายมิติ จึงจำเป็นที่แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติฯ จะต้องได้รับการพิจารณาทบทวนให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ เงื่อนไข และบริบทการพัฒนาใหม่ของประเทศ โดยยังคง “เป้าหมาย (Ends)” การพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติฯ ไว้เช่นเดิม หากแต่มีการทบทวนและปรับเปลี่ยน “แนวทาง/วิธีการ (Ways)” ใหม่ในรูปแบบของ “แผนแม่บทเฉพาะกิจ” รวมถึงปรับเปลี่ยน “เครื่องมือ (Means)” ใหม่ ในรูปแบบของ “แผนปฏิบัติการตามแผนแม่บทเฉพาะกิจ” ซึ่งประกอบด้วย แผนงาน/โครงการต่าง ๆ ภายใต้กรอบนโยบายการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และโครงการสำคัญประจำปีงบประมาณ 2564 และ 2565 อันเป็นทั้งช่วงวิกฤตและระยะเปลี่ยนผ่านที่สำคัญของประเทศ

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ทั้งนี้ แผนแม่บทเฉพาะกิจมิได้จะมาแทนที่ แต่จะดำเนินการคู่ขนานกันไปกับแผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ ทั้ง 23 ประเด็น โดยระบุแนวทางการ พัฒนาจากแผนแม่บทฯ ที่ต้องมุ่งเน้นให้ความสำคัญ เป็นพิเศษ รวมถึงกำหนดประเด็นการพัฒนาเพิ่มเติม ที่จำเป็นต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้ประเทศมีความเท่าทัน ต่อการเปลี่ยนแปลง ลดความเสี่ยงและข้อจำกัดเดิมที่มี พร้อมทั้งมีศักยภาพในการสร้างสรรค์ผลประโยชน์จาก โอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม

ดังนั้น สศช. จึงได้ดำเนินการจัดทำ “(ร่าง) แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผล มาจากสถานการณ์โควิด-19 พ.ศ. 2564 - 2565” โดย ทำการทบทวนเอกสารและรวบรวมความคิดเห็นของผู้ เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรอบหลักการและแนวทาง ในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัส โควิด-19 ข้อเสนอมาตรการคณะที่ปรึกษาฯ ต่าง ๆ

ผลการศึกษาขององค์กรระหว่างประเทศ รวมถึง การประเมินสถานการณ์และวิเคราะห์ผลกระทบ ทั้งระยะสั้นและระยะยาวของโควิด-19 ในมิติต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทย ควบคู่กับแนวโน้ม ความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอื่น ๆ ซึ่งจะส่งผลให้เกิด การดำเนินชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) ในระยะต่อไป อาทิ การเข้าสู่โลกดิจิทัล การเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง ประชากรเข้าสู่สังคมสูงวัย และการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ นอกจากนี้ สศช. ยังได้พิจารณาประเด็น การพัฒนาจากแผนแม่บทฯ ที่เกี่ยวข้อง ในส่วนที่จำเป็ นต้องเร่งดำเนินการเพื่อรองรับผลกระทบที่เกิดขึ้น หรือเพื่อสร้างโอกาสใหม่ในการพัฒนาประเทศ และ มีความสอดคล้องกับเงื่อนไขระยะเวลา 2 ปี (พ.ศ. 2564- 2565) เพื่อให้สามารถระบุประเด็นที่ต้องมุ่งเน้นให้ ให้ความสำคัญเป็นพิเศษใน (ร่าง) แผนแม่บทเฉพาะกิจฯ อีกด้วย

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เมื่อจัดทำ “(ร่าง) แผนแม่บทเฉพาะกิจฯ” เสร็จสิ้นแล้ว สศช. จึงได้นำไปรับฟังความเห็นจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคการเมือง ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม และประชาชนทั่วไป เมื่อช่วงเดือนตุลาคม 2563 ที่ผ่านมา โดยได้รับความเห็นจำนวนทั้งสิ้น 584 ความเห็น ประกอบด้วย ความเห็นทางการ จำนวน 128 ความเห็น

(จากหน่วยงานที่จัดส่งให้ทั้งสิ้น 1,181 แห่ง) และ ความเห็นจากสาธารณะ (ออนไลน์) จำนวน 456 ความเห็น โดยพบว่าผู้ให้ความเห็นส่วนใหญ่เห็นด้วยกับ (ร่าง) แผนแม่บทเฉพาะกิจฯ พร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็นและข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพิ่มเติม โดย สศช. ได้พิจารณานำข้อมูลและความเห็นดังกล่าวมาใช้ประกอบการปรับปรุงแผนให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และสามารถขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติได้จริงภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนด จากนั้นจึงได้นำ (ร่าง) แผนแม่บทเฉพาะกิจฯ เสนอต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบจนสามารถประกาศใช้ “แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 พ.ศ. 2564-2565 (ฉบับสมบูรณ์)” เมื่อเดือนธันวาคม 2563 ที่ผ่านมา

FEEDBACK

แผนแม่บทเฉพาะกิจฯ มีเป้าประสงค์ เพื่อให้
**“คนสามารถย้วยชีพออยู่ได้ มีงานทำ กลุ่มเปราะบาง
 ได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง สร้างอาชีพและกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น
 เศรษฐกิจประเทศฟื้นตัวเข้าสู่ภาวะปกติ และมีการวางรากฐาน
 เพื่อรองรับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจใหม่”**

3. สารสำคัญของแผนแม่บทเฉพาะกิจฯ

แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ อันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 พ.ศ.2564-2565 ได้นำแนวคิด “ล้มแล้วลุกไว” หรือ Resilience ซึ่งประกอบด้วย 3 มิติการพัฒนา ได้แก่ (1) การพร้อมรับ (Cope) หมายถึงความสามารถในการบริหารจัดการภายใต้สภาวะวิกฤติ ให้สามารถยืนหยัดและต้านทานความยากลำบาก รวมถึงฟื้นคืนกลับสู่สภาวะปกติได้อย่างรวดเร็ว (2) การปรับตัว (Adapt) หมายถึงการปรับทิศทาง รูปแบบ และแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง พร้อมกระจายความเสี่ยง

และปรับตัวอย่างเท่าทันเพื่อแสวงหาประโยชน์จากสิ่งที่เกิดขึ้น และ (3) การเปลี่ยนแปลงเพื่อพร้อมเติบโตอย่างยั่งยืน (Transform) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและปัจจัยพื้นฐานให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง เพื่อพลิกวิกฤติให้เป็นโอกาสสำหรับการพัฒนาประเทศต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการทำให้ประเทศมีการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนภายใต้หลัก 3 ขั้นการพัฒนา ได้แก่ Survival (การอยู่รอด) Sufficiency (พอเพียง) และ Sustainability (ยั่งยืน)

Resilience “ล้มแล้ว.....ลุกไว”

การเยียวยาช่วยเหลือ ให้สามารถต้านทานความยากลำบาก และฟื้นฟูประเทศให้กลับสู่สภาวะปกติได้อย่างรวดเร็ว

“Cope: พร้อมรับ”

“ลดความเปราะบาง สร้างภูมิคุ้มกัน”

การปรับทิศทาง รูปแบบ และแนวทางการพัฒนาประเทศ ให้สอดคล้องและพร้อมปรับตัวให้ก้าวทันกระแสความเปลี่ยนแปลง

“Adapt: ปรับตัว”

“ปรับตัวไว ก้าวให้ทันโลก”

การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและปัจจัยพื้นฐาน เช่น นโยบาย ระเบียบ กฎหมาย และสถาบัน ทั้งทางเศรษฐกิจ และสังคม เพื่อพลิกวิกฤติให้เป็นโอกาสในการพัฒนาประเทศให้เติบโตต่อไปได้แม้จะอยู่ท่ามกลางบริบทการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

“Transform: เปลี่ยนแปลงเพื่อเติบโต”

“ยกระดับ ปรับโครงสร้าง แปลงความเสี่ยงเป็นโอกาส”

แผนแม่บทเฉพาะกิจฯ มีเป้าประสงค์ เพื่อให้ “คนสามารถยังชีพอยู่ได้ มีงานทำ กลุ่มเปราะบาง ได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง สร้างอาชีพและกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น เศรษฐกิจประเทศฟื้นตัวเข้าสู่ภาวะปกติ และมีการวางรากฐานเพื่อรองรับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจใหม่” โดยมีประเด็นการพัฒนาที่ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษในระยะ 2 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2564-2565) ได้แก่

3.1 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากภายในประเทศ (Local Economy) เพื่อลดการพึ่งพาต่างประเทศ โดยการส่งเสริมการจ้างงาน การช่วยเหลือและพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และการกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจไปยังหัวเมืองหลักในภูมิภาคและเมืองรอง

3.2 การยกระดับขีดความสามารถของประเทศเพื่อรองรับการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนในระยะยาว (Future Growth) เพื่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมและบริการที่ประเทศไทยมีโอกาส และมีศักยภาพภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงและบริบทโลกใหม่ที่ปรับเปลี่ยนไปได้แก่ อุตสาหกรรมและบริการทางการแพทย์ครบวงจร การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

และเน้นคุณภาพ การเกษตรมูลค่าสูง อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่

3.3 การพัฒนาศักยภาพและยกระดับคุณภาพชีวิตของคน (Human Capital) เพื่อยกระดับและปรับทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและโครงสร้างเศรษฐกิจที่ปรับเปลี่ยนไป พร้อมทั้งเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤตด้วยการขยายและพัฒนาระบบความคุ้มครองทางสังคม และเสริมสร้างความมั่นคงทางสุขภาพ

3.4 การปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการฟื้นฟูและพัฒนาประเทศ (Enabling Factors) ให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่จะส่งผลกระทบต่อศักยภาพของประเทศ ซึ่งปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่จำเป็นต้องเร่งปรับปรุงและพัฒนา ประกอบด้วย การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจใหม่ การปรับปรุงกฎหมายและส่งเสริมภาครัฐดิจิทัล การพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรม การเสริมสร้างความมั่นคงและบริหารจัดการความเสี่ยงในการรองรับสถานการณ์ภัยทุกรูปแบบ ตลอดจนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายและภาคีการพัฒนา

เป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติฯ มีรายละเอียด ดังนี้

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	
		2564	2565
1. คนสามารถ ยังชีพอยู่ได้ มีงานทำ กลุ่ม เปราะบาง ได้รับการดูแล อย่างทั่วถึง	อัตราการว่างงาน	ไม่เกินกว่าร้อยละ 1.5	ไม่เกินกว่าร้อยละ 1
	ดัชนีความยากจนแบบหลากหลายมิติ ของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือ	ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 เทียบกับปีก่อนหน้า	ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 เทียบกับปีก่อนหน้า
	สัดส่วนผู้เข้าร่วมระบบประกันสังคม (มาตรา 33 39 และ 40) ต่อกำลังแรงงานรวม	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 45	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 48
	ความแตกต่างของทรัพยากรสาธารณสุข เปรียบเทียบระหว่างจังหวัด	ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 2.5 เทียบกับปีก่อนหน้า	ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 2.5 เทียบกับปีก่อนหน้า
	อัตราความรู้ด้านสุขภาวะของประชากร	ร้อยละ 67 ของคะแนนเต็ม	ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม
2. สร้างอาชีพ และกระจาย รายได้สู่ท้องถิ่น	ความแตกต่างของผลิตภัณฑ์จังหวัด เปรียบเทียบภายในภาค	ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 1 เทียบกับปีก่อนหน้า	ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 1 เทียบกับปีก่อนหน้า
	อัตราการขยายตัวของการบรรจุนาใหม่ ในแต่ละจังหวัดของประเทศ	เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 เทียบกับปีก่อนหน้า	เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 เทียบกับปีก่อนหน้า
3. เศรษฐกิจ ประเทศฟื้นตัว เข้าสู่ภาวะปกติ	ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติต่อหัว	ไม่น้อยกว่า 236,000 บาท ต่อคน ต่อปี	ไม่น้อยกว่า 245,000 บาท ต่อคน ต่อปี
	สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของ SMEs ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศทั้งหมด	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 42	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 42
	อัตราการขยายตัวของการจ้างงานของ SMEs	เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 1.8 เทียบกับปีก่อนหน้า	เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 1.8 เทียบกับปีก่อนหน้า
4. มีการวาง รากฐานเพื่อ รองรับการ ปรับโครงสร้าง เศรษฐกิจใหม่	อัตราการขยายตัวของการลงทุน ในอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมาย	เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 เทียบกับปีก่อนหน้า	เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 เทียบกับปีก่อนหน้า
	อันดับความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาทุนมนุษย์ด้านทักษะแรงงาน	อยู่ในกลุ่มประเทศ ที่มีความสามารถสูงที่สุด 5 อันดับแรกของภูมิภาค อาเซียน และมีคะแนนสูงขึ้น กว่าปีก่อนหน้า	อยู่ในกลุ่มประเทศ ที่มีความสามารถสูงที่สุด 4 อันดับแรกของภูมิภาค อาเซียน และมีคะแนนสูงขึ้น กว่าปีก่อนหน้า
	สัดส่วนมูลค่าการลงทุนด้านการวิจัยและ พัฒนานวัตกรรมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 1.4	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 1.5
	อันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล (IMD World Digital Competitiveness Ranking)	อยู่ในกลุ่มประเทศ ที่มีความสามารถสูงที่สุด 40 อันดับแรก	อยู่ในกลุ่มประเทศ ที่มีความสามารถสูงที่สุด 40 อันดับแรก โดยมีอันดับดีขึ้น จากปีก่อนหน้า
	ดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพของภาครัฐในการทบทวน แก้ไขกฎหมายที่เป็นอุปสรรคและเป็นภาระใน การดำเนินธุรกิจ	อยู่ในกลุ่มประเทศ ที่มีประสิทธิภาพ สูงที่สุด 50 อันดับแรก	อยู่ในกลุ่มประเทศ ที่มีประสิทธิภาพที่สุด 45 อันดับแรก โดยมีอันดับดีขึ้น จากปีก่อนหน้า

4. แนวทางการขับเคลื่อน แผนแม่บทเฉพาะกิจฯ ไปสู่การปฏิบัติ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแผนแม่บทเฉพาะกิจฯ เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2563 และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2563 โดยแนวทางการดำเนินการในระยะต่อไป เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาตินำไปสู่การปฏิบัติ สามารถบูรณาการและดำเนินการให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน และเพื่อให้การบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการระบาดของโควิด-19 เป็นได้อย่างต่อเนื่องและเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม มีดังนี้

4.1 หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องใช้แผนแม่บทเฉพาะกิจฯ เป็นกรอบในการจัดทำโครงการ/การดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2565 รวมทั้งเป็นกรอบในการจัดทำโครงการภายใต้พระราชกำหนดอำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563

4.2 สำนักงานประมาณใช้แผนแม่บทเฉพาะกิจฯ เป็นกรอบในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ ของโครงการประจำปี งบประมาณ 2565 ร่วมกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 23 ประเด็นในปัจจุบัน

4.3 คณะกรรมการกลั่นกรองการใช้จ่ายเงินกู้พิจารณาใช้แผนแม่บทเฉพาะกิจฯ ประกอบการพิจารณาคัดเลือกโครงการ ภายใต้พระราชกำหนดอำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 ร่วมกับแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัสโควิด-19

ทั้งนี้ นอกจากแผนแม่บทเฉพาะกิจฯ ฉบับนี้จะเป็นกรอบในการจัดทำโครงการและการจัดสรรงบประมาณของส่วนราชการต่าง ๆ ข้างต้นแล้ว แผนแม่บทเฉพาะกิจฯ ยังทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการเตรียมความพร้อมของประเทศท่ามกลางสภาวะวิกฤตเพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปสู่จุดหมายใหม่ ในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ในปี 2566 ที่จะถึงนี้ ต่อไป

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

962 ถนนกรุงเกษม เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร 10100

โทรศัพท์ O 2628 2847 โทรสาร O 2628 2846 E-mail : pr@nesdc.go.th

www.nesdc.go.th

ส่วนภูมิภาค

สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง

88/38 หมู่ที่ 4 ตำบลลาดบัวหลวง

อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000

โทรศัพท์ O 2526 7074 - 5 โทรสาร O 2526 2467

E-mail : CESO-Group@nesdc.go.th

สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

119/157 หมู่ที่ 14 ถนนมิตรภาพ ตำบลในเมือง

อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000

โทรศัพท์ O 4323 6784 โทรสาร O 4323 9912

E-mail : montri@nesdc.go.th

สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเหนือ

ศูนย์ราชการจังหวัดเชียงใหม่ ถนนโชตนา ตำบลช้างเผือก

อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300

โทรศัพท์ O 5311 2689 - 92 โทรสาร O 5311 2693

E-mail : NESO-Group@nesdc.go.th

สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคใต้

170/8 ถนนกาญจนวนิช ตำบลเขารูปช้าง

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

โทรศัพท์ O 7431 2702 โทรสาร O 7431 1594

E-mail : SESO-Group@nesdc.go.th